

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

„ხელოვნება“

№ 11-12
1991 წ.

ბერნარდ შოუ

მილიონარი ქალი

ინგლისურიდან თარგმნა
გიორგი ჯაბაშვილმა

მოკმედეგა პირველი

მისტერ ჯულიუს საგამორი, მოხდენილი ახალგაზრდა ადვოკატი, თავის კანტორაში ლინკოლნზ ინ ფილდზის ქუჩაზე. მაისის საუცხოო დილაა. ძველებური პანელით გაწყობილ ოთახში ავეჯი ისეა განლაგებული, რომ მისტერ საგამორს, რომელსაც ჩვენ ვხედავთ ფანჯარასთან მჯდომარეს, პროფილში და მარცხენა გვერდით ჩვენკენ მოშვერილს, წინიდან ეფარება საწერი მაგიდა, რომელიც მას იცავს მეტისმეტად ემოციური კლიენტების წრეგადასული მოურიდებლობისაგან ან იქნებ ზედმეტად ფიცხი და გაღარეული კლიენტების თვდასხმისაგანაც. კარი მის ხელმარცხნივ არის, ოთახის მეორე ბოლოში. ამრიგად, კლიენტების სახეს ეფინება ფანჯრიდან შემოსული შუქი, თვით იგი კი ჩრდილშია. მის მოპირდაპირე კედელში ჩადგმული ბუხარი არქიტექტორ ადამის პროექტით არის შესრულებული. ბუხრის თავზე რომელიღაც მოსამართლის ფერგახუნებული პორტრეტი ჰქვია. კედელში, მის ხელმარცხნივ, ყველაზე დაშორებულ კუთხეში, კარის ფრონტონზე, შედრმავებაში, შთამბეჭდავად დგას სხვა რომელიღაც იურისტის ბიუსტი. ამ კედლის დანარჩენი ნაწილი დაკავებულია თაროებით, რომლებზეც ჩამწყვრივებულია ხბოს ტყავის ყდაში ჩასმული იურიდიული წიგნები. მისტერ საგამორის უკანა კედელში, როგორც უკვე ითქვა, დატანებულია დიდი ფანჯარა და მას გვერდით უდგას თაროები ზედ მოთავსებული თუნუქის შავი უჯრებით, სადაც ჩალაგებულია კლიენტურის კარტოთეკა.

ამრიგად, აქაურობა მეთვრამეტე საუკუნეს მოგვაგონებს, მაგრამ რაკი ახლა 1935 წელია, ხოლო მისტერ სავამორს არაფრად ეპიტინაგება მტვერი და ობი, თანაც ისეთი ოთახი ესაპირობება, მისი მფლობელის კეთილდღეობაზე რომ მიგვანინებებს და მაღალი წრის კლიენტ მანდილოსნებს მთელი მათი მომხიზველგობით წარმოაჩენს, ყველაფერი დაწმენდილი და დაკრიალებულია, იატაკზე ახალი, მდიდრული და სქელი მწვანე ნოხი აგია; ექვსეცე სკამი, რომელთაგან ოთხი წიგნების თაროებთან არის მიდგმული, ჩიპენდლის სტილის მიბაძვით არის ნაყალბევი. დანარჩენი ორიდან ერთზე თავად ზის, მეორე კი საწერ მაგიდასა და ბუხარს შორის დგას და კლიენტებისათვის არის გათვალისწინებული.

ტელეფონი, იქვე მაგიდაზე რომ დგას, რეკავს.

საბამორი (უსმენს) დიახ?.. (შეცბუნებული) ოჰ.. ამოუშვით ახლავე (ტრაგიკული იერის ქაღალდი, ათლეტური აღნაგობისა და ძვირფასად ჩაცმული, შემოიჭრება ოთახში. სავამორი მორჩილი სახით წამოდგება).

ლადი. თქვენ ხართ ჭულიუს სავამორი, აწ განსვენებული ჩემი რწმუნებულის პონტიფექს სავამორის უღირსი ძმისწული.

საბამორი. მე ჩემი თავი ასეთად არ გამომიცხადებია, მაგრამ პონტიფექს სავამორი კი მართლაც ბიძა იყო ჩემი; მე ახლახან დავბრუნდი ავსტრალიიდან, რათა განვაგრძო მისი საქმე, თუ შევძელი და მისი კლიენტების ნდობა დავიმსახურე.

ლადი. თქვენზე ბევრი რამ მსმენია მისგან და მე, თავისთავად ცხადია, დავსაკენი, რომ, რაკი ავსტრალიაში წაუბრძანებიათ, ძალზე უღირსი ვინმე უნდა ყოფილიყავით. მაგრამ ამას ახლა არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, რადგან მე აქ ფრიად იოლ საქმეზე გეახელით. მინდა შევადგინო ანდერძი და ყველაფერი, რაც გამაჩნია, ჩემს ქმარს დავუტოვო. იმდღე მაქვს, ამ საკითხში არაფერი შეგეშლებათ.

საბამორი. ყოველნაირად ვეცდები, დაბრძანდით, თუ შეიძლება.

ლადი. არა, არ მინდა. ერთ ადგილზე ვერ ვისვენებ. დავჭდები, როცა დაღლას ვიგრძნობ.

საბამორი, როგორც გინებოთ. მხოლოდ, ვიდრე ანდერძის შედგენას შევუდგებოდე, უნდა გამაგებინოთ, ვინ არის თქვენი ქმარი.

ლადი. ჩემი ქმარი ერთი ბრწყინი და არამზადა ვინმეა. ესეც უნდა აღინიშნოს ანდერძში და თან დაუმატოთ, რომ სწორედ მისმა საქციელმა მიმიყვანა თვითმკვლელობამდე.

საბამორი. კი, მაგრამ, ჭერ ხომ არ მოგიკლავთ თავი?

ლადი. მაშინვე მოვიკლავ, როგორც კი ხელს მოვაწერთ ანდერძს.

საბამორი. აიხ, რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა. როგორ ვერ მივხვდი. სახელი მისი?

ლადი. სახელი მისი გახლავთ ალასტერ ფიცფანდენი.

საბამორი. როგორ! ჩოგბურთის მოყვარულულთა ჩემპიონი და მძიმე წონის მძვინვარეობის ლადი. იცნობთ თუ?

საბამორი. უკველ დილას ერთად დავდივართ საცურაოდ ჩვენი კლუბის აუზში.

ლადი. დიდ ვერაფერს ღირსებას გამატებთ ეს ნაცნობობა.

საბამორი. უკეთ რომ მოგახსენოთ. მე და თქვენს მეთულეს დიდი მეგობრობა გვაკავშირებს, მისის ფიცფანდენს.

ლადი. არ მიხსენოთ მისი საძაგელი გვარი. მე შემიტანეთ როგორც ეპიფანია ონისანტი დიპარერგა.

საბამორი (თავს დაუკრავს) ოჰ! მართლაც რომ დიდი პატივია ჩემთვის. დაბრძანდით, გეთაყვა.

მაიზანნი. თქვენ თვითონ დაჭექით და მოეშვით მაგ ფუსფუსს.

საბამორი. თუკი ასე გირჩენიათ, კი ბატონო. (ჭდება) მამათქვენი დიდებული კაცი იყო —

მაიზანნი. მამაჩემი უდიდესი პიროვნება გახლდათ ამ ქვეყნად, მაგრამ მათხოვრად მოკვდა. მე არასოდეს მივუტყვევებ კაცობრობას ამ დანაშაულს.

საბამორი. როგორ თუ მათხოვრად! თქვენგან არ მიკვირს? აკი გაზეთები იუწყებოდნენ, რომ თქვენ, ერთადერთ შვილს, მან ოცდაათი მილიონი დაგიტოვათ.

მაიზანნი. მერე, რა იყო მისთვის ოცდაათი მილიონი? მან ხომ ას ორმოცდაათი მილიონი დაკარგა. სიტყვა ქონდა მოცემული, რომ ორას მილიონს დამიტოვებდა. მე კი რალაც მათხოვრული ოცდაათი დამჩრა. ამან მოუკლა სწორედ გული.

საბამორი. მაინც, როცა შემოსავალი გაქვთ მილიონნახევარი..

მაიზანნი. თქვენ სიკვდილთან დაკავშირებული მოვალეობანი ხომ არ გავიწყდებათ? მე სულ რალაც შვილასი ათასი შემომადის წელიწადში. იცით თუ არა, რას ნიშნავს ეს შვიდიცხარანი შემოსავალზე აღზრდილი ქალიშათვის და რაოდენ სავალალო მოვლენაა ეს ჩემთვის?

საბამორი. ლამის ენა ჩამივარდეს, ქალბატონო.

მაიზანნი. რაკი მე თავად ვაპირებ ჩემივე ენის სამუდამოდ დადუმებას, თქვენი ენა რალაში შენაღვლება?

საბამორი. ჰო, მართლა, თქვენი თვითმკვლელობა მთლად გამომჩრა მხედველობიდან.

მაიზანნი. მართლა? აბა, მაშ, კეთილ ინებეთ და მცირე ხნით უურადდება დაუთმეთ ჩემს თხოვნას, ანდერძი შემეადგინეთ, რომ ხელი მოვაწერო და ყველაფერი ჩემს ქმარს მივაქავავო.

საბამორი. რათა დაამციროთ იგი?
მაიზანნი. არა. რათა გავანადგურო და მოვსპო. რათა მთლად გავამთოვრო, ქორწინებ.

სვა და შერე ქანდაბამისაც ბქონია გზა. გოგრა ფულზე ფიქრითა აქვს გამოტენილი და ლამის გადაუყვს კიდევ ფულის დარღვა.

საბამორი. მეც შემხვედრია მსვავის რაღაც. ნგრამ, რას გაიგებ კაცი. ხომ შეიძლება ბქვიანი ქალი მოიყვანოს ცოლად?

მკიფანნი. რასაკვირველია. პოდა, ჩაუწერეთ შემკვიდრების პირობად, რომ ჩემი დაკრძალვიდან ერთი თვის შემდეგ ცოლად უნდა მოიყვანოს ერთი მდაბიო დედაკაცი, ვინმე პოლი უწინდური.

საბამორი (ჩინიშნავს) ძალზე უცნაური გვარი კია.

მკიფანნი. მისი ნამდვილი სახელი და გვარია პატრიცია სმითი, მაგრამ ალასტერისათვის გაგზავნილ ბარათებს ხელს აწერს როგორც პოლი უწინდური, და ამით, ალბათ, უნდა კიდევ რამდენიმე წყვილი წინდა აუიღვინოს ალასტერს, იმ შტერს, თავისთვის.

საბამორი (მეორე ფურცელს აიღებს და წერს) ნეტავ ერთი ეგ პოლი მაჩვენა.

მკიფანნი. რად გესპიროებათ?

საბამორი (თან წერს და თან ლაპარაკობს) რაკი ალასტერმა იგი თქვენ გამჭობინათ, ალბათ ღირს მისი ნახვა. აუცილებლად გავაცნობინებ თავს.

მკიფანნი. მაინცდამაინც დიდ ტაქტიანობას ვერ დაიჩემებთ, ჭულიუს საგამორო.

საბამორი. მაგას არავითარი მნიშვნელობა აღარ ექნება, როცა ამას ნახავთ (გადისცემს თავის ნაწერს).

მკიფანნი. ეგ რაღაა?

საბამორი. თქვენი თვითმკვლევლობის თაობაზე გახლავთ. შეაფთაიქვს დავთარში ხელი უნდა მოაწეროთ, რომ მისგან საწამლავი მიიღეთ. უთხარით, რომ კალიუმციანიდი კრაზანის ბუდესთვის დაჭირდათ. ღვიწმუთვა უწნებელი რამ არის. შეაფთაიქვს ეგონება, რომ თქვენ იგი ლიმონათის გასაყეთებლად დაჭირდათ. ჩააგდეთ ორი ტაბლეტი ცალ-ცალკე იმდენ წყალში, რაც მათს გახსნას დასჭირდება; ორივე ხსნარს ერთმანეთში რომ შეურევთ, მიიღებთ კალაქვას. იგი წყალში არ იხსნება და ქიქის ფსკერზე დაილექება. მის შემოთ დამდგარი სითხე კი იქნება წყალბადიანმზავა. ერთი რომ გადაკრათ, მორჩა, თუნდა მეხი დაგტემათ თავზე.

მკიფანნი (გაოგნებული ხელში ატრიალებს რეცეპტს) თქვენ, როგორც გატყობთ, გულზე სულაც არ გეპარებათ ჩემი სიკვდილი, მისტერ საგამორო.

საბამორი. უბრალოდ შეჩვეული ვარ მაგისთანა ამბებს, ქალბატონო.

მკიფანნი. მაგით, ალბათ, იმის თქმა გნებავთ, რომ უამრავი კლიენტი მიგაყვანიათ სასოწარკვეთამდე და ეგ რეცეპტი უოვედღთვის გამსაღებელი გავთ მათთვის, ხომ?

საბამორი. დიანაც. და წამსვე მოგიღებთ ბოლოს.

მკიფანნი. და დარწმუნებული ბრძანდებით, რომ უველანი უცებ და უშტიკენეულად დაუბოცნენ?

საბამორი. როგორ გეკადრებათუნიშნავთ ცოცხლები არიან:

მკიფანნი. ცოცხლები არიან მაშ, ეგ რეცეპტი არაფრის მაქნისი მონაჩმახი ყოფილა და შტი არაფერი.

საბამორი. არა, ბატონო. ნამდვილად მომაკვდინებელი საწამლავია, მაგრამ ისინი ახლოს არ იყარებენ ამ შხამს.

მკიფანნი. რატომ?

საბამორი. რა მოგახსენოთ. ჭერ კი არავის დაუღევია და.

მკიფანნი. მე დავღევ. და იმის იმედიც მაქვს, რომ თქვენ სახარზობელაზე დაგკიდებენ მისი შემოთავაზებისათვის.

საბამორი. მე ისე ვიქცევი, როგორც თქვენ ადვოკატს შეეფერება. თქვენ ბრძანებთ, რომ თავის მოკვლა გავთ გადაწყვეტილი, და მოდიხართ ჩემთან, რომ რაიმე რჩევა მოგცეთ. მე კი უველაფერს ვაკეთებ იმისათვის, რომ თავის მოსაკლავად არც გაზის დახარჯვა დაგჭირდეთ და არც ჰაიდ-პარკის ტბაში გადახტომა. მე კი თქვენი ანდერძის აღმასრულებელთაგან ექვსი შეიღვიწე და რვა პენსი შერგება.

მკიფანნი. იმისათვის, რომ რჩევას მაძლევთ, რა გზით მოვიკლა თავი?

საბამორი. ოღონდ დღეს არა. ზვალ.

მკიფანნი. სახვალიო რა გვჭირს?

საბამორი. ზვალინდელი დღე დღევანდელზე ნაკლები რითია? თანაც ამ საღამოს შესაძლოა ფრიალ საინტერესო რაიმე მოხდეს. ან ზვალ საღამოსაც. ასაჩქარებელი რა გვაქვს, უკან ხომ არავინ მოგვდევს.

მკიფანნი. თქვენი ნამდვილი პირუტყვი და მხეცე ყოფილხართ, ნამდვილი ღორი. ჩემი სიცოცხლე თქვენ ჩალის ფასადაც არ გვიღირთ: არც კი დაინტერესებულხართ, რამ მიმიყვანა აქამდე. თქვენ თქვენი კლიენტების ხოცვა-ფლეთა შემოსავლის წყაროდ გაგინდიათ.

საბამორი. სრულ ჭეშმარიტებას ბრძანებთ. ახლა იმას აღარ იკითხავთ, რამდენი დავიდარაბა მოჰყვება თქვენს თვითმკვლევლობას? ალას. ტერი მაშინვე მომადგება და შემეხვეწება თქვენს საქმეში ხელის გარევისა.

მკიფანნი. და იმის იმედიც გავთ, რომ თავს მოვიკლავ და თქვენ ფულს გავაკეთებინებთ?

საბამორი. კი, მაგრამ, ეგ იმედი ხომ თქვენ თვითონ ჩამისახეთ?

მკიფანნი. ღმერთო ჩემო, ეს ვის გადაეყარე! აზრად თუ მოგხვლიათ ოდესმე, რომ სიკვდილის პირას მისული ქალისთვის ცოტათი დენი თანაგრძნობა უფრო უპრიანია, ვიდრე საწამლავით სავსე ბოთლი?

საბამორი. ახა, როგორ უნდა ვუთანაგრძნოთ თვითმკვლევლობის აქტს. გულს არ ეყარება და

რა ვქნა. და რაკი ეს მაინც მოსახდენია, ბარემ მოხდეს როგორც წესი და რიგია.

მკიფანია. იმასაც კი არ შეეითხებოთ, რა მიუო ალასტრმა?

საბამორი. მაგას მნიშვნელობა აღარ ექნება, როგორც კი სიცოცხლეს გამოესალმებით. მეც რალაზე ვიტყვი თავი.

მკიფანია. თქვენ ნამდვილი ნადირი უფილხართ, ჭულიუს საგამორი ხართ თუ ვილაცა.

საბამორი. ჩემთვის თავს ნუ შეიწუხებთ. ეს რეცეპტი ყველაფერს მოგიგვარებთ.

მკიფანია. (ხეშკასაც წაუღია ეს თქვენი რეცეპტი. აი! (ხეგს რეცეპტს და ნათლეთებს სახეში მიაყრის).

საბამორი (სახეგაბადრული) არც ეგ არის ურიგო. ახლა კი, ოდნავ სული რომ მოითქვით, იქნებ დაბრძანება ინებოთ და დალაგებით მიამბოთ, რა ამბავია თქვენს თავს.

მკიფანია. თქვენ გამწარებული ადამიანის გულიდან აღმომხდარ გოდებას ოდნავ სულის მოთქმას უწოდებთ?

საბამორი. ანა, რა დავარქვავ?

მკიფანია. თქვენ ადამიანი კი არა, სქელტყვიანი ურჩხული უფილხართ, და თანაც მტკნარი სულელი.

საბამორი. მე მხოლოდ ადვოკატი ვახლავართ.

მკიფანია. ერთი უოვლად უმაქნისი ვეკილი ხართ და მეტი არაფერი. ჩენტლმენობისა არაფერი გცხიათ. მე აქ მწუხარებისაგან გათანაღული მოგადეკით და თქვენ კი ლამის სული ამომხადოთ. ჩემს ქმარს უტყერთ მხარს და მე შეწინააღმდეგებით. არც ზრდილობა გაგაჩნიათ, არც გაგების უნარი — ერთი უოვლად უქნარა ფუნავგორია უფილხართ და მეტი არაფერი. გეუტრებათ თუ არა?

საბამორი. კი, როგორ არა. და ისლა დამ. რჩენია ნუგეშად, რომ იძულებული ვავხდები არაერთი სარჩელი აღვძრა მაგდენი ცილისწამებისათვის, თუ, რასაკვირველია, პატვის დამდებთ და თქვენს ადვოკატად ამიყვანო.

მკიფანია. არაფერი შეგეშალოთ. ცილისწამებას ჩემგან ვერ გაიგონებთ. მამაჩემმა კარგა გვარიანად გამათვითცნობიერა ცილისწამების რაობაში. მე რომ თქვენს გადახდაუნარიანობაში შევიტანო ეკვი, ეს ცილისწამება იქნება. ან სიტყვა რომ გადაგვირათ იმის შესახებ, რომ თქვენს ცოლს ლალატობთ-მეთქი, ესეც ცილისწამება იქნებოდა. მაგრამ თუ სქელტყვიანი ურჩხული გიწოდებთ, და თქვენ კი ნამდვილად ხართ სქელტყვიანი, უოვლად უგრძნობელი ცხოველი, გეგეჩო, ეს ვახლავთ უბრალო უდიერება. მე არასოდეს მავიწყდება თავი და არც არასოდეს გადავდივარ უდიერობის ზღვარს. ამიტომაც ჩემს წინააღმდეგ ჯერ არავის აღუძრავს სარჩელი, აქაოდა, ცილი დამწამაო. ანა, რას იტყვით, კანონიერია ეს ყველაფერი, თუ არა? საბამორი. რაც მართალია, მართალია, არ

ვიცი. ჩემს იურიდიულ ცნობარებში შეგამოწმებ.

მკიფანია. ნუ შეწუხდებით. ჩემგან იყოფილი, რომ სავსებით კანონიერია. ვამაჩემს ვეულოთვის ქტუას ასწავლიდა და უხსნიდა თავის ვეკილებსა თუ ადვოკატებს რა იყო კანონიერი და რა არა, როგორც კი გააკეთებდა რაიმეს. რაც არ უნდა უფილიყო, გარდა იმისა, რასაც სხვები უოველდღე სჩადიან. ადვოკატებს არაფერი გაეგებათ კანონებისა და საქმე საქმეზე რომ მიდგება. მაშინდა იქაჩებიან, როგორც თვითონ იტყვიან ზოლმე. მამაჩემი ფრიად ღირსშესანიშნავი პიროვნება იყო: მთელი ცხოვრების მანძილზე უოველდღე იმას აკეთებდა, რაც სხვას არასოდეს მოსვლია აზრად. მე, შესაძლოა, არა ვარ დიდი გაქანების ქალი. მაგრამ მამაჩემის ასული ზომ ვარ და, ამიტომ, როგორც ასეთი, ჩვეულებრივი მოვლენა არ ვახლავართ. ამიტომ, კეთილ ინებებთ, და, ჩემგან ისწავლეთ, რა არის კანონიერი, და ზუსტად ისე გააკეთეთ, როგორც მე გუბუნებით.

საბამორი. ეს ზომ დიდად გააიოლებს ჩვენს ურთიერთდამოკიდებულებას, მისის ფიცფასენდენ.

მკიფანია. და ესეც გახსოვდეთ: მე არ ვამაჩნია არავითარი იუმორის გრძნობა. დაცივნვას არავის ვავაბედინებ.

საბამორი. როგორ გეკადრებათ, რა მაფიქრებინებს დავცინო კლიენტს, რომლის შემოსავალიც სამ მეოთხედ მილიონს შეადგენს.

მკიფანია. თქვენ თუ გაქვთ იუმორის გრძნობა?

საბამორი. ვცდილობ ზოლმე ლაგამი ამოვლო, მაგრამ ცოტაოდენი კი უნდა მქონდეს. მე მგონი, თქვენ უფრო აღმძრავთ მას.

მკიფანია. ჰოდა, უოველგვარი გრძნობის გარეშე გეუბნებით, და დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, კარგადაც მაქვს აწონილ-დაწონილი უოველი სიტყვა, რომ თქვენ ერთი უსულგულო მატრახაზი ხართ. ჩემი ვაება, ჩემი აუგი, ჩემი დამცირება, მთელი ეს დავიდარაბა და ბედუკულმართობა, რაც თავს დავიცხებ, თქვენ სასაცილოდ მიგაჩნიათ. მამაჩემს რომ ვაფრთხილდებოდა არ ვუვადებ, არასოდეს ამეუფრათ ისეთი ადვოკატი, რომელსაც იუმორის გრძნობა არ ექნებოდა, ახლავე ვავიდოდი თქვენი კანტორიდან და ჩამოვაცილებდით კლიენტს, რომლის საქმეც შეიძლება ყელამდე ჩავსვათ დოვლათში.

საბამორი. კი, მაგრამ, ჩემო ძვირფასო ქალ. ბატონო, მე ზომ არაფერი ვიცი თქვენი ვაების, თქვენი აუგის, დავიდარაბის თუ ბედუკულმართობისა და სხვათა და სხვათა შესახებ, რაც თურმე თქვენ თვითონ დაგიტყვიათ თავს, და, ანა, როგორ უნდა ვაფციცინო ისეთ რამეებზე. რაზედაც წარმოადგენს კი არა მაქვს? და თუ მე ვიცი — თუკი მართლა სიცილად ჩამეთვლება ეს — დამეწმუნეთ. ვიცი თქვენს უკუღმართ ბედზე კი არა, არამედ თქვენზე.

მკიფანია. მართლა? და ასე სასაცილო ვჩანვარ ამ ჩემი მწუხარებით?

საბამორი. კი, მაგრამ, რა ვაწუხებთ, აღარ იტყვი? დაბრძანდით, აი აქ, თუ შეიძლება.

მკიფანია. როგორც ვაგვცხობ, თქვენი ერთადერთი საზრუნავი ის არის, როგორმე დავსვათ თქვენი კლიენტის ხელზე. ა, ბატონო, აღსრულდეს ნება თქვენი (მოწვევებით დაეცემ: სკამზე. სკამს უტბად ზურგი მოსძვრება და იატაკზე ბრახვანს მოიღებს. ეპიფანია უტბად წამოხტება) ღმერთო. სკამზედაც კი ვერ დავმჯდარავარ ისე, რომ ქვეშეიდან არ გამომეცალოს. რა უხედურება მჭირს ასეთი.

საბამორი (მავიღაზე ვაღაიქტევა და თავ-შეუტყავებლად ხარხარებს)!!!!

მკიფანია. ჰო, იცინეთ, იცინეთ! იცინეთ-მეთქი, ბრიყვო! ტაქსისხარავ!

საბამორი (მტკიცე გამომეტყველებით წამოდგება და კედელთან მიღებულ სხვა სკამს მოუტანს) წავიდა ჩემი საუკეთესო ჩიპენდენილის სტილის მიზანვით გაყიდვით სკამი. ოსტ გინავდა დამიჯდა მაგისი შოვნა. (სკამს და-ლოტებამს) ავტო, დაქვით რაც შეიძლება ფრთხილად და მაკმარეთ ამდენი თათხვა და ლანძღვა-გინება. მერე კი, თუ თქვენი ნება-სურვილი იქნება, ვამაგბინეთ, ბოლოს და ბოლოს, რა ჯანდაბა დავემართათ ასეთი (აიღებს სკამის მომტვრეულ ზურგს და მავიღაზე დებს).

მკიფანია (ჩამოქდება ძლივამოსილი იერიით) მაგ სკამის დამტვრევამ, ცოტა არ იყოს, დამამშვიდა და რაღაც შეგება მომგვარა. ასე მგონია, თქვენ მოგტებთ-მეთქი კისერი, რასაც ვაპირებდი კიდეც. ახლა კი ყური დამიგდეთ (სავამორი თავზე დაადგება და მოლუშული და-სკტერის) ასე თავს ნუ დამდგომიხართ. დაქვით იმ თქვენს ტყუილ ჩიპენდენილზე, თუკი რამ გადარჩა.

საბამორი. ჰო, დიახ, დიახ. (ქდება) აბა, მოჰყევით.

მკიფანია. მამაჩემი უდიდესი კაცი იყო. მე მისი ერთადერთი შვილი ვარ. ერთადერთი რამ, რაც მას აწინებდა, იყო ის, რომ ვინმე ბრიყვს არ ვაყვოლოდი ცოლად და ქარისთვის არ ვამეტანებნის ის ცოტაოდენი ფული, რის დაკრებასაც იგი შესძლებდა.

საბამორი. ოცდაათი მილიონი, თუ წუსტად ვიტყვით.

მკიფანია. ნუ მაწვევტინებთ. მან პირობა დამადებინა, თუ ოდესმე ვინმე მამაკაცი ხელს მთხოვდა, მისთვის ერთი რამ უნდა დამევალებინა, თუ, რა თქმა უნდა, მე თანახმა ვაფუხდებოდი.

საბამორი. (გაფაციცებული) ოჰო! რა დავალება?

მკიფანია. მე მისთვის ას ორმოცდაათი გირვანჯა სტერლინგი უნდა მიმეცა და მეთქვა, რომ თუ ექვს თვეში იგი ამ ას ორმოცდაათ გირვანჯას ორმოცდაათათანხად აქცევდა, მე მისი უნდა ვაგმზადარიყავი, თუ არა და თვალთ

ვედარ დამენახებოდა. მივხვდი მთელი ამ შეგონების სიბრძნეს. მამაჩემის გარდა კაცის ვილს არ მოაფიქრებდობა ესოდენ რეალური უტყუარი, ყოველგვარ სანტიმენტალუზს შორს ღებულნი გამოცლდა. მე წმინდა ფიცით აღვუთქვი, რომ ერთგულად შევანსრულებდი მის მოთხოვნას.

საბამორი. და დაარღვიეთ ეს პირობა, ხომ? მკიფანია. როგორ თუ დავარღვი?

საბამორი. აკი მისთხოვდით ალასტერს. ალასტერი კი შეგანიშნავი, საყვარელი ყმაწვილია — რაღაც-რაღაცეებში სხვებს ქობია კიდევ — მაგრამ, ახლა იმის მტკიცებას ხომ არ დამიწყებთ, ას ორმოცდაათი გირვანჯა ორმოცდაათათანხად აქცეაო.

მკიფანია. დიახაც რომ აქცეა. მამაჩემს, თუ-მცა დიდი მიხვედრილი კაცი კი იყო, ზოგჯერ მაინც ავიწყლებოდა ხუთი წუთის წინ წარმოთქმული ბრძნული აზრები. სულ იმას ჩამჩინებდა, ჩვენი მილონიერების თხზილვდათი პროცენტით, რომლებიც თავიანთ ავლა-დიდებას საკუთარ შნოსა და უნარს უნდა უმადლოდნენო, სისხლის სამართლის დამნაშავენი არიანო, რომლებიც რისკზე მიდიოდნენ და ათასში ერთხელ თუ ახერხებდნენ ხელიდან დასტეროზოდნენ სამართალს მხოლოდ და მხოლოდ ბედის წყალობით. ჰოდა, ალასტერიც სწორედ მაგ ჯურის ავაჯავი ვახლავთ.

საბამორი. არა, არა, ავაჯაკობას ნუ აბრალით. ალასტერი მაგის კაცი როდია. შეიძლება საქმეში დიდი გონიერება არ გამოუჩინია, მაგრამ ბოროტმოქმედებას ნამდვილად ვერ დასწამებთ.

მკიფანია. ისევე, როგორც ყველა ადვოკატს, თქვენც, რა თქმა უნდა, გგონიათ, რომ უფრო მეტი იცით ჩემს ქმარზე, ვიდრე მე. ჰოდა, გეუბნებით-მეთქი, ალასტერი ჩემთან დაბრუნდა, გამოსაცდელი ვადა, ექვსი თვე რომ გავიდა, ორმოცდაათათანხი გირვანჯა სტერლინგით ხელდამშვენებული გამომეგებმა, ნაცვლად იმისა, რომ კატორღულ სამუშაოებზე ამოეყარ თავი, რასაც ვასვებით იმსახურებდა. ამ კაცს რაღაც არაჩვეულებრივად სწყალობს ბედი. ყველაფერი გამოუდის. ჩოგბურთში გაიმარჯვა. კრივიც მას დარჩა გამარჯვება. მას დავრჩი შეც, უდიდესი ქონების მემკვიდრე ქალი მთელ ინგლისში.

საბამორი. კი, მაგრამ, თქვენ ხომ თანხმობა ვაწყობდით. თუ თანახმა არ იყავით, რაღად ინებეთ მისთვის გამოცდის მოწყობა? რატომ მიიცით ას ორმოცდაათი გირვანჯა ბედის საცდელად?

მკიფანია. კრივი, ბატონო.

საბამორი. რა კრივი?

მკიფანია. მისმა მოყრივობამ შემაცდინა. მამაჩემს მიაჩნდა, ქალს ყოველთვის უნდა შეეძლოს თავის დაცვა, და შიძულა ძიულოს დავუფლებოდა.

საბამორი. რაო, იუდასო? იუდა ებრაელს?

მაიზანი. ებრაელი კი არა, ის არ გინდა. ძიუღო, ძიუღო. ეს სწორედ ის გახლავთ, რასაც თქვენთვის უფიცი ადამიანები ჭიუჭიუხს ეძახიან. მე შემოდია ამ უანჭრადან გადავისროლოთ ისევე ადვილად, როგორც თქვენ ეგ დანჭრეული სკამი მომაწოდეთ.

საბამორი. აჰ! იპონურ ჰიდობაზე ბრძანებთ. ქალისათვის ცოტა ტლანქი სპორტი უნდა იყოს, თუ არ ვცდები, ხომ?

მაიზანი. როგორ ბედავთ და ძიუღოს სპორტს ეძახით? ეს ხომ წამდვილი რელიგიაა.

საბამორი (უილაჯოდ) მომიტყევთ. ვანაგრძეთ თქვენი ამბავი და გთხოვთ, უველაფერი მუწყუთ, რაც შეიძლება დინჯად და აუღელვებლად. თქვენნაირი კლიენტები ჩემს დღეში არ მყოლია.

მაიზანი. და არც გეყოლებათ. საბამორი. ერთი წუთითაც არ შეპარება მაგში ეჭვი. ახლა კი ეს მიზრძანეთ: ალასტერზე როდის გადახვალთ?

მაიზანი. მე ვნახე, როგორ მოიგო მან კრივის მოყვარულთა პირველობა მძიმე წონაში. მის დარტყმას მზის წნულში ვერცერთი მოკრივე ვერ უძლებს.

საბამორი. და თქვენ ცოლად გაჰყევით კაცს, რაკი მზის წნულში ასეთი ძლიერი დარტყმის მიყენება შეუძლია?

მაიზანი. რატომ? შესაბედავად დიდებული მუტრუკი გახლდათ. თან ტანზე გახდილი გადასარევი სანახავია, ბევრ ულამაზეს მამაკაცს რომ თვალს დაუყენებს. მე კი არც ისე უგრძნობელი გახლავართ სქესობრივი უნის საკითხში, სხვათა შორის.

საბამორი (ფიცხლად) ჰო, დიახ, დიახ, გთხოვთ, წვრილმანებზე თავს ნუ შეიწუხებთ.

მაიზანი. თუ მომპარია, შევიწუხებ კიდევ და მტრსაც ვიპა. თქვენ ადვოკატი ხართ და წვრილმანების ცოდნა სწორედ რომ გვეყოლებათ. მე გულუბრყვილო შეცდომა დაეუშვი, მეგონა, ეს გადასარევი და მძლე ვაჟყავი მგზნებარე მიჯნური იქნება-მეთქი. მეტი არ არის თქვენი მტერი. მთელი სიფიცხე და მგზნებარება მუშტებში აქვს წასული. რა დამავიწყებს იმ დღეს — ეს ჩვენი თაფლობის თვეს მოხდა — როდესაც მისმა უნდლომა ისე გამაცოცხა, რომ მუშტებმოდერებული დავეტაკე. ხელის დაკარება ვერ მოვასწარი, ისე ამომყრა თავისებურად და ნოკაუტში ჩამაგდო. თქვენ თუ ყოფილხართ ნოკაუტირებული მზის წნულში დარტყმით?

საბამორი. არა, მაღლობა ღმერთს. მუშტი-კრივი ჩემი საქმე არ გახლავთ.

მაიზანი. ეს უბრალოდ უბაში მორტყმა არ გგონოთ, საამო ბურანში რომ გახვდეთ. როცა დანახა, როგორ მომეცარა სიმწრისაგან სახე ძირს გახსლართულს, იცოცხლე, დაფეთდა. უნებურად მომივიდაო, ყოველთვის ასე შემართება, როცა თავს ვიცავო, ინსტინქტურადო.

ლამის პატრიცტემით განვისმსჯელებ მის მიმართ.

საბამორი. მაშ, რატომღა ცდილობთ მისგან თავის დაღწევას?

მაიზანი. მე საკუთარ თავს მინდა გავქეცე. მინდა თავი დავისაჯო იმისათვის, რომ ასე ავურ-დავურე ჩემი ცხოვრება და მისნაირ გვეყენს მივთხოვდი. მე, ეპიფანია ონისანტი დე პარერგა, ჩემი თავი მიმჩნედა უარჩევულებრივებს ქალად მთელს ინგლისში, რომელიც სწორუპოვარ მამაკაცს მისთოდდა. დავრჩი კი ბატო ბოცვერის ცოლად. სიკვდილს იქით რაღა გზა მქონდა. თქვენ კი გამაბრეყვეთ და ხელი ამალღებინეთ თავის მოკვლაზე თასგვარი სისულელებით. ახლა მე თვითონ აღარ ვიცი რა მინდა და რა არა. საშინელებაა ასეთ სულიერ მდგომარეობაში ყოფნა. მე ისეთი ქალი ვარ, რომელსაც ყოველთვის უნდა სურდეს რაღაც და ყოველთვის უნდა ღებულობდეს კიდევ მას.

საბამორი. ზუსტად თუ გნებავთ, თქვენზე ანგარბიანი ქალი უფრო იქმნის. დიდებულისა (ტელეფონი რეკავს. საგამორი წამოდგება). უკაცრავად. (მაგიდასთან მიდის და ტელეფონის ყურმილს იღებს) დაახ.. (გამოცოცხლებული) ერთი წუთით. არ გავვითშოთ. (ეპიფანიას) დაბლა თქვენი ქმარი იცდის და თან ვილაც ქალი ახლავს. ჩემი ნახვა სურთ.

მაიზანი (წამობტება) ის ქალია ახლავთ აქ ამოიყვანეთ.

საბამორი. მერედა, შემოდია თქვენი თავშეკავების იმედი ვიქონიო?

მაიზანი. თქვენ შეგძლიათ ალასტერის მუშტების იმედი იქონიოთ. აუცილებლად უნდა ვნახო ეგ უწინდურია თუ რაღაცა. ამოიყვანეთ-მეთქი, გეუბნებით.

საბამორი (ყურმილში) შემოუშვით მისტერ ფიცფასენდენი და ქალბატონი.

მაიზანი. ახლა კი ვნახოთ რა ხილია ის ქალი, ვისი გულისთვისაც მიმართვა მე, ეპიფანია ონისანტი დე პარერგა!

საბამორი. გული მიფანცქალღებს. რაღაც უჩვეულოს ვიხილავ ალბათ.

მაიზანი. ნუ სულიელობ. ყოვლად ჩვეულებრივი ვილად დავიდგებთ თვალწინ.

შემოდინა ალასტერ ფიცფასენდენი და პატრიცია სმიტი. ალასტერ შესანიშნავი აღნაგობის ათლეტია, რომელსაც მთელი ქვეა კუნთებში აქვს დაგროვილი. ქალი სასიამოვნო, წყნარი. კობტა არსებობს, თავის ძალეში დარწმუნებული. იგი მშვიდად გაემართება მაგიდისაკენ და ალასტერს თავის ცოლს შეატოვებს.

ალასტერი. ეპი აქ რას აკეთებ? (საგამორს) რატომ არ მითხარო?

მაიზანი. გაგვაცანი ეგ დედაკაცი.

პატრიცია. მე პატრიცია სმიტი გახლავართ. მისის ფიცფასენდენი.

მაიზანი. ბართებს კი, ვგონებ, სხვაგვარად უნდა აწერდეთ ხელს, ხომ?

ალასტერი. აქეთ მომხედე, ეპი. ნუ დაიწყებ ახლა შენებურად.

მაკისანი. მე შენ არ გელაპარაკები. მე ან ქალს მივმართე.

ალასტერი (მოთმინებადაკარგული) რა უფლებმა გაქვს ქალი უძახო მაგას.

პატრიცი. კარგო, გეყოფა, ალი. ხომ დამპირდი.

მაკისანი. რაო? ეს თქვენ რამეს დაგპირდათ? რა უფლებმა აქვს მაგას რამეს დაგპირდეთ თქვენს ან თქვენ ვინ მოგცათ უფლებმა პირობას ადებინებდეთ მაგას!

ალასტერი. პოლის შეურაცხყოფას, იცოდეთ, არ მოგიტომენ.

საბამორი (კეთილგანწყობილად) თქვენ ამას ნურაფერ მნიშვნელობას ნუ ანიჭებთ, მის სმიტ, კარგით?

პატრიცი (ნირშეუცვლელად) ო, რა თქმა უნდა, არა. ზუსტად ასე შექცევა ჩემი დაიყო.

მაკისანი. თქვენი დაიყო? თქვენს თავს ნებას აძლევთ თქვენს დაიკოს შემადარაო?

პატრიცი. მხოლოდ მაშინ, როცა ასე, თქვენსავით აჭარბებს ხოლმე. მე ყურადღებას ნუ მომაქცევთ. რაი ეგეთი ხასიათი გქონიათ, რასაკვირველია, უმჯობესია გული მოიხოთ, როგორც საერთოდ გჩვევიათ. წარუდგინე ჩემი თავი ამ ჭენტლმენს. ალი.

ალასტერი. აჰ, აკი დამავიწყდა. ჭულიუს საგამორი, ჩემი ადვოკატი. ძველი ძმაკაცი. მის სმიტო.

მაკისანი. ანუ იგივე პოლი უწინდური.

პატრიცი. ეგ ჩემი მოუფრებელი სახელია, მისტერ საგამორ. ბავშვობიდან შემარქვეს. სმიტი კი ჩვენი შოღვის გვარი გახლავთ, როგორც ჩემი ძვირფასი ბრძენი, მოხუცი მამა ამტკიცებს.

მაკისანი. ამისი ბრძენი მამალა გვაკლდა სწორედ! რალა გვიშავს!

საბამორი. ვთხოვთ, დაბრძანდეთ, მის სმიტ. (მიდის კედელთან მიდგმული სკამის მოსატანად).

პატრიცი. (ათვალიერებს შეკოწიწებულ სკამს) ამ სკამს რალა დამართა?

მაკისანი. მაგ სკამს მე დავმართე და გიჩრჩეთ, თქვენც გაფრთხილდეთ.

საგამორი სკამს უდგამს პატრიციას მაგიდასთან. ალასტერი დამტრეუტ სკამს ფეხისკვრით მიაგდებს; მოაქვს კედელთან მიდგმული მეორე სკამი და აპირებს დაჭდეს მასზე პატრიციას გვერდით, მაგრამ ემიფანია დაასწრებს და ალასტერს კი თავის სკამზე მიუთითებს. ამრიგად, ემიფანია აღმოჩნდება მათ შორის, პატრიცია ხელმარცხნივ უნის, ალასტერი — ხელმარცხნივ. საგამორი კვლავ თავის სამუშაო მაგიდასთან იკავებს ადგილს.

პატრიცი. უნდა მოვახსენოთ, მისტერ საგამორ, საქმე ისე იყო, რომ ალასტერი...

მაკისანი. განმარტებისათვის ძალას ნუ დაიტანთ. მე ჰყვე ყველაფერი აუხსენი მისტერ

საგამორს. თქვენ კი კეთილ ინებთ და გამოჩინეთ საიმისო ზრდილობა, რომ მისი და ჩემი თანდასწრებით ჩემი ქმარი მხოლოდ გვეგარით მოიხსენიოთ და მისტერ ფრცხანდენს უწოდოთ. მისი ნათლობის სახელი კი თქვენი სახსენებელი არ არის.

ალასტერი (გაბრაზებული) არიქა, ეპი, ალასტერის დავაცადო მშის ამოლება.

მაკისანი. მე არც შენთვის დამიშლია ლაპარაკი და არც სხვა ვინმესთვის. თუ შენ შენდათავად რამე გაქვს საოქმელი, ბრძანე.

პატრიცი. ხოლმის ვინძი, მაგრამ, ისეთი გრძელი გვარია — ჩემი მეგობრების ვიწრო წრეში მას ყველა ალის უწოდებს მოფრებელით.

მაკისანი (ტუჩებდაცარული). გეუფრებათ, მისტერ საგამორ! ჩემს ქმარს ალის ეძახის ეს შესამეხარისხოვანი ხალხი. რა უფლებმა აქვთ მათ საერთოდ მასზე კინიტის დაძვირისა და უნდა ავიტანო?

პატრიცი (დაყვავებით) დაიხ: ჩვენ კარგად ვიცით, რომ ბევრი რამის ატანა გიწევთ, საყვარელი.

მაკისანი (ფეხს დაუბაკუნებს) ვინ არის თქვენი საყვარელი!!!

პატრიცი (თავისას განაგრძობს) მაგრამ, რას იზამ, ასეა ეს ქვეყანა.

მაკისანი. ეს ქვეყანა ასეა იმათთვის, ვინც თავად არის ასეთი. თქვენი სამყარო ჩემიც არ გვარდოთ. ყოველ ქალს თავისი საყუთარი სამყარო აქვს თავისი სულის სიღრმეში. ყური მომაყარით, მისტერ საგამორ. მე ცოლად გავყევი ამ კაცს. მე იგი ჩემს სამყაროში შემოვუშვი, სამყაროში, სადაც ჩემმა ფანტაზიამ ერთთავად გმირებსა და წმიდანებს მიუჩინა ბინა. აღრე არცერთ ძე ბორციელს მასში შეღწევა არ ღირსებია. მე ეგ ერთბაშად გმირად, წმიდანად და მიჯნურად მივიჩინე. ახლა კი თქვენ თავადვე ხედავთ, თუ რას წარმოადგენს სინამდვილეში ეს დოვლანა.

ალასტერი (წამოხტება მუშტებმოღერებული და წამოპარხლებული). მე ამის მომთმენი არა ვარ.

მაკისანი (წამოღდება და წინ გადაუდგება წმიდა წამებულებით) ჰო, შემომყარო. გვიჩვენე შენებური ნოკაუტი. დაე, დანახოს მაგანაც, როგორ ეტყობი ქალებს.

ალასტერი (თავგზარეული) დალაზვროს ეშმაქმა! (ისევ დაჭდება).

პატრიცი. ნუ ჭავრობ, ალი: ტყუილ-უბრალოდ თავს დამიჭირებ მისტერ საგამორის თვალში. მე გმონი, უმჯობესია, შინ წახვიდე და შე დამანხო მასთან ლაპარაკი.

მაკისანი. იქნებ კეთილ ინებოთ და ჩემს მიმართ აღარ იხმართო სიტყვა „მასთან“ და მისთანანი. მე ნაცვალსახელი როდი ვარ. მე მისის ფრცხანდენი გახლავართ. (კვლავ თავის სკამზე ჩამოჯდება მედიდური სახით).

პატრიცი. მამატივთ, მაგრამ თქვენი გვარის წარმოთქმისას კაცმა შეიძლება ენა მოი-

ტეხოს. მისტერ საგამორ, თქვენ როგორ ფიქრობთ, განა უმჯობესი არ იქნება, თუ ალი დავტოვებთ? განა მართებულია, რომ ასე ვსხედვართ და მასზე ვკამათობთ მის თვალწინ? გარდა ამისა, იგი გადაღლილიც არის: თითქმის მთელი ღამე არ სძინებია.

მაიზანნი. ეგ საიდანა იცით, გეთყავ?

პატრიცია. რა მნიშვნელობა აქვს, საიდან ვიცი. ვიცი, მორჩა და გათავდა.

ალბსტმარი. არაფერი არ დაშავებულა. ყველაფერი წესიერად და პატიოსნურად მოხდა. მაშ სად უნდა წავსულიყავი, როდესაც შენ განჩნებულემა სახლიდან გამომავყევი?

მაიზანნი (მოულოდნელი ცნობისმოყვარეობით) და შენც ადექი და მასთან წახვედი, არა?

ალბსტმარი. მე წავედი ქალბატონ სმიტთან; არც ეგ გახლავს ნაცვალსახელი, სხვათა შორის. მე წავედი იქ, სადაც შელოდა სიმშვიდე და სიკეთე; ჩემს კეთილ, სანუკვარ და ძვირფას პოლისთან. დაიხ!

მაიზანნი. მე იუმორის გრძნობა არ გამაჩნია, მაგრამ ეს კი, რაც მართალია, მართალია, ძალზე სასაცილო მეჩვენება. შენ მართლა იმითმ მიგიტოვებდით, რომ ღამე ამ უწინდურის მკლავებში მოქცეულს გაგეტარებინა?

ალბსტმარი. არა-მეთქი, ქალო, გაიგონე, რომ გეუბნები. ხომ გითხარი, არაფერი დაშავებულა-მეთქი.

მაიზანნი (პატრიციას) იყო ეს ვაუბატონი თქვენს მკლავებში, თუ არა?

პატრიცია. ახა, როგორ გითხრათ. ცოტა ხანს, რა თქმა უნდა, იყო, მაგრამ ისე კი არა, როგორც თქვენ გგონიათ.

მაიზანნი. მაშ, ეგ მთლად მთხლე ყოფილა და ლობი, თანაც უფრო მეტი, ვიდრე მე მეგონა. კაცია, რომელსაც შეუძლია შინიდან გასხლტეს მაშინ, როდესაც მე მშადა ვიყავი მეპატიებინა ყველაფერი და კანონით ნებადართული ნეტარების ღამე მებოძებინა მისთვის, რაღა სისაძაგლის ჩადენას არ იკადრებს.

ალბსტმარი. გეპატიებინაო? რა უნდა გეპატიებინა? განა რა დავაშავე ისეთი, გაფთრებული რომ მომეპარა?

მაიზანნი. მე შენ არ მოგვარდნივარ. არც არასოდეს დამიკარგავს ღირსების გრძნობა, მაშინაც კი, როცა აუტანელ წყენას მაყენებდი.

ალბსტმარი. მე არაფერი მიწყენინებია შენთვის. შენ გამომაგდე სახლიდან.

მაიზანნი. არ არის მართალი. აზრადაც არ მომსვლია შენი შინიდან წასვლა. ეს მხოლოდ შენი სიძაგელი ეგოიზმის გამოვლინება იყო. შენ შენი უწინდური გყავდა, ვისთანაც მისვლა შეგებლო; მე კი არაკინ მყოლია. ადრიანი ქალაქიდან იყო გასული.

საბამორი. ადრიანი? ეს კიდევ რაღაც ახალი გართულდება. ადრიანი ვიღა?

პატრიცია. ადრიანი მისის ფიცფასენდენის საკვირაო ქმარი გახლავთ, მისტერ საგამორ.

მაიზანნი. ჩემი რაიო, რა ბრძანებთ? პატრიცია. თქვენი საკვირაო ქმარი, რომ გესმით? რაც მისტერ ადრიან ბლენდერბლანდი თქვენთვის ან ალი ჩემთვის.

საბამორი. რაღაც კარგად ვერ გავიგე. რა არის მისტერ ბლენდერბლანდი თქვენი, მისის ფიცფასენდენ, თუ ნებას მომცემთ გკითხოთ?

მაიზანნი. რა და, ეს არის ჭენტლემენი, ვისთანაც ვმსჯელობ ისეთ საკითხებზე, რომლებიც სცილდება ჩემი მეუღლის გონებრივ შესაძლებლობათა ფარგლებს, რაც ძალზე შეუღელული გახლავთ.

ალბსტმარი. მაგ ვაუბატონს დიდ ტკვიან ვინმე მოაქვს თავი, რადგან მამა გამომცემელი მყავს! ახლა ების აეგია და მის სიყვარულს იჩემებს, რაკი უნდა კარგი მზარეული მყავს. მე კი ამას ვეუბნებოდი, მაგ ადრიანს ყველაფერი ფეხებზე ჰკიდია სასმელ-საჭმელის გარდა-მეთქი. ყოველთვის, სადილობის დრო რომ მოაწევდა. მაშინ დავგვიკრავდა ხოლმე თავს. მე მას მუცელმერთა დავარკვი. და ჩემგან მოელოდი, რომ ყოველივე ეს უნდა მომეთინა არადა, საკმარისია ერთხელ მაინც გავიხედო პოლისენ და — მტრისას!

მაიზანნი. ეგ სულ სხვადასხვა ამბებია. ადრიანი ეთაყვანება იმ მიწას, სადაც კი მე ფეხს დავაკარებ. ეს მართლაც ასეა. მაგრამ თუ შენ ფიქრობ ეგ უწინდურიც ასევე სულს ლევს იმ მიწისათვის, სადაც შენ დააბიჭებ, ტყუილ-უბ. რაღოდ ვაიტყვივბა თავი. შენ ეგ მხოლოდ იმიტომ გიტლებს და გეფერება, რომ წინდებს უიღულობ მისთვის და, ეჭვი არ მეპარება, კიდევ ისეთ რაღაცეებს, რაზედაც მას ხელი არ მიუწევდება ხელმოკლეობის გამო.

პატრიცია. მე საერთოდ არავის არაფერი არ ვედავები, რადგან ამას დავიდარაბა მოსდევს ხოლმე მხოლოდ. და იმასაც ვშიშობ, ვი თუ მართლაც ძალზე ძვირად ვუჭადები-მეთქი ალის, რადგან მას დიდ საიმოვნებას გვრის ჩემთვის ისეთი ღამაშ-ღამაში რაღაცეების უიღვკ რისი შეძენის საშუალება მე არ გამაჩნია.

ალბსტმარი. (გზნებით) არა, პოლი, არაფერიც არ მიჭდება. შენ თავად ხარ ბაჭადლო ოქრო. მე გატან ხოლმე ძალას მიიღო ჩემგან ისეთი რამები, რისი შეძენის სურვილიც კი საერთოდ არ გაქვს ხოლმე. პირდაპირ ვტყბები შენი ყურებით, როდესაც ვხედავ, რომ ჩემზე მეტად შენ უფრო ზრუნავ ჩემს ფულზე.

მაიზანნი. ერთი ამით დამიხედეთ, რა გულის ამაჩუყებელი სანახაობაა, არა? ისე, საკვირაო ცოლი თქვენზე უფრო ითქმის, როგორც ვხედავ.

პატრიცია. არა, საკვირაო ცოლი ნამდვილად თქვენ ხართ, ქალბატონო ფიცფასენდენ. მე კი მის ტანსაცმელს ვუვლი და ვაძიებუბ თმა შეიკრიკოს ხოლმე.

მაიზანნი. რაღა თქმა უნდა, ამ გლახას საკმაო გონება შესწევს, რომ ყოველივე ეგ თავად მოიმოქმედოს.

პატრიციი. თქვენ მამაკაცების არაფერი გაგებთ. ისინი ინტერესს იჩენენ ვარემუ სავნებისადმი და არაფრად აგდებენ საკუთარ თავს, ვიდრე არ გამოუჩნდებოთ ვინმე ქალი, მათ რომ მიხვდავს. აი, როგორ არის აწყობილი ეს ცხოვრება, მისტერ საგამორ. ამ ქვეყნად ორგვარი ჭურის ხალხი ბოგინობს: ისინი, ვისაც უყვლასთან შეუძლიათ ცხოვრება, და ისინი, ვისაც არავისთან არ შეუძლიათ შეგება. ის ადამიანები, რომლებსაც არავისთან უყვანა არ ძალუძთ, შესაძლოა შესანიშნავი გარეგნობისაც იყვნენ, სიცოცხლით სავსენიც, ტემპერამენტიანიც და რომანტიკულნიც და სხვა კიდევ რაც გნებავთ, და შეუძლიათ კიდევ გააბედნიერონ მამაკაცი იქნება თუ ქალი ნაბევარიოდე საათით, როდენაც კმაყოფილი არიან საკუთარი თავისა და დამყოლ გუნებაზე ბრძანდებიან; მაგრამ, სცადეთ, აბა, მათ გვერდით ცხოვრება, შეგკამენ, თან დადაგიყოლებენ, თუ შთელი ცხოვრება კულში არ სდით და არ ემსახურე, ან კინკლაობით შეგეკლავენ ხელში და თავს განაცვალებინებენ, საკუთარ თავს დაგავიწყებენ. საკვირაო ქმრებად თუ ცოლებად, ვაგიზარათ, ვარგანან, სიყვარულობისას უცხად გადარიგება ხოლმე, ან პირიქით, თვეში ერთხელ მაინც აგიტყდებიან და მაგრად შეგაფაცხუნებენ, ან სულაც თავზე ასხდებიან ერთიმეორეს. უყველდლიურ პატრიორებად კი — ღმერთმა დაგიფაროს, მთლად აუტანელნი არიან.

მკიფანიბ. მაშ, მე საკვირაო ცოლი ვარ, ხონი (პატრიციას აგდებულად) თქვენ ვილა ხარ, გეთაყვა?

პატრიციი. ვინ და, ადგილის ანგელოზს რომ იტყვიან, სწორედ ის გახლავართ, თუ თქვენთვის გასაგებად ვლაპარაკობ.

ალესტმარი (ლამის ბლავის) რა თქმა უნდა, ძვირფასო, რა თქმა უნდა.

მკიფანიბ (პატრიციას) თქვენ მაგის კარის წინ დაგებული ფეხის საწმენდი მჩვარი ხართ, თუ სიმართლე გაინტერესებთ.

პატრიციი. ფეხის საწმენდი მჩვარი დიდად სასარგებლო რამ არის, ქალბატონო ფიცხასენდენ, თუ სახლი სუფთად გინდათ შეინახოთ.

ტელეფონი რეკავს. საგამორი ყურმილს იღებს და უსმენს.

საბამორი. დიამ?.. რა ბრძანეთ?.. ბლენდერ-ბლანდი?

მკიფანიბ. ადრიანი აქ საიდან მომავანო?

საბამორი. სობოვეთ ცოტა ხანს დაიცადოს (ჩამოკიდებს ყურმილს). იქნებ ცოტაოდენი რამ მაინც მამცნოთ მის შესახებ, მისის ფიცხასენდენ. ეგ არის გამოშვებულია „ბლენდერ-ბლანდის იაფფასიანი წიგნის“ მეხვეურა?

მკიფანიბ. არა, ის ამისი მამაა, რომელმაც დაარსა ეგ გამოშვებულობა. ადრიანი გაშვების წევრია, მაგრამ საქმის გაძლიების თვის არა აქვს. თავისი მამის რეპუტაციის წყალობით თბუთბუტი სხვადასხვა გამოგების წევრად ითვლება. მაგრამ, როგორც ვიცი, ჭერ არცერთ

მთავანი კაცოშვლის არ სმენია მისგან რაიმე სალი აზრი ან მსჭელობა.

ალესტმარი. ტუვილად რას ერჩი, ება, მითხარი, ღონღონში სხვას ვის შეუძლია მხვ-ზე უკეთ სადილების დაკეთა? სწორედ ამ თვისების წყალობით არის, რომ ღღემდე თავზე აზის საზოგადოებას.

საბამორი. მადლობას მოგახსენებთ. ახლაკი გასაგებია ჩემთვის, ვინც ბრძანდება. ამოვავუვანინო?

მკიფანიბ. რასაკვირველია. უნდა გავიგო, აქ რას მოჩირჩიტდა.

ალესტმარი. მე რა მენადვლება. როგორც ხედავთ, სულაც არ მაინტერესებს გავიგო რა საერთო აქვს მას ჩემს ცოლთან, რაც არ უნდა იგულისხმებოდეს.

მკიფანიბ. სრულიად უწყინარი ურთიერ. თობაა, ძვირფასო. ჭერჭერობით მაინც. ჭერ კიდევ მთლიანად არ დავრწმუნებულვარ ადრიანისადმი ჩემს სიყვარულში. იგი უბრალოდ თავაზიანად იქცევა ჩემთან, მორჩა და გათავდა.

საბამორი (ყურმილში) გამოატარეთ მისტერ ბლენდერბლანდი. (დაკიდებს ყურმილს).

ალესტმარი (პატრიციას) ახლა ნახავ ამ ყურეუტს, რომელმაც ხელადან გამოშვალა ები.

პატრიციი. ვერ წარმომიდგენია კაცი, შენთვის ქალის წართმევა რომ შეეძლოს, ძვირფასო.

მკიფანიბ. იქნებ როგორმე თავს ძალა დაატანოთ და მცირე ხნით მაინც მოეშვათ სიყვარულობიას და ერთმანეთის ტმანსას, როცა ის კაცი შემოვა.

შემოდის ადრიანი ბლენდერბლანდი, წარმოსადეგი, ჭან-ღონით სავსე მამაკაცი, წვერი ვიქტორიანელ ლიტერატორთა ყაიდაზე აქვს მოშვებული. საგამორი წამოდგება. ადრიანი შედრეკება ამ კრებულის დანახვაზე, მაგრამ წამსვე რიხიან იერს დაიბრუნებს და ღმილით წამოდგება წინ.

ადრიანი. სალამი თქვენდა! საიდან შეიყარეთ თავი ასე ყველამ? დილა მშვიდობისა, მისის ფიცხასენდენ! რასა იქ, ალასტერ? მისტერ საგამორი უნდა ბრძანდებოდეთ, თუ არ ვცდები. არ ვიცოდი, თუ ასე დაკავებული იყავით.

საბამორი. სწორედ ბედზე მოგვისწარით, სერ. გთხოვთ, კეთილ ინებოთ და დაბრძანდეთ. (მოაქვს კედელთან მიდგმული სკამი და დგამს მაგიდასთან, თავის ხელმარჯვნივ და პატრიციას მარცხნივ)

ადრიანი (ჯდება) გმადლობთ. იმედი მაქვს, ამ ქალბატონისათვის არ შემიწყვეტინებია ღაპარაკი.

პატრიციი. არა, არა; არა სრულიად. ჩემს გამო, გთხოვთ, ნუ შესწუხდებით.

საბამორი (აცნობს) მის სმიტი, მისტერ ფიცხასენდენის ახლო მეგობარი.

პატრიცია. მერწმუნეთ, მესიამოვნა თქვენი გაცნობა.

ალბრინი (თავს უკრავს მას; შემდეგ საგამორს მიუბრუნდება) საქმე ის გახლავთ, რომ მისი ფიცფასენდენმა თქვენი სახელი ახსენა ჩემთან საუბარში და მითხრა, რომ თქვენ აურჩევხართ თავის ადვოკატად. მეც ვიფიქრე, უფრო საიმედო კაცს ვიღას ვანდომეთქი ჩემი თავი.

საბამორი (თავს დაუკრავს) მადლობას მოგახსენებთ, ბატონო ჩემო. მაგრამ — მომიტევთ კი — თქვენ თქვენი საკუთარი ადვოკატი არ გყოლიათ?

ალბრინი. ძვირფასო მისტერ საგამორ: ნურასოდეს დასჭრდებით მხოლოდ ერთი ადამიანის აზრს. როდესაც მე თავს ცუდად ვგრძნობ, სულ ცოტა ექვს ექიმს მაინც ვერჩენები ზოლმე. მათი რჩევებისა და რეცეპტების სხვადასხვაობრიობა მარწმუნებს, რომ უმჯობესია ჩემს თავს თავადვე მივხედო და მოვუარო. როგორც კი იურიდიული საქითხი წამომეჭრება რაიმე, ექვსიოდე ვეჭოლს მაინც ვკეთებები აზრსა და იმდენადვე —

მაკინანი. ადრია: მე იუმორის გრძნობა არ გამაჩნია და კარგად იცი, როგორ მალიზიანებს, როდესაც შენ შენებურად იწყებ სისულელეების ჩხახვას, რაც გულით გინდა ზოლმე სასაცილოდ უღერდეს. შენ აქ იმითმ მოხვედდი, რომ მისტერ საგამორს ჩემს შესახებ მოეთათბირო?

ალბრინი. რასაკვირველია. მაგრამ იმედი მქონდა, მარტო შევისწრებდა.

საბამორი. აქვს რაიმე საერთო მისტერ ფიცფასენდენის ოჯახურ წრესთან საქმეს, რომლის თაობაზეც თქვენ ჩემთან საუბარი გასურთ?

ალბრინი. აქვს.

საბამორი. და ეგ საქმე შესაძლოა ადრე თუ გვიან ამ წრის მონაწილე წევრებთან მოსათათბორებელიც გახდეს, ხომ?

ალბრინი. დიახ, დიახ. მე ასე მგონია. მაგრამ ზომ არ აჯობებს ჭერ ცალკე მოვილაპარაკოთ?

მაკინანი. მსგავსი არაფერი გავიგო გულში. მე ჩემს საქმეებზე არავის ვლაპარაკებ არც საჭაროდ და არც ფარულად. ჩემი საქმეები მხოლოდ და მხოლოდ მე შენება.

ალბრინი. მაშ, არც ჩემს პირად საქმეებზე შემძლია ვითათბირო?

მაკინანი. მხოლოდ ჩემს ადვოკატთან არა. მე მაგას არ დაუფუფებ.

ალბსტერი. ამან ისევ თავისებურად გააჭენა. შეგვიძლია ჩვენ ჩვენს თავს მივხედოთ და დავიშალოთ.

მაკინანი (ადგილზე ვერ ისვენებს და წამოხტება) რაო, გააჭენაო? როგორ თუ გავაჭენე რა ფასი აქვს სიცოცხლეს გაუჭენებლად. ალასტერ, ჰაი, შე თავკომბალავი! (გვერდით რომ

ჩაუვლის ალასტერს, წასწვდება და თმის აუჩქნავს).

ალბსტერი. გეყოფა. (ცდილობს დაილალოს ვარჯიშის მხარეთმცოდნეობის თბები.)

მაკინანი (პატრიციას) დაულაგე თბები. ადგილის ანგელოზო.

პატრიცია (ეპიფანიას სკამისკენ გაემართება და ალასტერს თმის ულაგებს) ასე გუფს როგორ უნდა დამგვანო ადამიანი.

საბამორი. მისტერ ფიცფასენდენ: რატომ შეირთეთ მისი ფიცფასენდენი?

მაკინანი. რატომ!!! ამას კიდევ ახსნა-განმარტება სჭირდება? აქი გითხარით, მე რატომ მივთხოვდი მას?

ალბსტერი. რატომ და, შენ იქნებ ვერც კი წარმოიდგინო, მაგრამ, როცა თვითონ ნებავს, საოცრად მომზიბლავი ხდება და შეუძლია ჰკუთრად შეშალოს კაცი.

მაკინანი. რატომაც ვერ უნდა წარმოიდგინოს? რის თქმა გასურს მაგეთ?

ალბსტერი. ეს მაგან იცის, რისი თქმაც მსურს.

მაკინანი. ალბათ რაღაც სისულელისა ალაშტერ, არა, ალასტერ?

ალბრინი. სისულელეს ნუ რომავ, ფიცფასენდენ. შენი ცოლი უმშვენიერესი ქალია დედამიწის ზურგზე.

მაკინანი. აქ არა, ადრია ჩემო. თუ მაგნიარ ლაპარაკს აპირებ, წამიყვანე სადმე ისეთ ალაგას, სადაც ჩვენს მეთი არავინ იქნება.

ალბსტერი. ზო, თუ კაცი ხარ, ღვთის გულისათვის, წაიყვანე, სანამ ყველას ჰკუთდაწ შეგვშლიდენ.

საბამორი. წუნარად! წუნარად! ვერ გამიგია. სადა ვარ. ყველას ჩემთან მოთათბირება გასურთ, მაგრამ არცერთ თქვენგანს არ უთქვამს, რის თაობაზე. იქნებ უმჯობესი იყოს, ადგეთ და ყველანი განქორწინდეთ?

მაკინანი. მერე ამ გლახაკს ცხოვრება არ უნდა? რა აქვს, რა აბადია. იქნებ პროფესიონალი მოკრივე ან ჩოგბურთელი მაინც გამოსლულიყო, ბიძამის სადაწვევო კანტორაში რომ არ შეეკვებებინა ძალით, სადაც იგი არაფრის მაქნისი არის.

ალბსტერი. აქ მომხედე, ეპი. საგამორს მახისთან რაღაცეებისთვის არ სცალია.

მაკინანი. სცალია. მოიცლის. შენ ხმას ნუ იღებ. ალასტერმა რომ ხელი მთხოვა — იმის ჰკუა სად მქონდა მიმხვდარიყო, რაოდენ კადნიერების იჩენდა — მე მამარჩემისთვის მიცემულ სიტყვაზე ვიდექი. გადავეცი ან ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგის ჩეკი. აქციეთ ეს ორმოცდაათათას გირვანქად ექვს თვეში და თქვენი გახვდები-მეთქი, ვუთხარი.

ალბრინი. ჩემთვის ეგ არასოდეს გითქვამს. მაკინანი. რად უნდა მეთქვა? რა დიდი სახალისო ამბავი ეს არის?

ალბსტერი. რას ხედავ მაგ ამბავში უხალისოს. მერე, შევასრულე პირობა თუ არა? განა

მთელი ჭკობითი არ გამოვიარე, რომ ეს ფული შეგდო ხელში? და დავისაკუთრე კიდეც. მო თუ არა?

ალბანინი (სახლად დარჩენილი). ახლა არ მითხრა, ალასტერ ჩემო, ორმოცდაათათასი გავაკეთე ნახევარ წელიწადშიო.

ალასტერნი. რატომაც არა?

მკიფანია. სულაც არ მივიკრის, რომ ასე გაროცხეს ეს ამბავი, ადრიან. მაგრამ, ასეა და რას იწამ. დიახ: ამ ლენჩმა და ბოთემ მართლა მოიგო ორმოცდაათათასი გირვანჯა და ხელთ იგდო ემიფანია ონისანტი და პარერგა საცოლდე-ალბათ არ დამიჭერებთ თუ ვეტყვით, ამ თანხის დაუფლებამ და იმისმა შეგნებამ, რომ მთელი ეს ფული მან საკუთარი მოხერხებით შეიძინა, ერთგვარი სიდიადის იერიც კი მიანიჭა მას. მე იმპულსების ქალი ვარ: პირობა შევასრულე და მაშინვე გავყვეი ცოლად. შემდეგ კი გავიგე, რა ფანდებითაც ჰქონდა მოგებული ეს ფული, მაგრამ გვიანდა იყო.

ალასტერნი. განა როგორ მოვიპოვეი ჩემი საკუთარი ჭკუით.

მკიფანია. ჭკუით? ჭკუით კი არა, შენი საკუთარი სიბრძნით, შენი უგუნურებით, შენი დანაშაულებრივი ალღოიანობითა და ბედის წყალობით, რომელიც ყოველთვის შენებრ გონებარლუნგსა და ბატისტინას გაუღიმებს ხოლმე. შენ დაიუფლე ჩემი ხელი, რომლის მოსაპოვებლადაც მთელ ევროპას მუხლი ჰქონდა მოყრელი ჩემს წინაშე. შენ კი იმსახურებდი ხუთი წლით კატორღულ მუშაობას.

ალასტერნი. ხუთი წლით? თუ სიმართლე გინდა, თხუთმეტითაც კი. შენი გულისთვის გავწიე ასეთი რისკი. და რა მივიღე სანაცვლოდ? შენთან ცხოვრებას ყოველგვარი კატორღა აქობებდა.

მკიფანია. ჩემთან ცხოვრება შენთვის ნამდვილი სამოთხე იქნებოდა, ბუნებას რომ ჩემნაირი ადამიანის გვერდით დგომის ღირსად დანახე. მაგრამ, ჩემთვის რაღა გამოვიდა? არცერთი მამაკაცი არ მიმიჩნევია ჩემს საფეროდ. ზღაპრული მეფის ასულივით ვთავაზობდი ჩემს ხელსა და ბედნიერებას ყველას, ვინც კი ჩემი ან ორმოცდაათი გირვანჯა სტერლინგის ჩეკს ორმოცდაათათასიანად აქცევდა ექვს თვეში. ყოვლისშემძლე მამაკაცები, ბრწყინვალე ვაჟკაცები, უკეთილშობილესი ოჯახების უმრავლესი ვაჟები ან უარს აცხადებდნენ ასეთ გამოცდაზე ან მარცხდებოდნენ. რატომ? იმიტომ, რომ ან მეტიმეტად პატიოსნები იყვნენ ან მეტისმეტად თავმოყვარენი. ამ ხელუღმა კი თავისი გაიტანა. და მე ამ არაობაზე მიჭაჭვული აღმოვჩნდი სამუდამოდ.

ალასტერნი. ახლა რომ ყველაფერს ისე ატრიალებ, როგორც მოგებრიალება, განა შენც ისე არ იყავი ჩემზე გამოჩნურებული თავიდან, როგორც მე მიუყარდი, ზა?

მკიფანია. რას იწამ. შენ მაშინ ახალგაზრდა იყავი, თვალტანადობაც ხელს ვიწყობდა,

ჩაგებურთის თამაშზე რიგინი იცოდა და მსოკრივეც დიდებული ბრძანდებოდა. მოლა, შენ აჯუნებაში მოყვავდი ფიზიკურ კონტაქტს შენთან.

საბამორი. მისის ფიცფანდენ, რა საჭიროა ასეთი წვერილმანები?

მკიფანია. ჭულიუს საგამორო: თქვენ შეიძლება ნახერხით დატენილი ტომარაც იყოთ, მე კი ცოცხალი, ზორციელი არსება ვახლავართ. ალასტერი ფიზიკურად მიმწიდეველი კაცია: ეს არის ჩემი ერთადერთი გამამართლებელი რამ მის ცოლად გახლდომის საკითხში. ნუთუ გეყოფათ გაბედულება ამტიცოთ, რომ გჭერათ მისი გონებრივი მომხიბვლელობისა?

ალბანინი. კი, მაგრამ, როგორ მოახერხა ორმოცდაათათასი გირვანჯის ხელში ჩაგდება? საფონდო ბირჟაზე თუ სად?

მკიფანია. როგორ გეკადრებათ ამ საცოდავს საერთო შეღავათიანი ბუფი და განვადებული დივიდენდები ერთმანეთისაგან ვერ გაუჩრქვია. იმის ჭკუაც კი არ ეყოფოდა, როგორ უნდა შესდგომოდა საქმეს.

ალბანინი. მაშ როგორ დაიწყო? ჩემი სახანკო ბლანსი აშუამდ დაახლოებით ას ორმოცდაათ გირვანჯას თუ შეადგენს. ძალზე დიდი სურვილი მაქვს ვიცოდებ, როგორ გავზარდო ეს თანხა ორმოცდაათათასამდე. შენ ისეთი მდიდარი ქალი ხარ, ჩემო ემიფანია, რომ წესიერი კაცისთვის საქმარისია ოღნავ დავიხლოვდეს, რომ მაშინვე ფათერაკების მაძიებლად იგრძნოს თავი. შენ არ იცი, რას განიცადის მამაკაცი, რომლისთვისაც ასიოდე გირვანჯაც კი რაღაცას ნიშნავს, ისეთი ქალის მკლავებში მოქცეული, რომელსაც მილიონი წვრილ ნახარჯო ფულად მიაჩნია.

მკიფანია. არც თქვენ იცით რას ნიშნავს მამაკაცის მკლავებში მომწყვდეული ისეთი ქალის გრძნობა, რომელმაც კარგად უწყის, რომ ოცქერაც შეისყიდის ამ მამაკაცს ისე, რომ ზედმეტი ფასის გადაება არც კი დასჭირდება.

ალბანინი. მე რომ ჩემი ას ორმოცდაათი გირვანჯა ვაგდმოქცეთ, შეგიძლიათ დამიხანდოთ როგორმე?

მკიფანია. ჩიტი ბდღენად არა ღირსო, მაგისთანა თანხაზე იტყვიან. საფონდო ბირჟაზე ფულს ვერ მოიგებ, თუ შენი ყოველკვირეული შემოსავალი სულ ცოტა სამოცდაათათასს მაინც არ აღწევს. მოეფიცი ფულიან ამბებს, ადრიან. შენ მაგებობის არაფერი გავებება. მე მოგციმე ყველაფერს, რასაც მოისურვებ.

ალბანინი. არა, მაღლობელი ვარ. ეგ ხომ საკუთარი თავისნადმი პატივისცემას დამაქარგინებებს. მირჩევნია ვიყო ერთი საწყალი კაცი, რომელიც თავის თავს უფლებას აძლევს განსტუმროს შენი კეზისა თუ ყვავილებისა თუ თეატრის ბილეთებისა თუ რესტორანში საუზმის ხარჭები და სესხად გაძლიოს პატარა-პა-

ტარა თანები, შენ რომ გპირდებოდა ხოლმე მაშინ, როცა ერთად ვართ.

ყველანი თვალმდაჭყეტელნი ისმენენ ეპიფანიას ამ მოულოდნელ დახასიათებას.

მკიშანძე. სრული სიმატელე გახლავთ. სახარტო ფული არასოდეს მავს ჭიბუზე. მე შენ ალბათ მილიონები დაგცინდელ ხუთგირჯანქიანი ჩეკების თხოვნით. მე ვეტყვი ჩემს ბანკირებს ათასგირჯანქიანი ანგარიში გახსნან შენს სახელზე.

ალრინანი. არ მინდა. მე ის უფრო მანიჭებს სიხარულს, ხუთ-ხუთ გირვანქას რომ გასესხებ ხოლმე. თუმცა, ესეც კია, ჩემს ერთი ციქნა შემოსავალს ძირს უთხობის და იქნებ ცარიელტარიელიც დამტოვოს. ამიტომ, რაღა დაგიმალოთ და, მინდა ალასტერისაგან შევისწავლო ასების ათეულ ათასებად გადაქცევის ხელოვნება.

მკიშანძე. ალასტერის მაგალითი შენ არ გამოგადგება, ადრიან, რადგან ალასტერი, როგორც ანეთი, ბუნების ერთ-ერთი საოცრებათაგანია. შენ კი საოცარი არაფერი გპირს ვარდა ჭამა-სმის საარაკო მადისა. მომისმინე. ყოველ დაბადების დღეს მაგას მამიდამისი საჩუქრად გრამფონის ფირფიტას აძლევდა გამოჩენილი მომღერლის, ენრიკო კარუზოს ჩანაწერებით. ამას ზედ ისიც დაერთო, რომ ბუნებამ, რომელიც თავის ყოვლად უაზრო ჭირვეულობის ფაშს რას არ გამოატყვერებს ხოლმე, ამ ვუბატონს წარმოუდგენელი ძალის სასიძღერო ხმა უბოძა, თანაც უიშვიათესი დიპაზონისა. შეუძლია ისე მალა ასწიოს ხმა, ძე ხორციელს რომ არ მოსწრებია. ერთ მშვენიერ დღეს მიხვდა, რომ ადვილად შეეძლო მიეზაფა ფირფიტებზე აღბეჭდილი სიმღერებისათვის, და დაირწმუნა კიდევ თავი, რომ შესძლებდა ბედნიერებას სწეოდა, თუ საოპერო ტერორად მოევენებოდა ქვეყნიერებას. პირველი, რაშიც მან ჩემი ფული გამოიყენა, იყო ის, რომ ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგი შეაჩენა ერთ მენეჯერს, რომლის ყოვლად უვარების პატარა საოპერო დასი იმხანად ქალაქის გარეუბანში დაფავდა სულს, და სთხოვდა, ნება მიეცათ მისთვის ერთ-ერთ სელაზოს გამოსულიყო კარუზოს რომელიმე ყველაზე უპოულარულ როლში. ბარემ იმასაც მოგახსენებთ, რომ იმ სპექტაკლზე მეც წამიყვანა.

ალბსტარნი. ჩემი რა ბრალია. კარუზოს ხმას ხომ ვაკობე. მაგრამ ნამდვილი შეთქმულება მომიწყვეს და რა შექნა. დახის მუღმივმა ტენორმა, ნაღმა ლორმა, კისრის ძარღვები დაწყვეტაზე რომ მქონდა, როცა სი ბემოლს იღებდა ხოლმე რის ვი-ვაკლახით, ფულთი მოისყიდა ვილაც სალახანები, რათა ქანდარაზე ამძვრალიყვნენ და იქიდან აერიათ ჩემთვის.

მკიშანძე. ჩემო კარგო ალასტერი, უბრალო ქუმშარტება ის გახლავს, რომ, როდესაც ბუნებამ ესოდენ საკვირველი ხმა გაიმეტა შენთვის, სამწუხაროდ, მხედველობიდან გამორჩა

მუსიკალური სმენითაც დაეჩილოდებინე შენ შეგიძლია შენი ბღავილით გაოგნებულნი დატოვო ხარების მთელი ნახირი. მაგრამ სურველთვის სულ ცოტა მეოთხედი ტონაჟისას ასცდები ხოლმე ზუსტ ბგერას ან მალა ან დაბლა. მე სიცილისაგან კინაღამ ჩემი დამეხარა, ვიდრე ლოუის იატაკზე არ გავიშლართე და ისტერიკული კივილი არ მოვრთე, საზოგადოებამ წიოყობითა და სტვენით აიღლო იკაურობა, მაგრამ ვილას რა ესმოდა. შენს პარამოხულ ღრიალსა და შემოძახილში გუნდმა, ბოლოს, როგორც იქნა, გაგათრია სცენიდან, და სპექტაკლი მუღმივმა ტენორმა რომ მიიყვანა ბოლომდე, მაშინდა შეიტყო, რომ მენეჯერი ამასობაში გაპარულიყო. თან წარეტანა ჩემი ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგი და სრულიად უსახსროდ მიეტოვებინა მთელი დასი. პრიმადონას თურმე სენმა აკლდა მარცხენა ყურში, სადაც შენ ჩაბღაოდი, რაც ძალიდა ღონე გქონდა. მე იძულებული გავხდი, უველასთვის საითაოდ მიმეცა, რაც ჭამაგირი ტრეგებოდა და თავთვითანი სახლებში გამეხტებრებინა ისინი.

ალბსტარნი. მე გეუბნები. შეთქმულება მომიწყვეს-მეთქი. ვითომ რატომ არ უნდა მოსწონებოდა საზოგადოებას ჩემი სიმღერა? ვინც გინდა ტენორი გამოიყვანე სცენაზე, თუ არ დაეჯანბო ხმით. შემიძლია ანა რა ვქნა.

მკიშანძე. ალასტერი, ანა რას გახდები შეთქმულებასთან, თუ მასში მთელ ქვეყანას ურევია ხელი?

ალრინანი. ზო, მაგრამ, მანდედან მაინც რომ არ ჩანს, როგორ გააჩინა ალასტერმა ორმოცდაათი ათასი გირვანქა?

მკიშანძე. მაგ სამარცხვინო ამბის მოყოლა მისთვისე მიზნდვია. მგონი ეამაუბნა კიდევ (მედიდური გამომეტყველებით ჩამოჭდება ცარიელ სკამზე).

ალბსტარნი. ყველაფერი დიდებულად აეწყო. მაგრამ მაგარი რისკის ვაწვეა კი მომიხდა. ერთი სიტყვით, აი, რა მოვიმოქმედე. ოპერაში საქმის ჩაფლავების შემდეგ ასი გირვანქა დამარჩა. შემხვდა ერთი ამერიკელი. ვუთხარი, ერთ ქალზე ვარ დადარეული, მაგრამ ისე არ გამომეყვება, თუ ექვს თვეში ორმოცდაათათასი არ გავაჩინე-მეთქი, და ისიც დავუმატე, რომ ჭიბეში სულ ასი გირვანქა მედო და ამ ქვეყანაზე სხვა არაფერი მიებადა. შეხტა-შეიკუნტარუნა და თქვა, შე კაი კაცო, ასი გირვანქა თუ გქონია, ხომ შეგიძლია ბანკში ანგარიში გახსნა და ჩემი წიგნაკი მიიღო. მერე რა უნდა მაგაში-მეთქი, იმან კიდევ, მეც გამოიყენე საქმეში, სანახევროდ გავიყოთო, მითხრა. მეტი რა ჩარა მქონდა, დავუბუღდი. იმავე დღეს შევუღდეით საქმეს. ბანკში ფული დავაბანდეთ და მივიღეთ ას ჩეკიანი წიგნაკი. დავიკირავეთ სათეატრო შენობა. პირველხარისხოვან დახსაც მივაგენით. პიესაც ვიშოვეთ. დიდებული სპექტაკლი გამოგვივიდა. დეკორაციები შესანიშნავი გვექრა

ნდა, გადასარევი გოგონები გვყავდა, მთავარი როლის შემსრულებელი ქალი თვალებს ისე აბრიალებდა და თანაც ისეთი ჰოლივუდური აქცენტით უქცევდა, საზოგადოებას რომ გუნღვე ენატებდა. არასოდეს არაფრის ფანსზე უკან არ დაგვიხევია და თანდათან ყელამდე ჩავიფალით ვალდებო.

ალბრინი. შერედა, როგორ ახერხებდით მთელი მაგ ხარჭების ვასტუმრებას?

ალბსტმარი. როგორ და, ჩვენი ჩიქებით. აკი გითხარით, ჩიქის წიგნაკი მოგვცეს-მეთქი?

ალბრინი. ეგ ასი გირვანქა რომ გამოგვლიათ, თქვენი ჩიქები ხომ უნდა გაბათილებულიყო?

ალბსტმარი; არცერთი არ გაუქმებულა. დავტარილეთ ყალბი თამასუქები. დიდი გულის გამაწვრილებელი ჭაფა კი დაგვადება.

ალბრინი. არაფერი მესმის. ყალბი თამასუქები რაღას ნიშნავს?

საბბმწარი. სულ უბრალო რამ გახლავთ. რამის ვალს ისტუმრებთ ჩიქით მას შემდეგ, რადესაც ბანკი უკვე დახურულია იმ დღეს. თუ შაბათი იქნა და შანკის გამოსასვლელი დღე, მთლად უკეთესი. დავუშვით ჩიქი ასგირ-ვანქიანია, ბანკში კი ერთი პენიცი არ გიქუავით. მაშინ რომელიმე მეგობარს ან სასტუმროს აღმინისტრატოს შეაგულიანებთ გადავიხურდა-ოთ ახალი ჩიქი ას გირვანქიანზე. ეს სრულად საქმარისია პირველი ჩიქის გასასტუმრებლად, მაგრამ ამავე დროს იძულებულიც ხდებით, თვრამეტ თვიან კატორღაში მოხვედრის შიშით, ახლა სხვა მეგობარსა თუ სასტუმროს აღმინისტრატორს დასცანცლოთ ამჯერად უკვე ორასი გირვანქა სტერლინგი თქვენი მესამე ჩიქით, და ასე და ამგვარად, თქვენი ყალბი ჩიქებით ქარს გაატაროთ ასობით კი არა, ათასობით გირვანქა სტერლინგი და სახვებით იმსახურებთ საპურობილეს დაწვებული თვრამეტი თვიდან ხუთ, ათ და თხუთმეტ წლამდეც კი.

ალბსტმარი. ადვილი საქმე თუ გგონიათ, სცადეთ, აბა, თქვენ თვითონ და ნახათ, რა ბიჭებიც ბრძანდებით. ზოგჯერ ძილშიც კი მელანდება, რაც თვის გადახდა. რაღაც შემწარავი კომპარია. მე და ჩემს პარტიორს კი ის თეატრი საერთოდ თვალისათვ არ გვინახავს! არც იმ პიესაზე შევხებებულვართ ოდესმე. პრემიერამდე სულ ჩიქების ხელშოწერასა და მათს გასაღებას ვუწოდებოდათ. თანდათან, რა თქმა უნდა, საქმე გაგვიოხლდა კიდევ, და რაკი ვალებს კეთილსინდისიერად ვისტუმრებდით, ადებაც გვიადვილებოდა; მაგრამ ყველაზე დიდი ხარჭები მას შერე გავვიჩინდა, რაც პიესა დავდგით და ფული ნაღვარივით მოგვაწყდა. მე ნახვარ თანხასაც ვისაქმარისებდი, მაგრამ ამერიკელი ატებილი იყო, ყველაფერში ორმაგ ფასს იხდიდა და ყველას ორმაგ წილს ურიგებდა მარტო ცარიელი ლაუბობისათვის. მაგრამ აშას ვილა დაგიდევდათ, რაკი აუარება ფული შემოგვდიოდა. ნეტავ გაცოდინათ, რა ფული და-

გვიხვავდა. იმ ჩვენმა თვალბებრიალა ქალმა ხომ მთლად გადაჩა მთელი ქალაქი. ფულით თავზე გვაწვიმდა. ღვეონსავით ამივარდა თავში. არც ჩემს ამერიკელს ადგა უკეთესი დღე. ახლა იმ ამერიკელის ამერიკელ მეგობრებს აღარ იტყვით, რა გუნებაზე დადგენენ? ყველაფრის უფლება შეისყიდეს ჩვენგან — ფილმის გადაღებისა, თარგმანისა, გასტროლებისა და რა ვიცო, კიდევ რამდენი რამისა, რაზედაც უწინ წარმოადგენაც კი არ მქონდა, და შერე ერთმანეთში გააჩაღეს ამ უფლებების უიდეა-გაყიდვა, ვიდრე ლონდონში, ნიუ-იორკსა და ჰოლივუდში ყველამ ხელი არ გაურია ამ რიარიაში. მაშინ ამერიკელმა ყველა ეს უფლება უკანვე გამოისყიდა ზუთასიათას დოლარად და რომელიღაც ამერიკულ სინდიკატს მიჰყიდა ერთ მილიონად. ამ საქმემ კიდევ ექვსი ამერიკელი ჩაითარა, და ყოველ მათგანს თავისი წილი ხელის მოსათბობი უნდა მიეღო. მე კი სულ ორმოცდაათათას გირვანქას დავჭირ-დი; მივიღე თუ არა ჩემი, მაშინვე ჩამოვეცალე ამ საქმეს და გულმოცემული ეისიკენ გამოვ-შურე ხელის სათბოვნელად. ეიმ დიდ პიროვნებად მიიჩნია და ვიყავი კიდევ, რადგან ფულმა ღირსშესანიშნავ კაცად მაქცია. გულებნებით, გაბრუებული ვიყავი ამ ბედნიერებისაგან, სულ სხვა კაცი გავხდი, ცა ქუდად არ მიმარ-ნდა და დედამიწა ქალამნად.

მაკსუანი. ყველაფერი სრული სიმართლეა. ეს საცოდავი შეჩვეული არ იყო ფულს და მთლად გადასხვაფერდა კაცი. მე კი, საწყალ, უშანკო არსებას ოდნავი წარმოადგენაც კი არ მქონდა თუ ფული სახეთი სასწაულის მოხდენა შეეძლო. რაკი აკვნდანვე დამყვა მილიონები, ჩემთვის ეს ისეთი ჩვეულებრივი მოვლენაა, როგორც, ვთქვათ, ჰაერი.

საბბმწარი. კი, მაგრამ, ამ რამდენიმე წუთის წინ, რადესაც მე განქორწინება შემოვთავაზეთ, თქვენ მეთვით მასზე, რითი აპირებს ცხოვრებასო. სად წავიდა ის ორმოცდაათათასი გირვანქა სტერლინგი?

მაკსუანი. სამ კვირაში მოვლო ბოლო. იმ ფულით ცირკი იყიდა. ამას ეგონა, რასაც ხელს შევახებ, ყველაფერს ოქროდ ვაქცევო. ერთი თვის შემდეგ იძულებული გავხდი გამხსნდებინა ამის ცირკი. კინაღამ მხეცები გამოქცნენ გარეთ, გაქცევა დააპირა, მაგრამ მე ჩავერიე. ოთხას ოცდაათი გირვანქა სტერლინგი, თექვსმეტი შილინგი და შვიდი პენის დამიჭდა ამის ცირკის საქმის მოგვარება.

ალბსტმარი. ჩემი რა ბრალია? სპილოს გრიპი შეეყარა. ჭანჭითელობის საინისტრომ ცირკი დამაყტინა და სხვა ადგილზე გადასვლაც მიიჭრალა, აქოდა ცხოველებმა გადაწვდები სნეულებანი არ გაავრცელონო.

მაკსუანი. ერთი სიტყვით, საბოლოო ჭამში, ნაცვლად იმისა, რომ ორმოცდაათათასი მოტანა ჩემთან, იძულებული გამხდა იქით მიმეცა ოთხას ოცდაათი გირვანქა. იმის მაგი-

ვრად, რომ ზღაპრული უფლისწული და ჭეშმარიტი რაინდი მომვლენოდა მთელი თავისი განით, ეს ჭიანჭველურა შემჩნა ხელში თავისი კაცია ულუფით. და ახლა იმდენად არის გათავისებებული, რომ განქორწინებას ითხოვს ჩემგან.

ალესტერი. მე არაფერსაც არ ვთხოვლობ. ეგ აზრი საგამორმა შემოგვჩარა. იმას როგორ დავუშვებ, ჩემთან განქორწინება დაგანებო? როგორც შენი ქმარი, დიდად დაფასებული გახლავარ საზოგადოებაში და არავინ არავითარ ხელსს არ იშურებს ჩემთვის.

მაკიზანი. სხვათა შორის, წინდებისთვისაც.

პატრიცია. ოჰ (ტირის) წინდების ფულსაც ეგ იხდის, ალი?

ალესტერი. ყურადღებას ნუ მიაქცევ, ძვირფასო. მე დავამტკიცე, რომ შემძლია ფულის გაკეთება, თუ ხელი გამოვიდე, და კვლავაც გავაკეთებ და გიყიდი როგორი წინდებიც არ უნდა ისურვო, და გიყიდი ჩემი შემოსავლით. (წამოდგება და უკნიდან მოუდგება პატრიციას სკამს, რათა ხელი შეავლოს მას ლოყებზე) კარგი, საყვარელო, ნუ სტორი.

მაკიზანი. ერთი ამათ დამიხედეთ! უკვე კანონიერ ცოლქმრად არ წარმოუდგენიათ თავი?

საბამორი. ჭო, მაგრამ, ეგ საქმე თქვენს ხელთ არ არის, მისტერ ფიცფასენდენ. ქალბატონ ფიცფასენდენს შეუძლია გაგეყაროს, ისურვებთ თქვენ ამას თუ არა. აშკარაა, რომ მეუღლე თქვენ მიატოვებთ და მის სმიტის მკლავებში ჰპოვებთ სავანე. სასამართლო, რასაკვირველია, მისის ფიცფასენდენს დაუბერს მხარს.

პატრიცია (დამშვიდებული და გულმოცემული) დაე, დაუბეროს. მე მხარში ამოვუდგები ალასტერს და შევიანხავ, ვიდრე ისევე შეძლებს სიმდიდრის მოხვეჭას. თქვენ ყველას იგი ბრძიყვად მიგაჩნიათ, სინამდვილეში კი იგი საყვარელი, კეთილი ბიჭია; და ჩემში ზიზღს აღძრავს ის, თუ როგორ აუმიხედრდით მას ყველანი. ცოლიც ისე ექცევა, თითქოს ეს მისი ფეხის ტლახი იყოს. ნეტავ მანახვა, რა იქნებოდა ეს ქალი, ფული რომ არ ჰქონდეს!

მაკიზანი. უფულოდ არავინ არაფერს არ წარმოადგენს, ძვირფასო უწინდურო. ეს ჩემმა სათნო მოხუცმა მამამ გამაგებინა. ფულს მაგრად მოუჭირებ ხელით, მითხრა მან, და დანარჩენი თავისთავად მოვაო. ასეა ნათქვამი ბიბლიაშიო, მითხრა. მე ეს ციტატა არ შემომოწმებია, მაგრამ დავიწყებთ კი არასოდეს დამვიწყებია. მეც მაგრად ვიყავ ჩაფრენილი ფულზე, და არც შემდგომში ვაპირებ ხელის შემშვებას. თუმცა ამოდენა სიმდიდრის პატრონი ვარ, მაინც ვერ მიპატიებია ალასტერისათვის, რომ მაძულა ოთხას ოცდაათი გირვანქა სტერლინგი გადამეყრა უქმად.

ალესტერი. და თექვსმეტი შილინგი და

შვიდი პენსი აი, წუწურაქი როგორც ექნება. გადავიხდი მაგ თანხას.

პატრიცია. რა თქმა უნდა, ძვირფასო. გავყიდი ჩემს დაწვევის პოლისს და შენ მოგცემ.

მაკიზანი. შეგიძლიათ მაგის ხელწერილი მომცეთ, მის სმიტ?

ალესტერი. როგორ არ გრცხვენია, შე კრიუანგო. ხომ ყველაფერი შენი ბრალი იყო. რამდგამომბინა ის სპილო ოცდაათ გირვანქად, როცა ორასი ღირდა.

საბამორი. მოდით, ნუ გადავუხვევთ საკითხზე მსჯელობას.

მაკიზანი. მერედა, რა საკითხზე ვმსჯელობთ, გეთაყვა?

საბამორი. რაზე და იმაზე, რომ თქვენ, თუ ისურვებთ, შეგიძლიათ მიიღოთ განქორწინება.

მაკიზანი. არ ვითხოვებ. იხლა მაკლია. სასამართლოებში ვითრო განქორწინების გულინათვის და გაწეებამაც ამ რეგენთან ერთად გამომაქნონ, არა? და ჩემი მიჯნურობის ამბებით აქრელებული საგაწეთო სათაურები უხად ავადებინო მთელი ლონდონის ვიგინდარებს? ესეც არ იყოს, ქმრიან ქალად ყოფნა გაცილებით უფრო ხელსაყრელია. უფრო საპატიოა. აღარც სხვა მამაკაცი გაუხურებთ თავს. ეს მე მანიჭებს თავისუფლებას, რასაც ვერ მოვიპოვებდი მარტონელობის დროს. უკვე შევეჩვიე ქმრიანობას. არა, ბატონო, ფიქრადაც არ გავიტარებ ალასტერთან განქორწინებას — ყოველ შემთხვევაში იქამდე მაინც, ვიდრე მის მაგიერს არ გადავაწყდები სანდემ, რომელსაც სასურველ ცკად მივიჩნევ.

პატრიცია. ვერც განქორწინდებით, ვიდრე თვითონ არ ისურვებს ამას. ალასტერი მეტისმეტად ზრდილი კაცი გახლავთ საიზისოდ, რომ შეგახსენოთ ეს ამბავი. მაგრამ თქვენ ხომ კარგად უწყობთ, რომ მოლოზანივით უწყინარ ქცევას ვერ დაიჩემებთ და თქვენი ჭირვეულობის ამბავი და სასამართლოში სირბილი ხელს არ მოგცემთ.

მაკიზანი. ალასტერი იყო პირველი მამაკაცი, რომელიც შევიყვარე და, იმედი მაქვს, უკანასკნელი არ იქნება. მაგრამ იურიდიული გართულებანი არ არსებობს ფულიანი ხალხისათვის. ყოველ შემთხვევაში, რაკი ალასტერს არ შეუძლია გამეყაროს და არც მე გამაჩნია მისთან განქორწინების სურვილი, აღარც საკითხი გვაქვს რაიმე განსახილველი. რომელი საათია, გეთაყვა?

ალესტერი. რაც მართალია, მართალია, ემი, ერთი მაჩის საათი კი უნდა გეყოლა აქამდე როგორმე. რამდენჯერ უნდა გაგიმეორო ერთი და იგივე?

მაკიზანი. რა ძალა მადგას დავიხარჯო მაჩის საათზე, როდესაც ყველას უკეთია და ჩემგან უბრალოდ შეითხვაც ხავსებით საკმარისია: მე მას შემდეგ აღარ ვატარებ საათს, რაც მამაჩე-

მის ძველი კედლის საათის გასაღები დაჯვარებ. პატრიცია. პირველის ათი წუთია.

მამიშანი. ღმერთო ჩემო! გაკვეთილი გამოცდა. აუსუს!

ალბსტარი. გაკვეთილი? ახლა რაღას სწავლობ, თუ ქალი ხარ?

მამიშანი. იაპონურ ჩხუბს. შენ რომ ერთხელაც იქნება და ისევ მოგეგუნებება ცოლის გაღახვა თავშესაქცევად, ელოდე სიურპრისს. აქ რისთვისა ვარ მოსული, მისტერ საგამორ?

საბამორი. მითითებები უნდა მოგეცათ ანდერძის შესაღებად.

ალბსტარი. ეგ სულ ახალ-ახალი ანდერძების წერაშია, როგორც კი ნერვები აეშლება ხოლმე რამეზე, ჩემო საგამორ. ძან საქმე კი გაურჩენია შენთვის.

მამიშანი. ენა დამოკლე, ალასტერ. ნუ გავიწყდება, რომ უფრო მეტი თავდაქერა გმართებს, როგორც ჩემს ქმარს. მისტერ საგამორ: აწრის შეიცვალე ანდერძის თაობაზე. თქვენთვისაც მიპატიება ჩემი მოწამვლის მცდელობა.

საბამორი. დიდ მადლობას მოგახსენებთ.

მამიშანი. რამდენი უნდა მოგართვათ ამ ტუილ-უბრალე გარჯისათვის?

საბამორი. ცამეტი შილინგი და ოთხი პენსი, თუ არაფერი გაქვთ საწინააღმდეგო.

მამიშანი. მე ფული არასოდეს არ დამაქვს თან. ადრიან, შეგაძლია მასესხო ცამეტი შილინგი და ოთხი პენსი?

ალბსტარი. (ჩიბეში ჩაიყოფს ხელს).

მამიშანი. მოიცა. მისტერ საგამორ, უმჯობესი იქნება, თუ თქვენ ჩემი პირადი ადვოკატი გახდებით და თქვენს ანგარიშს წლის დამლტვს წარმოგიდგინო.

ალბსტარი. ბარემ ოქლის სასამართლოს უწყება მიპოვებ თან, თორემ ზელიდან გავიფრინდება ეგ ფული, საგამორ.

მამიშანი. ენა გააჩერე, ალასტერ. რასაკვირველია, მე ერთგვარად, სულ უწყების მოლოდინში ვარ. ეს უბრალო თადარიგია იმისათვის, რომ ორჯერ არ გადავიხადო ერთსა და იმავე ანგარიშზე.

საბამორი. დიახაც, მისი ფიცფასენდენ, შენანიშნავი წესია.

მამიშანი. თქვენ საღად მოაწროვენ კაცი ხართ, მისტერ საგამორ. და მე ახლა ცოტაოდენი სუფთა პერი მესაჭიროება. ამდენი შინაური ურთიერთფერებისაგან მთლად დაიხუთა ეს ოთახი. წავიდეთ, ადრიან, სადმე ქალაქარეთ გავიდეთ და წავისაუშმოთ. მე ერთი წარმტავი მუდრო ადგილი ვიცი მდინარის აუტლებით. კარგად ბრძანდებოდეთ მისტერ საგამორ. კარგად მუშაობთ, ძვირფასო უწინდლო. კარგად მოუარეთ ალასტერს. თქვენ გაბარებთ მის თავს. თუ კარგად გეუბლებათ მოვლილი, დაშერწმუნეთ, მისი ყურება საამო ურუანტელს მოგვკრთ მთელ ტანში (გადის).

საბამორი (ადრიანს, რომელიც მიჰყვება

უკან) სხვათა შორის, მისტერ ბლენდერბლანდ. თქვენ რაღამ მოგიყვანათ აქ?

ალბსტარი. ალარაფერი აღარ მახსოვს, ალარაფერი ისე ალარა მაქვს (გადის ყრვანსა და გამომშვიდობების გარეშე).

საბამორი (ალასტერს) თქვენი მეუღლე ფრიალ ექსტრაორდინარული ქალია.

ალბსტარი (რალაც მოგუღული ყმული აღმოხდება).

პატრიცია. სიტყვა ვეღარ უმოვიცა საიმისოდ ამ საცოდავს.

საბამორი. ახლა კი მაინც თუ შემძლია, მისტერ ფიცფასენდენ, გქოხლოთ, რა საყიხზე გინდოდათ მომთაბირებოდით?

ალბსტარი. აბა, რა ვიცი. ებისთან ათი წუთის ყოფნის შემდეგ ყველაფერი თავდაპირადამდეგება ხოლმე.

პატრიცია. გაურაზე აპირებდი ლაპარაკს. ცოტაოდენ მაინც მოგეგ გონს, ძვირფასო.

ალბსტარი. გაურაზე? ზო, ჩემო კარგო, ეგ ზომ იგევა. ცდილობდე თავი დააღწიო გრიგალს, ქარიშხალს. (უცბად ლაპარაკად გადაიქცევა) მომისმინე, საგამორ. მე ერთი იმ უბედურთაგანი ვარ — შენ ალბათ ბლომად იცნობ ასეთებს — ეტვი არ მემარება, ბევრი მათგანი მქდარა ამ სკამზე და ულაპარაკია შენთან ისევე, როგორც ახლა შე გესაუბრები —

საბამორი. (ამოდ ელოდა წინადადების დამთავრებას). დიახ. რაო, რა თქვი?

პატრიცია. რად გინდა ეგ მიკიბულ-მოკიბული ლაპარაკი, ალი. გარკვევით მოახსენე მისტერ საგამორს, რა ხალხი გყავს მხედველობაში.

ალბსტარი. რა ხალხი და, ისეთები, ვისაც იმაზე უფრო დიდი ლუქმის გადაუალაპა უყვარს, ვიდრე დაღეჭვა შეუძლია. ჩვეულებრივი ბიჭები, რომლებმაც ცოლებად არაჩვეულებრივი ქალები შეირთეს. უბრალო, ჩვეულებრივი ქალები, რომლებიც გამორჩეულ მამაკაცებს მისთხოვდნენ, და ყველას ზგონია, დიდი ვინმე ვიდრე ზელშიო. დაიჩერეთ, რასაც მე გირჩევთ, საგამორ: შეირთეთ თქვენივე წრის ქალი. ეცადეთ, სწორად გამოიკოთ: მე რანგი და ფული როდემ მაქვს მხედველობაში. მე ვგულისხმობ — მე მხედველობაში მაქვს —

პატრიცია (წაეშველება) ეგ იმას გულისხმობს, რომ ისინი, ვინც ოქახებს ქმნიან, ერთნაირად უნდა აწროვნებდნენ და ერთი და იგივე რაღაცებით უნდა იყვნენ გატაცებულნი, ერთმანეთის თავზე დაქდომას არ უნდა ცდილობდნენ. ზომ მიმიხვდით?

საბამორი. ძალიან კარგად. ესე იგი, ალასტერმა შეცდომა დადგვა და მოგვიანებით (სამწუხაროდ, საკმაოდ გვიან) აღმოაჩინა თქვენში — ასე ვთქვათ, სულიერი მეგობარი, ხომ?

ალბსტარი. არა, ეგრე არა, რაღაც სულელურად ედერს. ნამეტანი მწიგნობრულად არის ნათქვამი.

პატრიცია. მე კი უფრო შესაფერისად მიზანია ითქვას: გონებისმიერი ჭუფთი.

საბამორი. ო, შესანიშნავია. გამდლობთ, გონებისმიერი ჭუჭუთი, ვისთანაც ერთად, ნამდვილ ნეტარებაში იქნება.

ალასტარი (მგზნებარედ სტაცებს ხელს ხეაღმის სავამორს) მადლობელი ვარ შენი, საგამორ, შენ უოფილბარ ნამდვილი შეგობარი. ზუსტად ჩასწვდი აზრს. ერთი კარგად დაუფიქრდი ჩვენ საქმეს ჩვენს წილადაც. (პოლის) წამო, ჩემო სულიყო. დროს ნუ ვაკარგვინებთ საქმეებით გადატვირთულ ადამიანს.

გადის, პატრიციასა და საგამორს მარტო სტრუებს. პატრიცია წამოდგება და მაგიდასთან მიდის.

პატრიცია. მისტერ საგამორ, ხომ ამოგვიდგებით მხარში? თქვენ უნდა იხსნათ ალი იმ საშინელი ქალისაგან. დაიხსენით იგი ჩემთვის.

საბამორი. ვერ დავიჩემებ, რომ შევძლებ ჩემს კონტროლს დავუმორჩილო ეს ქალი, მის სმით. უფრო მეტიც, იმის შიშით კი მაქვს, იმან არ მომხივოს თავს თავისი ნება-სურვილი. საქმე მარტო ის არ გახლავთ, რომ მე ვერ შევძლები ესოდენ მდიდარ კლიენტს. მისი უნიანობა სავსებით მიდუნებს ნებისყოფას. ეს რაღაც განსაკუთრებული ნიჭია, ადამიანებისათვის იშვიათად ბოძებული.

პატრიცია. ნუ გეშინიათ მისი, მისტერ საგამორ. მაგას ფულის გაკეთების ნიჭი აქვს გამოყოლილი. მთელ მის მოდგმას თან სდევს ეგ ნიჭი. მაგ საქმეში გენიოსია. ფული თავისი თავად მოედინება მასთან. მაგრამ ერთი რაღაც მადლი მეც მცხია და ეგ ქალი ჩემი ნებისყოფის მოდუნებას ვერაფრით ვერ მოახერხებს.

საბამორი. და რა მადლი გცხიათ ეგეთი, მის სმით, თუ შეკითხვის ნებას მომცემთ.

პატრიცია. ეს გახლავთ ადამიანებისათვის ბედნიერების მინიჭების უნარი, უბედური ადამიანები ისევე მოილტვიან ჩემყენ, როგორც ფული იმ ქალისკენ.

საბამორი (თავს გაიქნევს) ვერ დავიჩემებ, თქვენი ნებისყოფა მისას სპარბოზდეს ძალით, მის სმით.

პატრიცია. არც სპარბოზ, მისტერ საგამორ. მე ნებისყოფისა ნატვამოც კი არ გამაჩნია, მაგრამ მაინც შვილედ უველადგორ, რაც გუნებაში მაქვს, ასე იქნება თუ ის. აგერ, ნახათ.

ალასტარი (გარედან, ყვირის). პოლი წამოადი, გელოდები!

პატრიცია. მოვდივარ, ძვირფასო. (სავამორს) ნახვამდის, მისტერ საგამორ. (უცბად ჩამოართმევს ხელს ერთმანეთს. პატრიცია გასასვლელს მიასურებს). აი, ნახათ, თუ არა. (გადის).

საბამორი (თავისთვის) უნახოთ, პატრონო. აღდგომა და ხვალაო.

მიუბრუნდა თავის დილანდელ სამუშაოს.

მოკმედეგა მეორე

ძველი, ულაზათო ყავახანა ერთ ასევე ძველ სასტუმროში მდინარის პირას. ჩაშავებული წითელი ხის უშველებელი და უშნო კარადა აყუ-

დებული უკანა კედელთან. მის ზემოთ ჰქვია სურათისმაგვარი ორი აბრა, დროებისაგან თითქმის მთლად გაშავებულნი: ერთი მხოლოდზე გამოსახული მემამულის გერბი, მეორე კი უკანა ფეხებზე შემდგარი ღორი საყვირზე უკარავს. ღორის ქვეშ გრძელი ასოებით მიწერილია: „ღორი და ღორბოლო“. ხელოვნების ამ ქმნილებათა შორის დამაგრებულა მინის ვიტრინა, რომელშიც მოთავსებულია ევებერთელა თევზის ფიტული, და, რა თქმა უნდა, სულ ცოტა, ერთი საუკუნის ხნისა მაინც.

კარადის მიმართ სწორი კუთხით და თითქმის მთელი ოთახის სიგრძეზე დგას ორი გრძელი მაგიდა, რომლებიც გამწვანებულია თითო თორმეტი კაცის სასაუბროდ. ერთიერთმანეთზე მიჯრილი უბრალო ხის სკამები ძალზე უხეში და მოუხერხებლებია. დანა-ჩანგალიც იაფასიანია, და ცოტა მეტი ლაზათისათვის აქა-იქ ჩადგმულია მოჩოღფოთებული სამძარეები და სამარჩილები. სუფრები უხეში მასალისაგან არის შეკერილი და ახალი გარეცხილობისა არაფერი ეტყობათ.

კედლებზე გაკრულია უგემოვნო ვიქტორიანული შალერი, რომელზედაც ერთ დროს შესაძლოა გამოხატული იყო ერთფეროვანი მოწითალო ყვავილწუნულები მუქყვითელ ფონზე, მაგრამ ბუზებისაგან წამხდარს რაღაც გაურკვეველი ფერი აქვს. იატაკზე გაცვეთილი ფეხებზე საფეხის მსგავსი რაღაც აგია. კარადის მარჯვენა, თუ მოპირდაპირე მხრიდან შევხედავთ ფართოდ გამოღებულია კარი, რომელსაც ზემოთ აწერია „ყავახანა“. ამ კარის შუა მდებარე კედელთან მიდგმულია ძველებური საკიდი. და მასზე ჰქვია მისტერ ადრიან ბლენდერბლანდის ქუდი და დემისეზონური პალტო.

ის და ეპიფანია მაგიდას კარის მოპირდაპირე მხრიდან უსხედან. ჭამას ეს-ეს არის მორჩენი. ყველი და ბოსკიტი ჭერ კედელ ალაგია მაგიდაზე. ეპიფანია ცნობისმოყვარედ და ბედნიერი გამომეტყველებით იყურება აქეთ-იქით. ადრიანის თავიბრი ჩამოსტირის.

ეპიფანია. რა მშვენიერებაა!

ადრიანი (ამრეზილი მიმოიხედავს) მე, ეტყობა, ძაან თვალმისხავალი კაცი უნდა ვიყო.

ეპიფანია (თვალებს დააქუცხევს) რა თქვი? მე მაგის უარყოფას არ ვაპირებ, მაგრამ, რა საერთო აქვს მაგას იმასთან, რაც მე აღნა გითხარი?

ადრიანი. აბა, რომ იმაზე „რა მშვენიერებააო“, ან მოთხვრილ ფუნდუქს რა უგავს ნეტავ მდინარისპირა სასტუმროს მშვენიერებას, ჭერ იყო და, რაღაც უბედური პამიდგრის დურდო მოგვიტანეს და, ვინდა თუ არა, წვენიო, გვარწმუნებდნენ. რა საუზმე გვქონდა! წინა კვირის ნარჩენი ღორის ბარკალი, ბრიუსელის კომბოსტო, კარტოფილი, მწკლარტე ვაშლის მურაბა და გამხმარი ამერიკული ყველი. შენ თუ შეგიძლია ყოველივე ამას გაუშლო და თან რა მშვენიერებააო, იმაზე, მაშინ რაღაც წარ-

მოუდგენლად მიზიდველ რაშეს უნდა ხედვადე აქვე, და მე კი, ჩემს გარდა, ვერაფერს ისეთს აქ ვერ ვხედავ, გულს რომ არ ურევდეს ადამიანს.

მაკიშანიძე. ნუთუ არ მოგწონს ეს თვალწარმტაცი ადგილები, ეს მუდრო სავანე? მე კი აღუერთვანებულნი ვარ.

ალრინანი. რა მოსაწონია აქაურთა ძირიანად ამოსაგდები, დასაქცივი და დასაწვავია უვდაფერი. შენ რომ ბინა გაქვს ლონდონში ტემზის სანაპიროზე, იმის გაწყობა უფრო ძვირი დაქდა, ვიდრე ამ უაფაის აშენება იატაკიდან ჰერამდე. იქ საუზმესაც წესიერს მოგართმევენ, თან ჩინებულად მოგვმსახურებიან და ამისათვის საკმარისია ერთ სიტყვა ტელეფონით. შენი დიდებული მანქანა უცხად გაგაქროლებს წარმტაცი ბუნების წიაღში ჩაფლული რომელიმე პირველხარისხოვანი სასტუმროსაკენ. შენ კი მაინც ეს ბინაში, ადამიანების დროინდელი ფუნდუკი აკიჩებებია და, რა მშვენიერებააო, გაიხაზი. რაღად გინდა ეგ შენი მილიონერობა? საამისოდ?

მაკიშანიძე. ფიქრს რომ პირველად შევდგინებ ცხოვრებაში უთვალავი ფულით, როგორ გგონია, რამდენი ხანი ვახდა საჭირო იმისათვის, რომ მომბეზრებოდა ძვირფასი ნივთების საყიდლად სირბილი და გული ამყრალი იმ ფუნდუკებზე, შენ რომ ასე დიდ რამედ მიგაჩინა? სულ რაღაც ორიოდე კვირა. მამაჩემი, ასობით მილიონები რომ ეყარა თავზე, შესაშვ კლასის ტრანსპორტით მგზავრობდა სულ და ათ მილიონზე მეტი არასოდეს დაუხარჯავს დღეში თავის თავზე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც თავისთვის საჭირო ხალხს უმასპინძლებოდა. მერედა, რატომ? იმიტომ, რომ სხვაზე მეტი ვერ იტანდა. ასე ვარ მეც.

ალრინანი. მაშ რამ შეგაუყვარა აგრე ფული და რამ შეგაძულა მისი ხარჯვა?

მაკიშანიძე. იმან, რომ ფული ძალიან ფული იმედია. ფული თავისუფლებაა. დიდი განსხვავებაა ცხოვრობდე ვულკანის მთის ფერდობზე თუ თავს მშვილად გრძნობდე ქესპერიადების ღვთაებრივ წაღკრტში გალადებული. ესეც არ იყოს, რა შეედრება ფულის დაუსრულებლად კეთების სიამოვნებას, რაც, სხვათა შორის, სულაც არ არის ძნელი, თუ თავიდანვე საქმას რაოდენობით მოგკეტევა იგი. მე ერთ მილიონს უფრო იოლად ვაქციევი ორ მილიონად, ვიდრე ვინმე დარბიბი დედაკაცი ხუთ გირვანქას ათ გირვანქად გადააქციეს, თავიდანვე ხუთი გირვანქა რომ ჰქონდეს კიდევ. თუ სიამართლედ გინდა, ფული თავად ხარტყობს ხოლმე.

ალრინანი. ჩემთვის ფული მდებარეობს საფერი მოსაბეზრებელი და სულის შემაწმენდელი რაღაცაა. რასაკვირველია, მჭირდება ხოლმე, მაგრამ, სიყვარულით კი, რა მოგახსენო. არასოდეს ვიწუხებ თავს მასზე ფიქრით, თუ ამის ხაშუალება მაქვს.

მაკიშანიძე. თუ ფულზე ფიქრით თავს არ იწუხებ, მაშ რაზე ფიქრობ საერთოდ? ქალიშვილებზე?

ალრინანი. თავისთავად ცხადია; თუმცა, ვიცი, რომ ლაზე არა, რასაკვირველია.

მაკიშანიძე. ჰამაზე?

ალრინანი. როგორ გითხრა. დღენიადაც ჰამასაზე ვფიქრობ-მეთქი, ვერ დავიჩინებ, მაგრამ ყურადღებას კი არ ვაკლებ. რაღა დავიგნალო და დღესაც (მავიდაზე ანიშნებს) ამაზე უკეთესი საუზმის მოლოდინი მქონდა.

მაკიშანიძე. ოჰო! მაშ, ამას გაუფუჭებია შენთვის ხასიათი, არა?

ალრინანი (გაბრაზებული). არაფერიც არ გაუფუჭებია, მაგრამ შენ რომ რაღაც არაჩვეულებრივ დროსტარებას დამიბრდი, აკი ერთ ყოველად საოცარ ადგილს მივაგენიო მდინარის პირას, სადაც მარტონი ვიქნებითო და გემრიელი, გადასარევი საქმელებით პირს ჩავიტკბარუნებთ ბუნების პირველყოფილი მშვენიერებით განებივრებულნიო. ახა, სად არის ამ ჩაუთმული სოროს მომჭადლებელი მშვენიერება? ან ვიჭამია კი ოდესმე ამაზე უფრო ამაზრუნევი საუზმე? ცალკე სადარბაზო ოთახიც კი არა აქვთ. ყოველ წუთს შეიძლება თავს წამოგვადგეს ვიღაც. რაღა აქაურობა და რაღა რიჩმონდი ან შეიდეშედი, სადაც გაცილებით უკეთ მოვთავსდებოდით. ახა, მგონი, წვიმს კიდევ? მაკიშანიძე. ეგეც ჩემი ბრალია?

ალრინანი. ეგღა აჯლდა შენს წარმოდგენას მდინარისპირას გატარებულ ბედნიერ დღეზე. რატომ ხდება ისე, რომ იმთავ, ვინც კი დროსტარება იცის, ფული არასოდეს გააჩნიათ, და იმთავ კი, ვისაც ფული ბლომად აობრია, დროსტარების ყადრი არ იცინა.

მაკიშანიძე. ცოტა არ იყოს, მეტიხმეტი მოგდის, ადრთან ჩემო.

ალრინანი. მოკლედ, დიდი ვერაფერი ხელგაშლილი მასპინძლობა გამოგივიდა, ჩემო ეპიფანია. წავიდეთ, თუ ქალი ხარ, და შევძვრეთ მანქანაში, ცოტა გვიან-გამოვივარო, აქაურობას გადავავლოთ თვალთ. რითი არ ჭობია ეს ამ დაშალა ყავახანას და თანაც ცოტა გულს გადავავოლებთ ბუნების ჰერტიტით.

მაკიშანიძე. თავი მომბეზრე მაგ მანქანამ.

ალრინანი. მე არა. ნეტავ მე მქონდეს ერთი მაგისთანა.

მაკიშანიძე. მე კი მეგონა, სიამოვნებას მოგვივიდა ამ მუდრო, მოფარებულ ადგილას ჩემთან ჯდომა და მასლათი. მაგრამ, ახლა კი აშკარად ვხედავ, მართლაც ერთი ჰირვეული ბერბიჭა ყოფილხარ, რადგან არაფერი გეხატება გულზე გარდა სისმელ-საქმელისა და დაარბინებული ცხოვრებისა. შენ ალასტერზე უარესი ხარ, ის კრივეუ და ჩოგბურთზე მაინც ლაპარაკობს.

ალრინანი. შენ კი ერთთავად სულ ფულს გაიძიბ და სხვა არაფერი გახსოვს!

მაკიშანიძე. და შენი აზრით ფული საღაპა-

რაკო არ არის? შენ უნდა მამაჩემი გცნობოდა?

ალრიანი. კიდევ კარგი, არ ვცნობდი.

მაიშანია (უცხად დაიკობება) რაო, რა თქვი?

ალრიანი. ჩემო კარგო ეპიფანია, ჩვენ თუ მეგობრებად დარჩენა გვიწერია, მაშინ ჩემს აზრს გულახდილად მოგახსენებ. ყველაფერი, რაც შენ მამაშენის შესახებ ვითქვამს ჩემთვის, მარწმუნებს, რომ თუმცა იგი, არ შეეკება, მოსიყვარულე მშობელი და საკმაოდ გულითადი პიროვნება იყო, რაც გასაგებს ხდის კიდევ იმას, რომ სულ მისი სახელი გაკერია პირზე, რასაც დოქტორი ფროიდი უფრო უკეთ განგვიმარტავდა აღბათ, მაინც მაგარი აბეჯარა და გლისი გამწყალბებელი ვინმე იქნებოდა და ჩვენს კლუბსაც ჭერ არ მოვლენია მისებრი საფრთხობელა, ვისაც ყველა უკანმოუხედავად გაურბის.

მაიშანია (ერთხანს სახტად დარჩენილი ამ მკრებელობისგან) მამაჩემი? აი, შე მოუთავებელო არარაობავ: მამაჩემმა ას ორმოცდაათი მილიონი მოიპოვა, შენ კი ნახევარი მილიონიც არ გლირებია შენს სიცოცხლეში.

ალრიანი. ჩემო გოგონა, მამაშენს არასოდეს არაფერი არ გაუკეთებია. წარმოდგენა არა მაქვს, როგორ მოახერხა კანონის ძალით მითვისებინა ყველაფერი, რაც სხვამ შექმნა. ის კარგად ვიცო, რომ ამ შეძლების ოთხი მეხუთედი დაკარგა იმის გამო, რომ დროს აღლო ვერ აღლო და შეისყიდა სამშობლოდან გადმობეჭვილი რუსეთის თავად-ანაურობის ქონება, რადგან დაიჭრა, თითქოს ინგლისი შესძლებდა სამიოდ კვირაში მოეღო ბოლო საბჭოთა რევოლუციისათვის, ამაზე უფრო მეტ სიბრძნევას განა ვინმე გამოიჩენდა? მე კი არაფერი შემეშლებოდა და.

მაიშანია (წამოხტება) ჰაიტ, შე ლაყე (აღრიანს გული რაღაც უბედურებას უგრძნობს და ისიც წამოხტება). ესეც შენ იმიხათვის, რომ მამაჩემს აბეჯარი უწოდებ (მოიქნევს და ძირს დაახეთქებს ადრიანს).

ალრიანი (რის ვაი-ვაგლახით წამოდგება). ოჰი გაჩერდი, ქალი. არ მომტებო რამე.

მაიშანია. მოგტებავ კი არა, ისეთ დღეს დაგაყრი, სიკვდილი გენატრებოდეს. შე ნა. ძირაღაჟი ტლახანო, ჭეჭუქო ესეც იმისთვის, რომ არასოდეს არაფერი არ გაუკეთებიაო (ისევე დაანარცხებს ძირს).

ალრიანი. მიშველეთი მიშველეთ, თორემ რა ხართ? გაცოფდა ქალი. მიშველეთი მიშველეთ-მეთქი (უქნიდან მოუტელის ეპიფანიას და წელზე სტაცებს ხელს).

მაიშანია. პარაზიტო (მხარულით გადმოიღებს და ძირს გაშხლართავს).

ალრიანი. პოლიცია მომკლა, ხალხი არა ხართ? გაცოფდა ქალი. მიშველეთი მიშველეთი (წელათრეული კარებისაკენ მიეშურება, როდესაც ეპიფანია წამოიწევია).

მაიშანია. ნავავოი ლეშოი (გარეთ გაისვრის

ყირამალა ამოტრიალებულს და ქუდსა და პალტოს მიყრის).

ალრიანი (კიბეზე დაგორდებამდამდეგ მხარეებზე ბრახბარებით, გარედან) ოჰი ოჰი მომშველეთი! მომკლეს! პოლიცია ოჰი (გრძნობას კარგავს სინთემე).

მაიშანია. ო, შე პირუტყვო! კინაღამ არ მომკლა? (ბარბაციით მივა უახლოეს სკამთან და მოწყვეტით დაეცემა ზედ, ძირს გადმოყრის ჭურჭელს, როგორც კი მაგიდას წაეტანება წინგაწვდილი ხელებით და ზედვე გაიშორება კრუნჩხვა-კრუნჩხვით).

დარბაისლური შესახედაობის შუახნის ეგვიპტელი, კეთილშობილი წარმომშობის მამაკაცი ძველებული შავი სერთუით და ფსით, ინგლისურად იმდენად კარგად მეტყველებს, რომ არავის აერევა იგი ადგილობრივ მკვიდრებში, სწრაფი ნაბიჯით შემოდის.

მავიპტალი (მოკლედ მოსკრის). რა ამბავია? რა მოხდა?

მაიშანია (თავს წამოსწევს და მას შეაშტეტა რდება) თქვენ ვილა ეშმაკი ხართ?

მავიპტალი. მე ეგვიპტელი ექიმი გახლავართ. ეს აურჯაური რომ მომესმა, აქეთ გამოვეშურე, რათა მიწევი გამერკვია, და თქვენ კი დამხვდით. რით შემოიძლია დაგებმართო?

მაიშანია. ვკვდები.

მეიში. რა სისულელეა! ლანძღვის თავი ხომ გაქეთ რისხვაც უკვე გაგიწელდათ. აგერ, წამოჭდომავ შესძელით კიდევ. თქვენ სახვებით კარგად ხართ და კარგადაც ბრძანდებოდეთ.

მაიშანია. სდექ! კარგად ყოფნისა რა მეტყუობა, მისიკვილიებული ვარ ქალი. მე ექიმი მჭირდება. მე მდიდარი ქალი ვარ.

მეიში. რაკი ეგრეთ, აღარ გაგიჭირდებათ ინგლისელი ექიმის გამოხახვა. არის აქ კიდევ ვინმე ისეთი, ჩემი დახმარება არც მჭირდებოდეს? მე მალლა ვიყავი. ხმაურზე ეტყუობოდა, ვილაც უნდა დაგორებულიყო კიბეზე. იქნებ ძვლიც მოიტება სადმე (სწრაფად გადის).

მაიშანია. (ძლივს წამოდგება ფეხზე და უკან მისძახის) გაანებეთ თავი ერთი ძვლიც რომ არ დარჩენოდა მთელი, იმავე მეტი მაინც არაფერი დაემართებოდა, რაც დაიხსახურა. დაბრუნდით ახლავე! მე თქვენ მჭირდებით, გესმით თუ არა? დაბრუნდით-მეთქი, დაბრუნდით! მეიში (ბრუნდება) სასტუმროს პატრონს იგი აქაურ საავადმყოფოში მიიყვას თქვენი მანქანით.

მაიშანია. ჩემი მანქანით? არავითარ შემთხვევაში წავიდნენ და სასწრაფო დახმარებას მიმართონ.

მეიში. უკვე წავიდნენ. თქვენ სიხარული უფრო გმართებთ თქვენი მანქანის გამო, რადგან ესოდენ სასარგებლო გამოდგა იგი.

მაიშანია. თქვენ მართო ის გვეალებათ, რომ მიექიმოთ, და არა ის, რომ ჭკუის სწავლება დამწყვთ.

მეიში. მე თქვენი ექიმი არა ვარ. კერძო

პრაქტიკას არ ვეწევი. მე აქ კლინიკა მაქვს უსახსრო მამალიან ლტოლვილთათვის და სავადმყოფოში ვმუშაობ. მე თქვენი მოვლა-მომსახურება არ მინდოდა.

მპიზანიბი. თქვენ ჩემი მოვლა შეგიძლიათ და უნდა მომიართო კიდევ. როგორ, აქ მიწირებთ შიტოვებას და სასიკვდილოდ გაშვებებას? **მპიზი.** სასიკვდილო არაფერი გვირთ. ჭერ-ჭერობით მაინც. თქვენ თქვენი საკუთარი ექიმი გაუვით და ის მოგხედავთ.

მპიზანიბი. თქვენ იქნებით ჩემი საკუთარი ექიმი. ავი გითხარით, მდიდარი ქალი ვარ-მეთქი. ექიმის გასამარჯელო ჩემთვის არაფერს არ წარმოადგენს. ითხოვეთ, რამდენიც გინდათ, მაგრამ თქვენ უნდა მომიართო და მომივლით კიდევ. საძაგლად უხეში ვიღაცა კი ხართ, მაგრამ ნდობას მაინც აღმიძრავთ, როგორც ექიმი.

მპიზი. მე რომ ყველას მოვუარო, ვისაც ნდობას აღვუძრავ, ერთ კვირაში ჩემგან აღარაფერი გასამარჯელო. მე ვალდებული ვარ თავს გავუფრთხილდე ღარიბ-ღატაკი და სასარგებლო ხალხისათვის.

მპიზანიბი. მაშ თქვენ ან მთლად გიფი ყოფილხართ ან ბოლშევიცი.

მპიზი. მე მხოლოდ ალაპის მსახური ვახლავართ.

მპიზანიბი. არა-მეთქი, არა, თქვენ ჩემი ექიმი ხართ, გეყურებთ? მე ავადმყოფი ქალი ვარ. თქვენ მე ვერ მიმატოვებთ და სიკვდილის ანაზარა ვერ მიმაგდებთ ამ უზადარუც ადგილას.

მპიზი. ვერავითარი დაავადების სიმპტომებს ვერ გამჩნევთ. გტკივათ რაიმე?

მპიზანიბი. დიახ. საშინლად მტკივა.

მპიზი. სად?

მპიზანიბი. ნუ გამიბამთ ახლა ჭვარდინ დაკითხვას, თითქოს არ გჭეროდეთ ჩემი. მე, ალბათ, მაჯა ვიღრძე, იმ პირუტყვის რომ ვახეთქებდი აქეთ-იქით.

მპიზი. აბა, რომელი ხელი?

მპიზანიბი (გაუშერს ხელს). აი, ეს.

მპიზი (ხელში ხელს მოჰკიდებს და საქმინანი გამომეტყულებით დასცქერის, თან თითებსა და მაჯას ეწევა და უტრიალებს) სრულიად არაფერი გვირთ.

მპიზანიბი. საიდან იცით? ეგ ჩემი ხელია და არა თქვენი.

მპიზი. ნაღრძობი რომ გქონდეთ, წივილი-ცივილით დააქცევდით აქაურობას. თქვენ კი თვალთმაქობით, ცრუობით. რატომ? გინდათ უფრო საინტერესო ქალად გამოჩნდეთ?

მპიზანიბი. საინტერესო ქალად გამოვჩნდი? მე ვარ კიდევ საინტერესო ქალი.

მპიზი. შედციუნის თვალსაზრისით, რა მოგახსენოთ. სხვა რამ საინტერესო თუ გვირთ მაინც?

მპიზანიბი. მე ყველაზე საინტერესო ქალი ვარ მთელ ინგლისში. მე ვარ ეპიფანია ონისანტი დი პარერგა.

მპიზი. არ გამიგონია. იტალიელი არისტოკრატი ხართ ალბათ, არა?

მპიზანიბი. არისტოკრატი? სულელიადაც მიგაჩნიათ? ჩემი წინამორბედი მთელი ინგლისის ინახავდნენ ხუთასი წლის წინ და ახლაც მთელ მსოფლიოს ჩვენით უდგას სული.

მპიზი. მაშ, ებრაელები ყოფილხართ.

მპიზანიბი. ქრისტიანი ვახლავართ სისხლით-ხორცამდე. ებრაელები თავიანთი ფულის ნახევარს ქველმოქმედებასა და ისეთ უგუნურებას ანდომებენ, როგორც არის სიონიზმი. ყველაზე უკუყო დი პარერგაც კი მშრალზე დასვამს უპყვიანეს ჩებრალს, როდესაც საქმე ფულზე მდებება. ებრაელები ამგვარად მთელს ქრისტიანულ არისტოკრატას აქ ქვეყნად. ეს ვახლავთ ფულის არისტოკრატია.

მპიზი. ეგ პლუტოკრატია უფროა.

მპიზანიბი. თუ ასე გნებავთ, დიახაც. მიგულეთ პლუტოკრატად პლუტოკრატთა შორის.

მპიზი. ეგ, ჩემო ბატონო, ისეთი დაავადებაა, რომლის წამლიც მე არ მომეძებნება. ერთადერთი რამ, რითიც მისი განკურნება შეიძლება, არის რევოლუცია. მაგრამ ამას დიდი სიკვდილიანობა მოსდევს თან; და ზოგჯერ, თუ ეს ისეთი რევოლუციაა, როგორც ჭერ არს, იგი უფრო მეტად ამძაფრებს ამ უბედურებას. მე თქვენ ვერაფერს გიშეველით. ისევ ჩემს საქმეს უნდა მივხედო. მშვიდობის დილას გისურვებთ.

მპიზანიბი. (ხელს სტაცებს და შეაჩერებს) კი, მაგრამ, ეს თქვენი საქმე არ არის, განა? აბა, სხვა რა მოგეთხოვებთ?

მპიზი. ამ ქვეყნად ბევრი სიკეთის დათესვა შეიძლება ნაცვლად იმისა, რომ გვერდით ეჭდე შეძლებულ პიროვნებას, რომელსაც აუჩემებია, გინდა თუ არა, ავად ვარო.

მპიზანიბი. თუ კარგად ვადაგინადეს?

მპიზი. მე ჩემთვის საჭირო ცოტადღენ ფულს ისედაც ვაკეთებ ჩემი შრომით, რომელიც, არ დამძარბოთ და, უფრო მნიშვნელოვან საქმედ მიმაჩნია.

მპიზანიბი (ხელისკვრით განზე მიაგდებს და დაბნეული სახით ბოლთას სცემს) თქვენ ყოფილხართ ნამდვილი ღორი, ნადირი და ბოლშევიცი. იმაზე მეტი სისაძაგლე რაღა უნდა ჩაიდინოთ, რომ ეს ჭავრით გათანგული ქალი გინდათ ბედის ანაზარა მიხადლოთ. ჩემი მანქანა წასულია. არც ფული მაქვს. ფულს არასოდეს თან არ ვატარებ.

მპიზი. მე კი თან სატარებელიც არ გამაჩნია. თქვენი მანქანა საცაა დაბრუნდება. შეგიძლიათ თქვენს მძღოლს ესხსოთ.

მპიზანიბი. თქვენ მართლაც რომ ნამდვილი ჰიპოპოტამი ხართ, ზედგამოჭრილი ბაშიზუზუ. მე ამას თქვენი ყოვლად სასაცილო ფეხის შემყურე უნდა მივმხვდარიყავი. მოგებადა მინც ქალის წინაშე. (თავიდან აართმევს ფეხს და ზურგს უკან მაღავს) ზრდილობა გამაჩინო-

ნეთ და იქამდე მიიწვია იუავით ჩემთან, სანამ მანქანის მძღოლი დაბრუნდება.

მოისმის ავტომანქანის საყვირი.

მქმნი. აგერ, გეხალათ კიდეც.

მკიშანნი. ჯანდაბას მაგის თავი არ შეგიძლიათ მანამდე დაიკადოთ, სანამ ეგ ჩაის დალივს და სიგარეტს გააბოლებს?

მქმნი. არა. კეთილ ინებეთ, თუ შეიძლება, და მიზოძეთ ჩემი ფესი.

მკიშანნი. მინდოდა მენახა, როგორი ხართ უმაგფოსოდ. (ნახად დაახურავს თავზე) მომისმინეთ, ხომ ხედავთ, რა ხდება თქვენს თავს? ცოტადენი რომანტიკის გრძნობა მიიწვია არ გაგაჩნიათ? უბრალო ცნობისმოყვარეობა არ აღგებრათ მიიწვი? არ გინდათ გაიგოთ, რატომ დავაგორე ის პირუტყვი კიბეზე? ნუთუ არ გინდათ ეგ თქვენი ბეჩავი სამუშაო ეშმაკს მიუგდოთ ერთხელ მიიწვი და საღამოს მდინარეზე გაიხიერნოთ ნავით საინტერესო და მიმზიდველ ქალთან ერთად?

მქმნი. ქალები არც საინტერესო არიან და არც მიმზიდველი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ავად ხდებიან. მე მათზე ბევრი რამ ვიცი, შეგინდნაც და გარედანაც. თქვენ სავსებით ჭანმრთელი ხართ და საჩივრელი არაფერი გჭირთ.

მკიშანნი. ტყუილს კადრულობთ. სავსებით ჭანმრთელი არავინ არ არის, არც არასოდეს ყოფილა და არც არასოდეს იქნება (ჭდება კუშტი სახით).

მქმნი. ჭეშმარიტებას ბრძანებთ. ნამდვილად გჭირთ ვონება (ჩამოჯდება მის პირდაპირ). მახსოვს, ახალგაზრდობაში, დასტაქრობას რომ მივყავი ხელი, ოპერაციის დროს რამდენიმე პაციენტი შემომაკვდა, რადგან, როგორც მასწავლებს, იქამდე უნდა მეტრა ხორცი, ვიდრე მთლად საღი ქსოვილი არ შემრჩებოდა ხელში. ვინაიდან არ არსებობს ისეთი ქსოვილი, მთლად საღი რომ ეთქმოდეს, პაციენტებს ალბათ მთლად შემოვავლეთდი მთელ ხორცს, ექთანს რომ არ შევეჩერებინე, ვიდრე ისინი მაგიდაზე დალევდნენ სულს. იხოცებოდნენ მას შემდეგ, საავადმყოფოიდან რომ გაეწერებოდნენ. მაგრამ, რაკი მაგიდიდან ცოცხლები მიპყავდათ, მე საშუალება მქონდა თავი ხელზედნიერ ქირურგად გამესაღებინა. ქმარი გუავთ?

მკიშანნი. კი. მაგრამ, თქვენ ნუ შეგეშინდებათ. ჩემი ქმარი აშკარად მლაღატობს და ვერ შეძლებს თქვენზე სასამართლოში ჩივილს, თუ გამიარსიუდებით და მომესიყვარულებით. შემძლია გავშორდე, თუ საჭირო გახდა.

მქმნი. ის კაცი, თქვენ რომ კიბეზე დაავოროთ, ვინ იყო? ქმრის დავაობა კიბეებზე ვის გაუგონია. გაგიარსიუდათ?

მკიშანნი. არა. უდიერად მოიხსენია განსვენებული მამაჩემი, რაკი აქაური საუზმე არ ეტაშნია. მამაჩემის გახსენებაზე ჩვეულებრივი

აღამიანები უბრალოდ ხარახურად მიჩვენება. თქვენ ჩვეულებრივი აღამიანი როლი ხართ სწავლებებით გავცენობოლით უფრო ახლოს ახლა კი, რადგან ესოდენ კონდიტორული შეკითხვებით მომმართეთ ჩემი ოქაბური მდგომარეობის თაობაზე და მეც პასუხი გავცეით. იმას ვეღარ დაიფინებთ, თითქოს ჩემი პირადი ექიმი არ ბრძანდებოდეთ. ერთი სიტყვით, შევთანხმდით.

მქმნი. განსვენებული მამათქვენიო, ბრძანებთ?

მკიშანნი (თავს დაუქნევს).

მქმნი. ფულიც თავსაყრელი, ხომ?

მკიშანნი. რაღაც საცოდავი ოცდაათი მილიონი.

მქმნი. ფსიქოლოგიური ცნობისმოყვარეობის აღმჭვრელი შემთხვევაა სწორედ. დავფიქრებდი.

მკიშანნი. დაუფიქრდით, ჩაუფიქრდით. დაფახება გექნებათ, სიამოვნება არ მოგაკლდებათ და გაილადებთ, როგორც გავგებარდებთ.

მქმნი. გასაკებია. წარმოუდგენელი წარმოება თვის თავზე. უარდგანო კადრება. უგუნურებამდე მისული ეგოიზმი. ვნების აშკარა ნაკლულოვნება.

მკიშანნი. რა? ვნების აშკარა ნაკლულევანებაო? ვინ მოგახსენათ, რომ მე ვნება მაკლია?

მქმნი. თქვენ მე ისე მელაპარაკებით, თითქოს მამაკაცი იყოთ. თქვენთვის მამაკაცს არავითარი იღუშალება, არავითარი განსაკუთრებულობა, არავითარი სიწმინდე არ გააჩნიათქვენ მამაკაცი მხოლოდ თქვენივე ჭიშის საინტერესო მამრის ნიმუშად მიგაჩნიათ და მეტი არაფერი.

მკიშანნი. რაც მართალია. მართალია. ჩემთვის საინტერესო მამრის ნიმუშად! დიხა! მამაკაცი განსხვავებულ და დაბალ საფეხურზე მდგომ ნიმუშებს წარმოადგენენ. ზუთწუთიანი გასაუბრება ჩემს ქმართან დაგარწმუნებთ, რომ მე და ის საერთოდ არ განვეუფუნებთ ერთსა და იმავე სახეობას. მაგრამ არსებობენ ხომ დიდი აღამიანები, როგორც იყო მამაჩემი. არიან აგრეთვე გულკეთილი ექიმები, თქვენნი არიან.

მქმნი. მაღლობას მოგახსენებთ. რას ამბობს თქვენი პირადი ექიმი თქვენზე?

მკიშანნი. მე არ მყავს პირადი ექიმი. პირადი ექიმი რომ მყავდეს, მაშინ უკველ კვირას ოპერაცია მექნებოდა გაკეთებული, ვიდრე აღარაფერი დარჩებოდა აღარც ჩემგან და აღარც ჩემი სახანკო ბალანსიდან. მე თქვენგან იმას კი არ ველი, სტეტოსკოპებით შეგაკვლევინოთ თავი, თუკი ამას შიშობთ. მე ვეშაპის ფილტვები მაქვს და სირაქლემაც ვერ დაიხრებახებს ჩემნაირ კუჭს. მთელი ორგანიზმი საათის მექანიზმივითა მაქვს აწყობილი. რვა საათს მკვდარივით მძინავს. რამე რომ მომინ

დება, მთლად ჰკუას ჯარგავ და ვერ ვისვენებთ. ვიდრე ხელთ არ ვივლებ მას.

მამიძი. უმთავრესად რა გინდებთ ხოლმე? მაიშვანი. ყველაფერი. რისივე აღარ მიმიწევს გული. თითქოს ელვამ გაანათაო. და მაშინ ჩემი გაჩერება აღარაფერს ძალუძს.

მამიძი. ყველაფერის ნდომა არაფერის ნდომას ნიშნავს.

მაიშვანი. ხუთი წუთის წინ მე თქვენ მინდოლით. ახლა კი ჩემს ხელთა ხართ.

მამიძი. კარგით ერთი. ექიმთან ასე ადვილად ვერ გაიტანთ თქვენსას. თქვენ შეიძლება ძალიანაც გინდოდეთ მზეც და მთვარეც და ვარსკვლავებიც, მაგრამ ხელი რომ არ მიგიწვდებათ?

მაიშვანი. ჰოდა, მეც ვფრთხილობ, ისეთ რამეს არ წავებოტინო, რასაც ვერ მივწვდები. მე მხოლოდ ის მინდა, რაზედაც ხელი მიმიწვდება.

მამიძი. ჩინებულია. ამას ჰქვია პრაქტიკული გონება. და რა გსურთ ამჭერად, მაგალითად? მაიშვანი. თავშისაცემიც ეგ არის. არაფერია ისეთი, კაცმა რომ მისი ხელში ჩაგდება მოიწადინოს, გარდა უფრო მეტი ფულის მოხვეჭისა.

მამიძი. უფრო მეტი რაოდენობის მამაკაცებზე რას იტყვით?

მაიშვანი. ეს ალასტერები და ბლენდერბლანდები, არა? არა, ბატონო, მაგათზე ფიქრით თავს არ ავიტყობ. ამჭერად კი მე მსურს წყალზე ნავით გასიერება.

მამიძი. ასეთ რამეს ამ ერთი ციკქნა ადგილას ვერ ნახავთ.

მაიშვანი. უთხარით ამ სასტუმროს პატრონს, გააჩეროს პირველივე მოტორიანი ნავი, რომელიც გამოჩნდება, და იუიდაოს.

მამიძი. ამა ტყუილად ირჩებით. როდის იყო, ეგრე იოლად რომ ჰყიდდნენ თავიანთ ნავეებს? მაიშვანი. ოდესმე გიცდიათ კი?

მამიძი. არა.

მაიშვანი. მე — კი. როდესაც მანქანა ან მოტორიანი ნავი ან სხვა ამის მსგავსი რამ მჭირდება, ყოველგვარი მიკიბ-მოკიბვის გარეშე ვყიდულობ ხოლმე მათ პირდაპირ გზატკეცილზე, მდინარეზე თუ ნავსადგურში. ახლები როცაა, ათასობით ქდება, მაგრამ, იყიდით თუ არა, მეორე დღესვე ორმოცდაათსაც არავინ შემოგაძლევთ მათში. შესთავაზეთ სამასი რომელიმე მათგანზე და მათი მფლობელი უარის თქმას ვერ გახედავს, რადგან კარგად უწყის, იმაზე მეტად ვერასოდეს გაასაღებს.

მამიძი. ამა მათ თქვენ ფსიქოლოგიც უფილხართ. საინტერესოა.

მაიშვანი. სისულელეს ნუ ლაპარაკობთ! მე, უბრალოდ, გამეგება უიდეა-გაუიდევის ამბები, თუკი ამას გულისხმობთ.

მამიძი. კარგი ფსიქოლოგები ხომ სწორედ მაგ გზით აკეთებენ ფულს.

მაიშვანი. თქვენ თუ გაგიკეთებიათ დღესმე?

მამიძი. არა, ფულზე ფიქრით თავს არ ვიწულებ. მე უფრო ცოდნის შექმნას ვესწრაფვი.

მაიშვანი. ცოდნას უფულოდ ფასი არა აქვს. ცალი გუჯით?

მამიძი. მე შეცინიერებაზე გახლავართ ჭვარდაწერილი და ერთი შეუდღე სავსებით საკმარისია, თუმცა ჩემი რელიგია ნებას მაძლევს ვიყოლიო ოთხი.

მაიშვანი. ოთხი? როგორ თუ ოთხი?

მამიძი. მე ის გახლავართ, რასაც თქვენ მამადიანს უწოდებთ.

მაიშვანი. მე თუ შემირთავთ, ორ ცოლს, ესე იგი მე და თქვენს მეცინიერებასაც კარგად გვიმყოფინებთ.

მამიძი. როგორ! განა ეს საკითხიც წამოიჭრა ჩვენს შორის?

მაიშვანი. დიახ. მე მინდა თქვენ ცოლად გამოგაყუთო.

მამიძი. არაფერი გამოგა, ქალბატონო. აკი გიოხარით, მეცინიერებაზე ვარ-მეთუ ჭვარდაწერილი.

მაიშვანი. გუჯდეთ ეს თქვენი მეცინიერება, მე მასზე არ ვიბეჯიანებ. მაგრამ მე მომაკვდავ მამაჩემს აღთქმა მივცე.

მამიძი (გააწყვეტინებს). შესდევით. უმჯობესია, მე გითხარო, რომ აღთქმა მე მაქვს მიცემული დედაჩემისთვის, როდესაც იგი სასიკვდილო სარეცელზე იწვა.

მაიშვანი. რაო!!!

მამიძი. დედაჩემი ძალზე ჰქვიანი ქალი იყო. მან ფიცის დამადებინა, რომ თუკი ოდესმე რომელიმე ქალი ჩემს ცოლობას ისურვებდა და მეც სული წამძლევდა, იმ ქალისათვის უნდა მიმეცა ორასი პიასტი და მეთქვა, ვიდრე იგი ცხოვრებაში ფეხს არ შედგამდა მხოლოდ ან თანხისა და იმ ტანსაცმლის ამარა, რაც იშხანად ეცმებოდა, და თავს არ გაიტანდა ამ ფულით, და თანაც ვინმეს დაუხმარებლად, ექვსი თვის მანძილზე, მე მას ხმასაც კი არ გავცემდი საერთოდ.

მაიშვანი. და ვინც მაგ გამოცდას გაუძლებს?

მამიძი. მაშინ უნდა შევირთო იგი, ქაქსაც რომ ჰგავდეს სახით.

მაიშვანი. და თქვენ ბედავთ მთხოვით მე — მე, ეპოფანია ონისანტი დი პარერგას, დავემორჩილო მაგ თქვენს გამოცდას — და საერთოდ გამოცდას?

მამიძი. ფიცს მაქვს დადებული. დედაჩემისთვის მიცემულ სიტყვას ვერ გადავალ. ამ საქმეს აღარაფერი ეშველება.

მაიშვანი. ვინ იყო დედათქვენი?

მამიძი. მრეცხავი. ქვრივი. თერთმეტი შვილი გავჯვარდა. მე ყველაზე პატარა ვიყავი, ნახოლარა, და ყველაზე საყვარელი ბავშვი. დანარჩენი ათნი პატოხანი მშრომელი ადამიანები არიან. მათი ხელშეწყობით გამომიყვანა დედაჩემმა ნახვავლი კაცო. მისი ოცნება იყო წერა-კითხვის მცოდნე შვილი ჰყოლოდა. ერ-

თავად სულ ალაპს ეცდებოდნენ. და ალაპსაც მიზნად სათანადო ნიჭი.

მკიზანიძე. და თქვენ გგონიათ, მე დასაშვებად მიმაჩნია, რომ ვიღაც ბებრუცუნა მრევს ვაჯობინო კუთით?

მკიზი. ვაი, რომ ასე გამოვა. თქვენ მაგ გამოცდას ვერ ჩააბარებთ!

მკიზანიძე. ასე გგონიათ? იმაზე რაღას იტყვით, რაც მაჩვენებდა დამიბარა საქმროს გამოსაცემლად?

მკიზი. ერისმა საქმროც უნდა გამოიცადოს? ეგ კი აღარ მომთქვამია.

მკიზანიძე. და, როგორც ვხედავ, არც დედათქვენს გასჩენია ეგ აზრი. ახლა ხომ შეიბენთ? მე თქვენ ას ორმოცდაათ გირვანქა გინტრინებს ჩავაბარებთ და ექვს თვეში ორმოცდაათათასად უნდა აქციოთ. რას იტყვით, ურიგო გამოცდაა?

მკიზი. დაბეჭითებით მოგახსენებთ, ექვს თვის შემდეგ მაგ ფულიდან ერთი პენსიც კი აღარ დამჩრება, დიდ არს ალაპი!

მკიზანიძე. მაშ, დამარცხებულად მიგაჩნიათ თავი?

მკიზი. რასაკვირველია. რაღა მეთქმის?

მკიზანიძე. და თქვენი ჰკუთით, მეც მაგ დღეში ვარ?

მკიზი. აღარაფერი გეშველებათ. თქვენ არ იცით, რას ნიშნავს უსახლკაროთა სიღატაკედა მოწყალე ალაპი იზრუნებს, რომ არც არასოდეს შეიტყოთ.

მკიზანიძე. რამდენს უდრის ეგ ორასი პიასტრი?

მკიზი. თუ დედაჩემის ნიხრით ვიანგარიშებთ, ოცდათხუთმეტ შილინგამდე იქნება.

მკიზანიძე. გადამომეცით, გეთაყვა.

მკიზი. სამწუხაროდ, დედაჩემს მხედველობიდან გამორჩა ეს გაუთვალისწინებელი შემთხვევა. მე კი არა მაქვს ოცდაცამეტი შილინგი. ისევე თქვენ უნდა გესხებოთ.

მკიზანიძე. მე თან ერთი პენსიც კი არა მაქვს, მაგრამ, არა უშავს: ჩემი შოფრისაგან ვისესხებ. ის გადმოგცემთ ას ორმოცდაათ გირვანქას ჩემი სახელით, თუკი გაბედავთ და სთხოვთ. ახლა კი კარგად მეყოლიეთ ექვს თვეს. (გაღის).

მკიზი. არა არს ძლიერება და დიდება სრული გარეშე შენდა, ო, ალაპ, მაგრამ, შოი, უდიდესო და უდიადესო, გვედრი, მაუწყე, უკეთუ ეხე არს საშინელი ზემორობათაგანი შენი.

მოქმედება მესამე

ნახევრად სარდაფის სართული კომერშელ რაუდზე. მაგიდას უზის ხანდაზმული, მოუსვენარი, ვირთხის მსგავსი, ღარიბული იერის მამაკაცი და თავის საანგარიშო დავთრებს ჩაჰკრიკტებს. მის ხელმარცხნივ ზის მისი ცოლი და პალტოებზე ღილებს აკერებს. მუშაობაზე ეტყობა, ხელი გაწაფული აქვს. მაგიდაზე, მის ხელმარცხნივ, პალტოები ახვავია, რომლებსაც

ასევე ღილები აქვთ დასაკერებელი, მეს მარცხენა მხარეს კი უკვე ღილებდაკრებულ პალტოები ალაგია. მაგიდას იატაკამდე დასტოვებს ძველი, გატრეცილი სუფრა. ქვისკაფეში სიმოდან ოდნავ ანათებს ფანჯრიდან შემოსული ღლის შუქი, მაგრამ კუთხეში მიმჯდარ ცოლ-ქმრამდე კი ვერ აღწევს; მაგიდას მათ ელექტროზონარზე დაკიდული ელნათურა უნათებს. კიბესა და მაგიდას შორის ჰკიდია ძველი, აქა-იქ დაკერებული ჰუჭუქიანი ფარდა, რომელიც მის უკან მდებარე სათავსოს ეფარება.

ზარის ხმა ისმის. ქალი უცბად თავს მიანებებს ხელსაქმეს და პალტოების გროვას მაგიდას ქვეშ მიმალავს. კიბეზე ჩამოდის ეპიფანია, ძველი, წყალგაუმტარი ლაბადის ქვეშ კაბა აცვია და თავზე განზრახ უწესრიგოდ ახურავს უბრალო თავსაბურავი. მზერას ცოლ-ქმრარზე შეაჩერებს. შემდეგ ირგვლივ მიმოიხედავს, ფარდასთან მივა და შიგნით შეიხედავს. მამაკაცი მას მივარდება, ფარდას ხელიდან გამოგლიჯავს და წინ გადაელობება.

მამბაბაცი. რა გნებავთ? აქ რას დაქვით?

მკიზანიძე. სამუშაოს ვეძებ. ერთმა ქალმა მითხრა, მანდ ნახავთო. ძალიან გაჭირვებული ვარ.

მამბაბაცი. მაგნაირად სამუშაოს ძებნა სად გაგონილა: ცხვირი ჩაწყობ იქ, სადაც არა გესაქმებიათ რა, გასწით აქედან. აქ არაფერი საქმე არა გაქვთ.

მკიზანიძე. რატომ ტყუიხართ? აქ ხომ ექვსი ქალი მუშაობს. როგორ მოხვდნენ აქ ეგენი?

მამბაბაცი. ამას უყურებ, რეებს მიზნდავს. გეტყობა, დიდი ვინმე გგონია შენი თავი. მე ვილა ვარ, თუ იცი?

მკიზანიძე. კუპარი.

მამბაბაცი (განრისხებული წინ წამოიწევს!!)

მკიზანიძე. წინ იყურე. ამ მუშტს ხომ ხედავ? სროლავ კარგი ვიცი, თუ დამჭირდა.

ქალი (მამაკაცს მივარდება და წინ გადაუდგება). ფრთხილად იყავ, ჯო. ეგ ნამდვილი ინსპექტორია. აბა, მაგის ფეხსაცმელებს შეხედე.

მკიზანიძე. ინსპექტორს რა მიგავს ნეტავ? ან ამ ჩემს ფეხსაცმელებს ვითომ რა სჭირთ, თუ ხათრი გაქვთ?

ქალი (მოკრძალებით). აბა, ქალბატონო, მაგისთანა ფეხსაცმელების ჩამცემლი ქალი საათში ორპენსიან სამუშაოს როგორ დაუწყებთ ძებნას? ღმერთმანი, აქ ქალებს არ ღებულობენ. ჩვენ მართო დარჩად ვუდგევართ აქაურებს.

მკიზანიძე. ჭო, მაგრამ, მე რომ ექვსი დედაცაცი დავინახე?..

მამბაბაცი (ფარდას გადასწევს). აბა, სადა? აქ არავისი ჰგანება არ არის. თუ გინდათ, ძირამდე გაჩხრიკეთ ყველა კუთხე-კუთხული.

ქალი. კარგი, გუყვარ, ჯო. მაგნაირ ლაპარაკს ნუ ჰკადრებ ამ მანდილოსანს. აი, ხომ ხედავთ, ქალბატონო, მართლაც არავინ არ არის აქ.

მპიზნანი. ხუნით ვგრძობ, რომ აქ უნდა იყვნენ სადაც. თქვენ რაღაცნაირად ანიშნით მათ დაბრუნდით. თქვენ კანონს არღვევთ. მომეცით-მეთქი რაზე საშუალო, თორემ, იცოდეთ, შევატყობინებ თქვენს ამბავს საცა საკვირაო.

მამბაპანი. მომისმინეთ, ქალბატონო. იქნებ შინაურულად მოვრიგდეთ? რა ზეირს ნახავთ, თუ მე ხათბალაში ვამაბამთ და ამ ერთი ბეწო დუქანსაც დამიკეტინებთ?

მპიზნანი. თუ გავჩუმდებით, მაშინ რა ზეირს ვნახავ?

მამბაპანი. კვირაში ნახევარ კრონზე რას იტყვი?

მპიზნანი. კვირაში ნახევარი კრონი რა გორ ვირჩინო თავი?

მამბაპანი. ირჩენთ, თუკი ცოტა აქეთ-იქითაც გაიციხხავთ. ჩვენს გარდა სხვებიც არიან.

მპიზნანი. მომეცით იმ სხვების მისამართები. თუ შენტაუბითა და შარიანობით ცხოვრება მიწერია, ბარემ ასპარეზიც ვრცელი მქონდება.

მამბაპანი. აგრე იყოს. თუ მე უნდა ვიხადო ფული, სხვამ რატომ არ უნდა იყადოს? აიღებთ თუ არა ამ ნახევარკრონიანს? (დაანახვებს ნახევარკრონიანს). აბა, ამას გამოხედეთ! შეხედეთ-მეთქი ყური დაუდგეთ, როგორ წყროილებს! (დაავლებს ფულს მაგიდაზე) ეს თქვენია, და ყოველ ოთხშაბთ დღეს მიიღებთ ამისთანას, ოღონდ ინსპექტორს ნუ დამაყენებთ თავზე.

მპიზნანი. ტყუილად მიწვარუნებთ მაჭ ფულს. მაგნიარ წყროილს შეჩვეული ვახლავართ. როგორც ვატყობ, ხუთ შილინგსაც კარგად ვადავინხდით, თუ ძალა მოვიტანე.

ძალე. ოი, ქალბატონო, ოღნავ მაინც შეგვიცოდეთ. თქვენ ვერც კი წარმოიდგენთ, რა ვაი-ვაგლახით ვაგვქაქს თავი.

მამბაპანი. (უხეშად). მოვრჩით; მათხოვრები ნუ გგონივართ. რაც ამ საქმეს სჭირდება, გადავიხდი, შეტს კი ნურას უკაცრავად. რაგორც გეტყობათ, ისიც კარგად იცით, რომ ეს ამბავი ხუთი შილინგი ღირს. ჩანდაბას, რაიც გვცოდნიათ, ახლათ ისიც გეცოდნებოთ, მაგან შეტს რომ ვერ გამოიჩნებოთ ამ საქმეს. აიღეთ ეგ თქვენს ხუთი შილინგი და ჩანდაბამდისაც გზა გქონიათ (მაგიდაზე დაპყრის ორ ნახევარკრონიანს).

ძალე. დაიცა, ჯო, ეგრე სულსწრაფი ნუ ხარ.

მამბაპანი. შენ ხმა გაქმინდე. შენ გგონია, ერთ-ორ შილინგს მაინც დაადგებიან, განა? ვერ მოვართვი, მაგას ჟუფებსაცმელებოდად შედ ეტყობა, რა ჩიტიც ბრძანდება. გამოვავიქირა და ეგ არის; თავადაც კარგად იცის, რომ მაგის ხელთა ვართ.

მპიზნანი. რაღაც კუთაში არ მიქდება ეს საშარო საქმე, მაგრამ, რა ვქნა, რაც არის, არის.

იქნებ რაზე ხელსაქმე მაინც გამოიძებნოთ როგორმე?

მამბაპანი. თქვენ გინდათ უფრო ჩაუდროს ვიდრე ჩვენს საქმიანობას, არა?

მპიზნანი, რაღა ჩაღრმავება მინდა, როცა ყველაფერი თვალნათლივ ჩანს, თქვენ აქ ექვსი დედაკაცი გიზით, აგრე, იმ კუთხეში გაზის მანქანა ვიგდებო, და ეს სრულიად საქმარისია იმისათვის, რომ შთელი ეს თქვენი სახელმწიფო აიწეროს და აქტი შედგას. გარდა ამისა, სანიტარული პირობებიც, რა თქმა უნდა, საშინელი გექნებათ, მე შეტიც არ მჭირდება. ხელის გულზე მიზიხართ და თუ ისეთ საქმიანობას არ შემომთავაზებთ, რომ თავის რჩენა შევძლო, დედაბუდიანად აგურით აქედან.

მამბაპანი, რა გეწყობა, მეც ავდგები და ისეთ ადგილზე ვადავარჯდები, რომ ადვილად ვეღარ მომაგნოთ, მისამართების ცვლას ისედაც შეჩვეული ვარ.

მპიზნანი. გაგინაღებია საქმე და ეგ არის. ძაან კი გცოდნია საქმისათვის თავის მოხმა, ერთი შითხარი, გეთაყვა, რატომ არ გინდა მომცე საშუალო, რომ როგორმე მეც თავი ვიჩინო ისევე, როგორც იმ ქალებს უმასპინძლებდი, ამ ფარდის უკან რომ მოვკარი თვალი.

მამბაპანი, არ მიყვარს, როცა ჩემთან მომუშავე ქალებმა იმაზე შეტი იციან, რაც უნდა იცოდნენ.

მპიზნანი. გასაგებია. შეიძლება ინსპექტორი დაგაყენონ თავზე, არა?

მამბაპანი. ინსპექტორი დამაყენონ თავზეო? რა ხისუღელღეს ლაპარაკობთ, ინსპექტორისა მაგათ ჩემზე მეტი ფახი აქვთ.

მპიზნანი, ვითომ რატომაო? არ უნდათ ვინმე მფარველობა გაუწიოს?

ძალე. აბა, ინსპექტორი რა იშათი მფარველია, ქალბატონო. უბრალოდ გამოუქტვავს ამ სახელმწიფოს კარებს და ხახამშრალს დასტოვებს ყველას. ახლა ისიც რომ იცოდნენ, თქვენ ისეთ გულქვაობას გამოიჩნით, რომ შეიძლება დააბეზლოთ კიდეც, მაშინვე მუხლისთავებზე ხოხვით გეახლებიან და ხვეწნა-მუღარით თავს შემოგაფედრებენ, ოღონდ სამაგისოდ არ გაიმეტოთ.

მამბაპანი, თქვენ, ასე გათვითცნობიერებული რომ ბრძანებულხართ, ისიც გეცოდნებოთ, რომ ასეთ საქმეში გაბმული კაცი დიდ ვერაფერს განცხრომა-ფუფუნებას ეწევა. ეს იფუფხიან მუშაობა ვახლავთ, სანამ ეს ქალები ჩვეულებრივ ქამაგირზე მუყვანან, ახეა თუ ისე. თავი როგორღაც გამაქვს; მაგრამ ზედმეტობა კი — რა სპადრისია. კარგად დამიხსოვრეთ: არავითარი პროცეკვირული ხელფასები, არავითარ სანიტარულ წესრიგზე ლაპარაკი არ ვამაგნოთ, ახლა ისიც არ შითხრათ, ყოველ ექვს თვეში კირით შეათეთრე აქაურობაო, არც ცალცალკე ოთახები მიხსენოთ საკვების მისაღებად, აქ არც საშიშრ მანქანებისაგან თავის დაცვა და სხვა მისთანანა სახსენებელი: ეგებიო მე არ მხადარდებთ, რადგან ერთი ძველი მანქანა

მიგდია, ისიც გაზრტე მიუენია და ბუზსაც არა ფერს აწყენენებს. ოუმცა ისიც შესხადლებლია, თავს დამატებოს აკაურობის აღწერა და დაწუ- ვლილი. მურღალი აქტის შედგენა, როგორც თქვენ საკვებით სამართლიანად ბრძანეთ წე- ლან. სიღვი არაფერი მანქანა-მოწყობილობა შე არ გამარჩია და იძულებული ვარ იმათზე ნაკლები ფასი დავადო ჩემს ნამუშევარს. ვისაც ასეთი მოწყობილობა უყენია, ერთი პენსიცი კი რომ მოვუშატო ჩემს ფასებს. ისინი მაშინვე თავიანთ შიღავრ მანქანებს ამაუშავებენ და უცხად მომძილებს ბოლოს. თქვენ რალა ეტ გითხოვიათ და რალა ის, რომ პროფკავშირული ფასებით გამახადებინოთ საქონელი. როგორც ინსპექტორებს ნებავე, ერთ კვირაში მშრალზე დავრჩებო.

მაიზანია, მანც რამდენს უხდით ქალებს? მამბაპატი, ორპენსანებვარს დღეში ოორ- მეტხაათანია მუშაობისათვის.

მაიზანია, ეგ ხომ ნამდვილი მონობაა! ძალი, არა, ქალბატონო, როგორ გეკადრე- ბათ. ამას მონობა ნამდვილად არ ეთქმის. კაი მუშა ქალი თორმეტ-თხუთმეტ შილინგს მანც გამოვა კვირაში. კვირას გააჩნია, რასაკვირვე- ლია.

მამბაპატი, განა მთავრობაც ამდენს არ უხ- დდა ქალებს, ომი რომ დაიწყო და უკვლას მოუწოდებს თავიანთი წვლილი შეტანათ საერ- თო საქმეში, თქვენ რა, გინდათ ბრიტანეთის მთავრობაზე მეტი ვუხადო მუშებს?

ძალი, ღმრწამუნებული ბრძანდებოდეთ, ქალბატონო, ეს რიგიანი ხელფასი იყო უოვე- ლთვის და არის კიდევაც.

მამბაპატი, როგორც ინგლისის ბანკის ბუ- თი პროცენტო, ეს წესებიერი და რიგიანი საქმეა, რაც არ უნდა იუხედონ იმ თქვენმა ინსპექტო- რებმა.

მაიზანია, მერედა, ქალს კვირაში თორმე- ტი შილინგით ცხოვრება შეუძლია?

მამბაპატი, შეუძლია და ეგრე? ვითომ რა დაუშლის?

ძალი, მე ქალბატონო, პატარა გოგო ვიყავი, ახანთის ფაბრიკაში რომ ვმუშაობდი კვირაში ხუთ შილინგად, და დედაჩემი ღმერთს მადლობას წვირავდა ამ წუალობისათვის. უმაწ- ვილი ქალი, რომელსაც საკუთარი ოჯახი არ ჰქონდა, უოველთვის მოძებნიდა ისეთ ოჯახს, სადაც მას ოთხნახევარ შილინგად აიყვანდნენ და თანაც დვიძლი შვილივით მოეცეოდნენ.

მამბაპატი, მე გაჩვენებთ ოჯახს, რომელიც დღესაც მაგასვე გააკეთებს და არას დაგიდევთ იმ უხადრუქ დახმარებასა თუ ხელფასებს, უვე- ლაფერი რომ ძირში მოსთხარეს და გოგოებს მთლად გონება აურეის, რადგან ამ საწულებმა დაიჭერეს, არიქა, საზოგადოებაში გამოვრდნე- ბითო და იძის სახსარი კი აღარ ჰყოფნიოთ. თავი როგორმე გაინებვირონ.

მაიზანია, კარგი, თანახმა ვარ, ვიმუშავებ მაგ ფასად, რათა დავამტკიცო, შემიძლია თუ

არა მუშაობა და თავის გატანა. მოკლედ, მოი- ტათ სამუშაო და მოვრჩეთ ამ ლაქლაქს მამბაპატი, მერედა, ვინ დაიწყო ეს ლაქ- ლაქი? თქვენა თუ მე? მაიზანია, მე, დიდ მადლობას მოვახსე- ნებთ ჩემი ასე გავითვცნობიერებისათვის, რაც თქვენგან მოვისმინე, ქუჩის სასწავლებელი იყო და ძალზე საკიროც. გამოსახობიშებლად განა არ კმარა ეს? აბა, ახლა კი საქმეს მივხედდეთ. ხელები მექავება, ისე ბინდა რაც შეიძლება ბოლ შევუდგე მუშაობას.

მამბაპატი, რა საქმე უფრო გებერხებათ? ძალი, ეგრეა იცით? ლილილოებს მანც თუ გამოიყვანთ?

მაიზანია, რა თქმა უნდა, არა. მე მაგას მუშაობას არ ვეძახი.

მამბაპატი, მა რა გინდათ, რას დაეძებთ? მაიზანია, გონებრივ მუშაობას.

მამბაპატი, აფერეს?

მაიზანია, მე თქვენაირი სამუშაო მინდა, გამგებლობა, წარმმართველი მუშაობა. შოლ- ტით ხელში, მაჩვენეთ ერთი, რას საქმიანობთ. ამისხენით, თავს როგორ ართმევთ საქმეს.

მამბაპატი, (თავის ცოლს). შენ გირჩევნია შენს საქმეს მიხედო. ამან კი უფურცო. (ეპიფა- ნიას, ვიდრე ქალი პალტოების გროვას გამოათ- რეეს მაგიდის ქვეშიდან და მორჩილად ჩაუჭ- ება ხელსაქმეს) და როდესაც მაგ თქვენს ახირ- ებულ უინს დაიცხრობთ. იქნებ წაიღოთ თქვენი ხუთი შილინგი და გაგვანებოთ თავი.

მაიზანია, ვითომ რატომ? ჩემი მოხვლა ამ ბინებურ ბუნეაში სასიამოვნო ამხად არ მიგა- ჩნიათ, თუ?

მამბაპატი, თქვენებრ შარიანი ვინმე არც სადმე მინახავს და არც ვინმესგან გამიგონია (თავის დავირებს ჩაუჭდება).

მაიზანია, (ქალს, თან პალტოების გროვა- ზე ანიშნებს) ამას რას უშვრებით, როცა უკვე გაყეუებულე გაკეთ?

ძალი, (განაგრძობს ხელსაქმეს) მოდის კა- ცი თავისი სატვირთო მანქანით და მიაქვს.

მაიზანია, გიხდით რასმე მაგაში?

ძალი, არა, რას ბრძანებთ. ხელწერილს გვამღევს. მისტერ სუპერფლუ კი ამ ხელწე- რილზე ფულს გვიხდის კვირის ბოლოა.

მაიზანია, ეგ მისტერ სუპერფლუა თუ ვილაც, რალას უშვრება მაგ პალტოებს?

ძალი, მიაქვს ბითუმად მოვაჭრესთან, რა- მელიც მას მაუღითა და სხვა ქსოვილით ამარა- გებს, იმ სატვირთო მანქანას მოაქვს ჩვენთან ქსოვილი, როცა შეკერილი პალტოების წახა- ლდება მოდის.

მაიზანია, რატომ პირდაპირ იმ ბითუმად მოვაჭრებთან არ იჭერთ საქმეს?

ძალი, უთმე, რას ბრძანებთ, როგორ შეიძ- ლება, ჩვენ ისიც კი არ ვიცით, ვინ არიან ისი- ნი; მისტერ სუპერფლუმ კი იცის. გარდა ამი- სა, ჩვენ ვინ მოგავაქვავებს სატვირთო მანქანას?

მაიზანია, მისტერ სუპერფლუს კი აქვავ- ია სატვირთო მანქანა?

ძალი, არა, რად უნდა? თითო ხაათით კი-
რალს ბოლტონისაგან.

მკრანია, მძლავრი ურველთვის ერთი და
იგივე გაუვით?

ძალი, მაშ, ჩვენი ბებერი ტომ გუდინაფი,
მკრანია, (კაცს). ჩამომწერეთ ეს ხაბე-
ლები: სუპერფლუ, ბოლტონი, გუდინაფი.

ძალი, ერთი მგ რა, თქვენი მიკანტორე
ვარ. თუ რა?

მკრანია, მალე იქნებით. გააკეთეთ, რა-
საც გეუბნებიან.

მამბაპანი, ღმერთო, ეს რა შარს გადავე-
კიდე — (ემორჩილება).

მკრანია, ეს გუდინაფი რომ შემოვიღოს,
გადავიტოვო უთხრას ბოლტონს, ერთი ვინმე უხა-
ზე ამ ჩვენს სატვირთო მანქანას თოთხმეტ გირ-
ვანჯა სტერლინგად იყიდის-თქო. უთხარით, თუ
დაიყოლებს ბოლტონს ხელი აიღოს თავის მან-
ქანაზე ამ ფასად, თქვენ შას ერთ გირვანქას
აჩუქებთ და ავანსად კონსტანტინის მისცემთ,
თუ დაგყავხლდებით თავისი ახლანდელი ჩა-
შვარით იაროს იმ მანქანით იმავე გზაზე აქეთ-
იქით, ბითუმად მოვკარგებ ცინობს. მაგ მის-
ტერ სუპერფლუს სულ ფერფლად ვაქცევთ,
ჩვენ მარტო ჩვენს საბანკო კი არ მოვხვედვით,
არამედ მთელი ამ წურბელებისასაც.

მამბაპანი, როგორ თუ წურბელებისასაც.
ვის ეძახით წურბელებს?

მკრანია, შე კაცო, იცან თავი შენო,
ხომ გაგიგონია. შენ ხომ შენს საქუთარ თავს
სწოვ სისხლს წურბელებისათვის, სისხლსა სწოვ
იმ დედაკაცებსაც, იმ რომ ვისხედ, და მაგა-
თი სისხლის წოვით გადაგას სული.

მამბაპანი, აბა, ეს რა ლაპარაკია. ან რა
ზრდილობაა ეგეთი სიტყვა-პასუხი, მე კამაგირს
იმას ვუხდი, რაც ეკუთვნით; ისე ვუხდი, როგ-
ორც ყველა იხდის. შე მით ისეთ სამუშაოს ვა-
ძლევ; რასაც მათნაირები თვითონ ვერხად ვერ
იწვიან.

მკრანია, შენ ჩველი გულიც გქონია თუ-
რმე. მე არა, მე მაგ მისტერ სუპერფლუს გასა-
ვისს მოვსაბო, მისტერ ტომოთი გუდინაფსაც
მე გადავლი სიჯას, რადა მისტერ სუპერფლუს
შევაკლდევინო ხელში.

მამბაპანი, ამას ვერ უფურბთ? კაცო, თუ
ქალი, ეს ჩემი საქმეა თუ შენი?

მკრანია, მაგასაც ვნახე, ცნობილობ
თუ არა იმ სატვირთო მანქანის უიღვას?

მამბაპანი, მერე სამაგისო ფული საიდან
გაჟინო?

მკრანია, საიდანაც საერთოდ ჩნდება
ფული, ხანკიდან.

მამბაპანი, კი, მაგრამ, ჭერ ხომ უნდა შე-
იძანო, ზა?

მკრანია, არაფერიც, ფული სხვებს შე-
აკვთ; ხანკი კი თქვენ გახეხებთ, თუ დაინა-
ხა, რომ თქვენ საქმის შემოვლის უნარი შეგ-
წევთ.

ძალი (დამფრთხალი) არა, ჯო, არ ანდო
ფული ხანკს, თორემ ჩვენნიარ ხალხს ხანკი,

ცოდ, ბერის არ დააყრის, თავი არ მოატყუ-
ბინო, ჯო.

მკრანია, უკანასკნელად როდის გქონდათ
მკრანია

ძალი, ჩვენა? ჩემს ცხოვრებაში ერთად-
თი დასვენების დღე შახსოვს, როცა ომის დამ-
თავრება გამოაცხადეს.

მკრანია, მერე მსოფლიოს ეს ხომ ომად
და ოცი მილიონი თქვენნიარი ადამიანის სი-
ცოცხლის ფსად დაუჭდა, რათა თქვენ მთელ
ცხოვრებაში ერთბედი შინიც დაგეხვენათ, მე
თქვენ მაგაზე უფროებს უბედა გწევთ.

ძალი, ჩვენ მაგნიარი ლაპარაკებისა არა-
ფერი გაგვიგება, სამაგისო დროც არა გვაქვს,
თუ არ იუარებთ ჩვენს პაწია ძღვენს, მიიღეთ
იგი და ჩამოგვეხსენით, თუ შეიძლება.

ისმის ზარის წყარუნ.

მამბაპანი (წამოდგება) ეს ტომია, პალტო-
ებს მოაკითხა,

მკრანია (მბრძანებლური კილოთი) თქვენ
დაქვით, ტომს მე მოვუფლი.

გაღის. კაცი ოდნევი უწყამის შემდეგ დაჭ-
დება ნირწამბლარი.

ძალი (ტირილი) ჯო, გენაცვად, ყურს
ნუ უღებთ მაგ ქალს, ეს ჩვენს დანაშაღს ერთ
კვირაში გამოგვაცლის ხელიდან. მერე სამუდა-
მო მონებად შეგვატოვებს ამ ცხოვრებას ხელ-
ში და ვინ იცის, კიდევ შევძლებთ თუ არა
ფულის დაგროვებას, მთელი ჩემი ცხოვრება ამ
მონურ ჭაფში ხომ არ უნდა გვატაროს; აღარც
საიმისო ყმაწვილები ვართ, რომ ვიყავით.

მამბაპანი (კუშტად). ეს არა შენი ცოლო-
ბა, დედაკაცო? როცა არა მგონია, ეგეთ გულ-
გახანბეთ რადაცუბს შეტყვი ხოლმე, ლამის ში-
შით სული გამოქრეს, განა ვერ ვუფურბ, სხვი-
ბი რომ დაიბრქებინან და ჩეჩქივითა ფანტყვენ
ბანკიდან გამოწოდდულ ფულებსა. დღე ერთია
და ათასგანი უნდა შევიდნენ ბანკში და გამოვი-
დნენ, თან ერთთავად სულ სიგარები გაუჩრიათ
პირებში და ლამის თავზე გადაისხან შამპანური.
ხუთ გირვანჯა სტერლინგზე ისე ლაპარაკობენ,
როგორც მე თითო პენსზე, ჰოდა, აბა, რატომ
არ უნდა ვცალო ბედი ამ უბადრუკი გროშები-
სათვის თავისკლის მაგივრად?

ძალი, იმიტომ, რომ შენ ამისი არაფერი
იცი, ჯო. ჩვენ ჩვენი გზა უნდა გვედოს წინ
და რა სიღარიბეშიც უნდა გვედგას ფეხი. გზა
მანც არ აგვრეგია და არ წაჭკეუფდვარო. და
არც წაჭკეუფდვით, თუ ჩვენს გზას მივყვებით
ერთგულად, აბა, ჩვენი ხმის გამოცემა ვინ არის?
ვის რაში ვედარდებთ და ვინ არის ჩვენი ხე-
ლის შემომწვევებელი გახაჭირში, ისეთ რად-
აკეებს რომ მივყოთ ხელი, რასაც არავინ
სჩადის. როგორ გინდა ჩიარო ჩვენს ქურაზე
და გაუძლო ყველა შენი შეგობრისა თუ ძმა-
კაცის სახედახოკილ გამოხედვას, ან იმაზე რა-
ღას იტყვი, დუქნებში რომ ნისიად აღარაფერს
გამოგვატანენ? ჯო: რაც თავი შახსოვს, მოვყვი-
ბი ჩვეულ გზას და ერთბედაც არ დამედინია
სამდურავი სიტყვა; ახეც ვივლი იქამდე, სანამ

წელში წიხიერად არ გავიმართებით და მე თვა-
ლში იმდენი ხინათელი შემარჩება, რომ კერვა
შევიძლია, შენ კი ჩვენი ვაი-ვაგლახით დაგრო-
ვილი ფულის თვლის ხალხის შეგარჩება, მაგ-
რამ თუ შენ არ დაგიშლია და მთელი ა ჩვენი
ფული გინდა ჩანთქმევინო, შეჩვეულ ჰქირს კი
შეუჩვეველი ღმინი დაამჭობინო, შე ამას ველ-
არ გავუძლებ: არაქათი შილად გამომცდლება
და თან გადავყვები. ადი და გააჩერე ის ქალი,
ქო, მეტს ნულარ ალაპარაკებ: გარეთ გაუძახე,
მორჩა და გათავდა. რა მოვივია, კაცი არა
ხარ, შე კაცო. მაგან უნდა შეგაშინოს? ნურც
შე გამიხიქავ გულხა და ნურც შენს თავს მო-
ისპობ. თუ გიყვარდე. გეუხრება თუ არა, აქ
ნუ დამკანაღლებ-მეთქი თავზე, კაცო, რა იცი,
ის ახტაქანა დიაცი რას არ მოიმოქმედებს, ოპ,
ოპ! ოპ! (ლაპარაკის თავი აღარა აქვს. ქვეითი-
ნებს).

მამბაბაცი (წამოღება, მაგრამ მტკიცედ
ვერ არის), კარგი, ჰო, გეუფა, მორჩი მაგ
ქოთქოთს: ნუ გეშინია, შე მაგას ჩვენს საქმე-
ში ხელს როგორ გავარევიან. ახლავე გარეთ
გავახრძანებ (კიბისკენ გაემართება. ეპიფანია
ზემოდან ჩამოდის), აბა, ქალბატონო, მოდიო,
თითო სიტყვა მაინც ვუთხრათ ერთმანეთს.

ეპიფანია, აღარავითარი სიტყვები აღარ
არის საჭირო, ტიმი დარწმუნებულია, რომ ბო-
ლტონი გამოართმევს ათ გირვანქას მანქანაში.
ტიმი უკვე ჩემი ურჩოქრილი მონა გახლავთ
ამას იქით — გააჩერე ეგ დედაკაცო, მოეშვას
ამდენ ვაი-ვიშს, შე ახლა წავალ. საჩემო საქმე
თქვენ არ მოგეძვეებათ: რასაც თქვენ აკეთებთ,
შე მაგას ნახევარ დღეში მოვათავებ, მთელი
კვირის საქმეს, სადმე სასტუმროში დავდგები
ჭურჭლის მრეცხავად და ისე მოკვლავ დროს.
მაგრამ ჭერ ამ მისამართებს ჩამოვუვლი, ტიმი
რომ მომცა, და ისე მოვადგოვებ, რომ პირდაპირ
მათ გავუგზავნოთ ხოლმე ჩვენი ნაცოდვლიანი
და სწორედ ისე შევადგოვთ, როგორც ხუბე-
რფულუ აკეთებდა ამას, როგორც კი ყველაფერს
მოვრჩები მათთან, ისევე აქ მოვალ და თქვენც
ყველაფერს მოგიგვარებთ. მანამდე კი ჩვეულუ-
ბისამებრ შეუთბეთ თქვენს საქმეს, აბა, ჰე!
(გაღის).

მამბაბაცი (სახტად დარჩენილი), ასე მგო-
ნია, ხიშმარში ვარ-მეთქი. აბა, რა უნდა შექნა?

ძალი (ტირილს შეწყვეტს, როგორც კი
ეპიფანია მას ახსენებს) ისე გააკეთე, როგორც
ეგ გვეუბნება, ქო, ხო ხედავ, უმწიფარი ბავშ-
ვებავითა ვართ (ისევ ტირილს მოკვება).

სათქმელი აღარაფერი დარჩა.

მოკმედება მეოთხე

სასტუმრო „ლორი და ლოროტოტოს“ ყავა-
ხანა, რომელიც ახლა გადაქცეულა მშვენიერ
მოსასვენებელ ოთახად საუცხოო ქალაქარე
სასტუმროსი „კარდინალის ქულქვეშ“, გრძელი
მაგდები აღარსად ჩანან, მათ ნაცვლად პაწია
საჩივე მაგიდები დგას, გარსემოწყობილი მღი-

ღრული სკამებით, კედელზე მიდგმული ძველი
კარდა, თევზის ფიტული და ანრა-ფორწიშე-
ბიკი გამქრალან. მათ მაგიერად დგას მანქანა-
ვი ორადგილიანი საწერი მაგიდა მუხისკენი-
რით გაყოფილი და კოპწია აბაყურიანი ელექ-
ტროლაამბი. იქვე მაგიდა დგას ზედ დახვეავი-
ლი ილუსტრირებული ჟურნალებით და გაზე-
თებით. ოთახის ბოლოში, კარის გვერდით
დგას დივანი, რომელზედაც სამ კაცს შეუძლია
მოთავსება, მეორე მხარეს მდგარი სამი სავარ-
ძელი დივანთან ერთად ქმნის წრეს ბუხრის
წინ. ძველ საკიდარასაც თქვენი ჰირი წულია
კარადსთან ერთად, კედლებზე გაკრულია აბა-
ლი, სასიამოვნო ტონალობის შპალერი, პარკე-
ტინი იტაკზე ბლომად აგია აღმოსავლური ნო-
ხები, ყველაფერს პირველხარისხოვანი სასტუმ-
როს ჰოლის იერი სძევს.

ალასტერი, ნიჩნოსისი ფლანელის კოსტუმ-
ში გამოწყობილი, ლღად დაშლართულა დე-
ვანზე და ილუსტრირებული ჟურნალების თე-
ლიერებით არის გატაცებული. პატრიცია, თავ-
ის საუკეთესო საზაფხულო კბაში გამოკოპწი-
აებული, შუა სავარძელში ზის ბუხართან და
ხელსაქმით არის გართული; სახეზე მშვიდი
ღიმილი დასათამაშებს.

ზაფხულის მშვენიერი დღის მეორე ნახევ-
არია დაწყებული; ყველაფერს ქალაქარე-
მდინარის პირას ყოფნით გამოწვეული ნეტარე-
ბის გლმური ასდის.

ბლასტმერი. ერთი შეხედვით, ძვირფასო, რა
კაია, არა?

პატრიცია. ჰო, საყვარელო, გადასარეცია.

ბლასტმერი, მაინც რა შედარება კვირაო-
ბით მდინარეზე ნავით სეირნობას, ტანშიც გა-
იშლები და მადაზეც მოხვალ. ერთი კი გე-
მრძელი საუზმე, მერე კი წამოწევი მხარ-
ძოზე და იგორავე როგორც გინდა. უკეთესი
რალა შეიძლება ინატროს კაცმა ცხოვრებაში?

პატრიცია, რა კარგად გცოდნია ნიჩბის
ხმარება, ალი, ვტკბებოდი, რომ გიყურებდი,
როგორ მიყავდა ნავი, რომ იცოდო, რა ხანა-
ხავი ხარ, რაცა ნავში დგახარ.

ბლასტმერი, ხედავ, რა სიმუხდროვია? ეს
დალოცვილი ხიწუნარე კაცს მთლად გამშვიდ-
ებს: სულ აღარ მაწუხებს იმაზე ფიქრი, რომ,
აბა, საცა ვინმე ამიტყდება რამეზე. მდინარეც
ასე მღორედ მიედინება, აღარც კი ვიცი, რომ-
ელი უფრო მეტ შვებას მანიჭებთ, შენ თუ ეს
მდინარე, შინ კი ასე მგონია, დღეში სამჯერ
თუ ოთხჯერ მაინც გადავდივარ-მეთქი ნიაგა-
რას ჩანჩქერზე.

პატრიცია, ნუ ფიქრობ მაგაზე, საყვარე-
ლო. შინ ყოფნა ის კი არა, ეს არის.

ბლასტმერი, ჰო, ძვირფასო, ჰო, სრულ ხი-
მართლეს ამბობ, სწორედ აქ არის ის სიმშვიდე,
შინ რომ უნდა გვქონდეს, მაგრამ, ვაი, რომ ეს
მხოლოდ ხასტუმროა.

პატრიცია, კარგ სასტუმროზე უკეთესი
ხევა რა შეიძლება ინატროს კაცმა? ყოველგვარი
სოკაზო საქმე თავისთავად კეთდება: აღარც

მოსამსახურებთან დავიდარაბა ვიწვეს, არც არ-
ავითარი გადასახადები და გადასახდლები გი-
წყალებენ გულს, არსად ისე წყნარად არ შეგუ-
ლება ხოლმე თავი, როგორც სასტუმროს, კა-
ციები კი ახლათ სხვაანაირად ფიქრობს.

შემოდის სასტუმროს მმართველი, ახალგაზ-
რდა კაცი, კონტად გამოწყობილი, თან მოაქვს
სასტუმროს სარეგისტრაციო დავითი, რომელ-
საც გადაშლის და სავაზეთო მაგიდაზე სდებს.
მონური მორჩილების გამომეტყველებით უახ-
ლოვდება თავის სტუმრებს.

მმართველი (ჩადგება მათ შორის). გამარ-
ჯობათ, სერ, იმედი მაქვს, უკმაყოფილო არაფე-
რზე ბრძანდებით.

ალასტერი. მო, დიახ, დიდად გმადლობთ,
რა უყვით, აქ რომ უწინ ფუნდუკი ბედგათ?
შარშან ამ დროს, აქ რაღაც ვუყავი, ეს ერთი უბ-
ადრუკი სასტუმროს მავგარი რაღაც იყო, რო-
მელსაც „ლორი და ღორბოტო“ ერქვა.

მმართველი. ეგრე გახლდათ ამ ცოტახო-
ბამდე. მამაჩემს ედგა ეგ „ლორი და ღორბო-
ტო“. ასევე ფლობდა მას უველა მისი წინაპარი
ვილემემ დამპყრობელის დროიდან მოყოლებ-
ული. კარდინალი ვულის ერთხელ აქ ჩამოშ-
არა, რადგან მის ქარს ნალი გასძვრა თურმე
ფეხიდან და შედეგითან წასაყვანი გაუხდათ.
თქვენ წარმოიდგინეთ, ჩემს წინაპრებს თავი
ძან მოქონდათ თურმე, მაგრამ საიმისო ჭკუა
ალარ მოსდევდათ, რომ თავიანთი საქმისათვის
შემოეკლათ, და დაღუპეს კიდევ სასტუმრო,
რადგან სულ ვარეთ ურიდენ უველაფერს, რაც
კი რამ მოძველებულად მოეჩვენებოდათ ხო-
ლემე.

ალასტერი. ახლა კი ნამეტანი გაქაჩულ-
ხართ და ძან სასტუმრო წამოგივიშიათ.

მმართველი. ეგ ჩემი ბერგლიანობის შე-
დეგი როდი გახლავთ, სერ. მე შარტა აქაურო-
ბას ვმორაობ, რომ გვიანობით, ახა როგორ მო-
ხდა, დაჭერებას არც კი ინებებთ. რალა ვულ-
სის ზღაპარი და რალა ამ ამბის რომანტიკულო-
ბა, მაგრამ, ჩემი ლაყობით თავს როგორ შე-
გაწყენთ. გთხოვთ, მიზრძანეთ, კიდევ რას ისუ-
რვებდით, რომ თავი უკეთ იგრძნოთ ჩვენთან?

ალასტერი. მე კი გულით მიხდა მოვისმი-
ნო თქვენი „ღორბოტოს“ რომანტიკული თა-
ვგადახალალო, თუ ცოტაოდენ დროს გაიმეტ-
ებთ ჩვენთვის.

მმართველი. თქვენს სამსახურად უოველ-
თვის მზად ვახლავართ, ქალბატონო.

ალასტერი. მაშ, მიდი, შეუბერე შენებურ-
ად.

მმართველი. აი, როგორ მოხდა, ქალბა-
ტონო. ერთ დღეს ვილაც ქალი გამოგვეცხადა
და გვთხოვა ჭურჭლის მრეცხავად ამიყვანეთო.
მამაჩემს, ხაწყალს, დაჩაჩანაკებულ ბერიკაცს,
იმის გავდების თავი აღარ ჰქონდა და დათანხ-
მდა ერთი ორი დღით აუყვანა მოსახინჯად, ის
ქალიც შეუდგა საქმიანობას, მაგრამ რას შეუ-
დგა, ორ თვეში რომ გარეცხავდა, ექვსს ამ-
ტორედა, საცოდავი დედაჩემი კინალამ ჭკუი-

ნ შეიშალა, რადგან თავისი ჭურჭელი მრეც-
ქვეუანას ერჩინა, ხაწყალს ვერც კი წარმოეც-
ვინა, რომ ეს იყო სრულიად უბრალო მოქმე-
დებელი, იაფფასიანი ჭურჭელი, ვერცხვით
უკვე მოქმედა თავისი დრო, და ასეც გამოაცხა-
და: რაკი მაგ გომბიომ ჭურჭელი დამიღწეა, გა-
დამხნადოს კიდევაცო, ერთ თვესაც გაჩერდეს
ჩვენთან სამუშაოდ და ჭურჭლის ხაფასურს ჯა-
მაგირიდან გამოვუბრიო. მაშინ ის ქალი ადგა
და ქალქისკენ გაეშურა, რაც იქაურ მალაზიაში
ქანაურის ჭურჭელი ენახა, ჩვენთან მოხდა,
დედაჩემს კი შიშით კინალამ გული გაუსუსდა,
ხომ სამუდამოდ მომეჭრა თავი, მაგისთანა ძვე-
ლებური ჭურჭელი რომ დავუდგა სტუმარსო.
ზუსტად მეორე დღეს გემით ვილაც ამერიკელი
მანდილოსანი გვეწვია მთელი თავისი საზოგა-
დოების თანხლებით, და ჩვენს ახალ ჭურჭელს
დააჩუკა თუ არა თვლით, პირდაპირ მაგიოდან
წამოკრთა ჩვენს თვალწინ, სამმაგი ფასი გადა-
ინახა და მთლიანად წაიღო, ამის მერე კი დე-
დაჩემს კინტი აღარ დაუძრავს. ჩვენი ჭურჭ-
ლის მრეცხავი კი უველაფერს თვითონ ჩალდა
სათავეში და საქმე იხე დაატრიანო, რომ უვე-
ლამ პირზე დავადღეთ, ჩვენს მიმართ ეს სისა-
ხტიეც იყო, მაგრამ სიმატილდ მიინც უოველთ-
ვის მის მხარეზე იყო, და არაფერი გაეწყობო-
და.

პატრიცი. როგორ თუ სისახტიე? ქალმა
გადახარევი ჭურჭელი მოგართვათ და თქვენ
სისახტიედ უთვლით?

მმართველი. არა, ქალბატონო, როგორ
გეკადრებთ, ჭურჭელი რა საღაპარაკოა. მარ-
ტო მაგაზე რომ უფოდიოთ საქმე, რა ხმა ამო-
გვეღებოდა, იმ ძველ ჭურჭელს დამტყრევისა
და სანაგვე უთში გადაყრის მეტი აღარაფერი
უნდოდა. „ლორისა და ღორბოტოს“ უბედუ-
რება მარტო უწონო თვეფეხი როდი იყო, კაცს
რომ ჭამის მადან დაუკარგავდა. მაგას კიდევ გა-
ვუძღვებდით, მაგრამ ეს იყო ადგილი, სადაც
თავს იყრდნენ დაგვდომილი ბებრები, რომელ-
საც ცხოვრება უკვე გავლილი ჰქონდათ და
უფოდიერების ახლებურ ყაიდას ალღო ვერ აუ-
ღღეს. იმ ხაწყალს ჭურჭაში გაუძახეს და ბედის
ანახარა მიტოვებული ორიოდ დღის შემ-
დეგ იძულებულნი გახდნენ სამუშაო სახლს მი-
ხედომოდნენ. ჩვენ ბარი გვექონდა, რომელსაც
მამაჩემი და დედაჩემი ემსახურებოდნენ, დედა-
ჩემი ერთთავად სულ გამოპარეული იდგა და-
ხლთან, როგორც თვითონ მიაჩნდა უპირანად,
და საცოდავს ვერც კი წარმოედგინა, რომ ქვე-
ყნიერებას ხახე იცვალა მისი გათხოვების შემ-
დეგ. იმ ჭურჭლის მრეცხავმა ქალმა კი ორივეს
თვალები აუხილა და თავიანთი თავი დაანახა,
იმ უბედურებს ეს ჭირადაც ეუთო და ლხინადაც;
ჭეშმარიტება თვალწინ დაუდგათ, და რაღას
იზამდენ; ვერც მე გადავთქვი სინამდვილე.
მამაჩემმა ფარხმალი დაუარა, რადგან, თუკი რამ
ფული გააჩნდა, სულ მიწის დაგირავებით ჰქო-
ნდა დაგროვილი და პროცენტების ხლას ვეღარ
აუღლოდა. ამის ის მოხუცა, რომ ჭურჭლის მრეც-

ხავმა ქალმა მთელი მისი გირაკა დაისტუმრა და ჩვენც თავიანთებინადად მის უკანებში მოვექცეთ. თქვენო, ასე გვითხრა, ინა დრო დავიგდეთ, ეს მიწა გაყოლოთ და მოიხვენოთ, აქ თქვენ აღარაფერი ხეირი არ დაგეყრბათო, პატრიციბა. ეს რა უბედურებაა, ასე ძირფესვიანად ამოძირკვო კაცი.

მმართველი. ახა! კარგი დღე არ დაგვადგა, მაგრამ სწორი კი იყო, ადრე თუ გვიან, თუ ჩვენსა არ დავიშლიდით. კარზე აგენტი მოგვადგებოდა, მოგვხსენებთ, საქმე საქმეა და სენტიმენტებისათვის აღარავის სცხელა. ახლა მას არ იკითხვთ, რამდენი ხიყვთე გვიყო იმ ქალმა? ჩემი შობილები თავის დღეში ვერ ედი-სენობდნენ იმხელა თანხას, რაც მან მოგვცა გირაკანობის ხანაცვლოდ. ან მე რა დღეში აღმოვჩნდი! სირცხვილით ვიწოდო იმ ჩვენი ხასტუმროს უბადრუკობის გამო, მაგრამ შობილ-ბის ხათრი თავს არ მანებებინებდა „ლორისა და ღოროტოსათვის“, თუმცა ისიც კარგად მესმოდა, რომ აქედან სარგებელი არა გამოვიდოდა რა, ახლა კი ეს ხასტუმრო მთელი ჩვენი მხარის მშვენიერება და უფრო მეტ ხალხსაც აძლობს, ვიდრე ის ჩვენი ხაცოდავი „ლოროტო-ტო“ თავის საუკეთესო დღეებში, მეც ამ ხასტუმროს მმართველი გახლავართ და ხელფასიც ისეთი მაქვს თავის პროცენტებიანად, რომ უწინ არც კი დამეხიზმრებოდა.

ალასტმირი. მაშ, გამოდის, რომ იმ ქალს არსადაც არ გაუგდებართ, ვეთო.

მმართველი. რა თქმა უნდა, არა, სერ. თუმცა მე თვითონ ამ საქმის მომგვარებელი არ ვიყავი. მაინც შეყო ქუა, რომ იმ ქალის სისწორეში დაერწმუნებულიყავი. ჰოდა, თავიდანვე მხარში ამოვუდგე, იმდენად მჭერა იმ ქალისა, სერ, რომ მისგან ერთი სიტყვაც კი საქმარისია ჩემთვის, რომ ამ ხასტუმროს ამაღამვე ცეცხლი წავუქილო უყოყმანოდ, თუკი ის ისურვებს, რახაც არ უნდა შეახოს ხელი. ყველაფერს ოკროდ აქცევს, უწინ, როგორც კი მამა-ჩემს ზუთიოდე გირვანქა სტერლინგით მეტი ხარჯი მოუვიდოდა, ბანკიდან მაშინვე გაფრთხილებდა მოსდოდა, ახლა კი ბანკის მმართველთა ვადა აგულიანებს მას ზედმეტი დაბარჯვის ფული, რადგან მაშინვე გაუბედურებულად გრძნობს თავს, თუ იმ ქალის ანგარიშზე თუნდაც ერთი პენი დარჩება. განსაცვიფრებელი ქალია, სერ! გუშინ კურტლის მრეცხავი იყო და დღეს უკვე პირველხარისხოვანი ხასტუმროს მფლობელია.

პატრიციბა. თქვენი შობილები როგორღა გრძნობენ თავს, კმაყოფილი და ბედნიერები არიან?

მმართველი. რა მოგახსენოთ, ასეთმა ცვლილებამ ღამის თან გადაიყოლოს ისინი, მამარჩემს დაშლდა დედა და ალბათ დიდხანს ვერად ვაწევს. დედაჩემიც გონებაზე მთლად კარგად ვერ არის, მაგრამ მაინც ასე ურჩევნიათ: ყველანაირი ხელშეწყობა აქვთ, რაც კი ესაქი-როლებათ.

ალასტმირი. დიდი გულის ამაჩუქებელი ამბავი გვხვობს სწორედ, თქვენი ნაამბობი მე უფრო ახლოს მიმაქვს გულთან. ვიდრე, თქვენ გგონიათ, რადგან ერთ მაგნაირ ქალს შევქარგად ვიცნობ, ჰო, მარხლა, მე ტილგარამა გავუგზავნე ერთ ჩემს მეგობარს, მისტერ საგამორს, და ვთხოვე აქ შეწყვიტოს და ჩვენთან ერთად გაატაროს ეს შაბათი და კვირა. ალბათ მისთვისაც გენებებთ ნომერი, ხომ?

მმართველი. ყველაფერს მოვაგვარებთ. სერ, მაღლობს მოგახსენებთ.

პატრიციბა. ახლა ბერი ხალხი გიყენათ? **მმართველი.** ჩვეულებრივზე ნაკლები. ქალბატონო, ერთი ეგვიპტელი ექიმი, ჩვენთან სადილობს ხოლმე. დიდად განსწავლული პიროვნება ჩანს. წყნარად ირჩება და კაცოვნობს ხმას არ სცემს. არის კიდევ ერთი კენტლმენი, ხეიბარი, სულ ახალი გამოსულია სავადმყოფოდან. ეგვიპტელმა ექიმმა მას ჩვენი მხარეული ურჩია და ისიც ჩვენთან გაახლებათ ხასმელ-საქმელს. ჭერჭერობით სულ ეს არის, ქალბატონო, თუ კიდევ ვინმე არ დაგვემატა მოულოდნელად.

ალასტმირი. რა გაეწყობა, როგორც იქნება გავუძლებთ.

მმართველი. თუ შეიძლება, სერ. ბოდიშუნდა მოგიხადოთ შეწუხებისათვის, მაგრამ თქვენ ამ დილას ჩამობრძანდით და თქვენი გვარები ქერ ა შემიტანია დავთარში. აი აქ მაქვს და თუ შეიძლება ინებებთ — (მაგიდიდან დავთარს აიღებს და ალასტერს გადასცემს კალმისტართან ერთად).

ალასტმირი. (წამოაჭდება და მუხლებზე დაიდებს დავთარს) მათაბით. გეთაყვა. სულ დამვიწყდა (ხელს აწერს დავთარში). ა, ბატონო! (ფეხებს ისევ მაღლა შეაწყობს).

მმართველი. დიდი მაღლობა. სერ. (დახედავს ჩანაწერს ვიდრე დახუთავს დავთარს. ხელმოწერას რომ დინახავს. გოცებისაგან პირს დააღებს) ო, სერ, თქვენ ისეთი პატივი დაგვეთ —

ალასტმირი. რა მოხდა, რამე შემეშალა?

მმართველი. არა, სერ, როგორც გეკადრებთ. პირიქით, სერ. ბატონი და ქალბატონი ფიცფახენდენი. ესოდენ იშვიათი გვარი — მაშ, მე წილად მხვდომია პატივი, მოვემსახურო ხახელანთქმულ —

ალასტმირი. (შეაწყვეტიანებს) ჰო, სწორედ აგრეთ: მე ვარ ჩაგბურთის ჩემპიონიც, კრივის ჩემპიონიცა და სხვა მისთანანი. მაგრამ მე აქ დასახეებულად ჩამოვედი და მაგებებისა აღარაფერი გამაგონოთ.

მმართველი. (დახუთავს დავთარს) მესმის, სერ, ყველაფერი გასაგებია. მე კრინტსაც არ დავძრავდი ყოველივე ამის შესახებ, რომ ამ ხასტუმროს მფლობელი. ის ქალი, ვისზედაც მოგახსენებდით, თავად არ იყოს ქალბატონი ფიცფახენდენი.

ალასტმირი. (წამოხტება და შეკვივლებს) ჩაო! არიქა, გავასწროთ აქედან! ახლავე უნდა

ავიზარგოთ. პოლი. ანგარიში მოიტანე, თუ
კაცი ხარ.

მმართველი. ნება თქვენია, სერ. უნდა გით-
ხრათ კი, რომ ქალბატონი ამჟამად აქ არ გა-
ხლავთ და არც გვაქვს მისი მოლოდინი ამ
კვირის ბოლოს.

პატრიციი. ნუ აფორიაქებები, საყვარელო.
მე და შენ სრული უფლება გვაქვს ამ სა-
სტუმროში გაჩერებისა, რადგან ჩვენც ისევე
ვინდით ფულს, როგორც სხვა.

ალბსტმარი. ჩანდაბას, აგრე იყოს, რაკი
აგრე ენდა: მე კი ჩამშხამდა ეს შაბათ-კვი-
რა და ვე არის.

მმართველი. დარწმუნებული ბრძანდებო-
დეთ, არ მოვა, სერ. მას უკვე მოხერხდა
თავისი მოულოდნელი ვიზიტები, რაკი მი-
ხვდა, რომ მშვიდად შეუძლია მენდოს.
(გადის, მაგრამ წამსვე თავს შემოპყრის კა-
რში, რომ თქვას) თქვენი მეგობარი, მისტერ
საგამორი მობრძანდება, სერ, და თან ის
ხეიბარი ჩენტლმენი ახლავს. (კარს გამოაღებს
და შემოუძღვება საგამორსა და აღრიანს,
თვითონ კი გადის და გააქვს დაეთარი).

(დაწინაურებული აღრიანი ასკინკილა შე-
მოდის ორ ყვარაჩუნდ დაყრდნობილი. თავ-
პირი ახვეული აქვს. ფიცფიცადენისა და პა-
ტრიციის დანახვაზე უსიამოდ დაღიმეება).

ალბსტმარი. ალასტერი მის სმითა ეს რას ნი-
შნავს, საგამორ? გეტყვით მაინც ვის სანახა-
ვად მოგუყვდით. თქვენ კი, ორი მეგობარი-
საო, ბრძანეთ, ალასტერი, დამერწმუნეთ, წა-
რმოდგენა არ მქონდა, რომ თქვენ აქ იყა-
ვით. საგამორმა მითხრა, მე აქ მეგობრები
შუავს, და თქვენი ნახვაც გაეხარდებათ.

პატრიციი. მერედა, განა მართლა არ გვი-
ხარია თქვენი ნახვა, მისტერ ზღენდერბლანდ?
ზომ არ დაბრძანდებით?

ალბსტმარი. მაინც ვინ დაგმართათ ეგ
ყველაფერი თქვენისთანა ვაჟკაცს? ასეთი რა
უქენით თქვენს თავს?

ალბსტმარი. (მოთმინებაგამოლეული) ვინც
არა მგონია, ყველა ამას მეკითხება, ვინდა
თუ არა რა უქენი შენს თავსო. მე რა უნდა
მეკნა? თქვენ ალბათ ამაზე და ამაზე ამბობთ
(უჩვენებს დაშავებულ ადგილებს). ეს ყვე-
ლაფერი, თუ სიმართლე ვინდით, თქვენმა ცო-
ლმა მიქნა. აი, რატომ არ მინდოდა საგა-
მორს აქ მოვეყვანე.

ალბსტმარი. რაც მართალია, მართალია,
ძალიან მწყინს მაგ დღეში რომ გხედავთ
პატრიციი. (წამოდგება. მოფერებით). ჩამო-
ჩქვით, გეთაყვა, აი, ამ ტაბტზე მოიხვედით
მისტერ ზღენდერბლანდ (ბალიშებს მოუშარ-
ჩევებს) ღმერთო, ეს რა დღეში ჩაუგდებხართ!

ალბსტმარი. იმის ამბავი არ იცით, თუ რა?
ალბსტმარი. ახლა კი ვიცი, მაგრამ, ჩემი ად-
გალი აქ არ არის. საგამორმა სულ ტუუი-
ლად წამომიყვანა.

პატრიციი. რატომ ტუუილად. ჩვენ ნამ-
დვილად ხაიმოვნებას გვანიჭებს თქვენი ხილ-

ვა. მისის ფიცფაცენდენს კი რაც უნდა, ის
ქნას, ჩვენ რა გვენაღვლება.

ალბსტმარი. როგორ არ მენაღვლება თქვენ
კეთილი ადამიანი ბრძანდებით. მაგრამ, თქვენ
არ შემოძლია თქვენს მეგობრობას ვიჩემებდე
და ამავ დროს თქვენს ცოლს ვუჩიოდე ფი-
ზიკურ შურადაცუოფას?

ალბსტმარი. როგორ არ შეგიძლია, ჩემო
კარგო. მაგაში ახალი არაფერია. მსხვერპლად
ქვეულნი ყოველთვის ჩვენ მოგვმართავენ ხო-
ლმე თანაგრძნობისათვის. ისე მოიქვეით, რო-
გორც მოგიბურხდებათ.

ალბსტმარი. (უხალისოდ გადაეშვება დივანზე
და ვაი-ვივით მოათავსებს ზედ დაშვებულ
ფეხებს) დიდ მადლობას მოგახსენებთ მაგ
სიკეთისათვის, რადგან ზეზე დგომა მართლა
აღარ შემოძლია. მაინც ვერ გამოვიდა, რის-
თვის დასჭირდა საგამორს ასეთი ოინი რომ
გვიყო მეცა და, თქვენც, რასაკვირველია.

პატრიციი. თავის სავარძელს მიუბრუნდება
და კვლავ ქსოვას მიპყრის ხელს.

საბამორი. (ჩაქდება სავარძელში პატრიციის
ხელმარცხნივ) რაკი აგრე ძალიან გწადით
სიმართლის გაგება, მოგახსენებთ. ზღენდ-
ერბლანდს არაფრით არ ხურს ჭკუას მოე-
გოს და ვიფიქრე, იქნებ თქვენ მაინც შემო-
მეშველოთ მის მოკვიანებაში-მეთქი.

ალბსტმარი. (ჭიუტად) ამაოდ დამაშვარალხართ,
ჩემო კარგო. ორიათას ზუთასი. ზედაც სხვა
ხარკები, ერთ პენსსაც არ დავუკლებ.

საბამორი. მეტისშეტია. პირდაპირ სასა-
ცილოა. სასამართლოს შეუძლია ერთი ზუთასი
კიდევ მოგისაჭრო, მთლიანად რომ ჰკონდეთ
დაკარგული შრომის უნარი ან მოპასუხეს
წმინდა ქალური რაღაც რომ ჩაედინა, და-
ვეუშვათ, ქედაფი შემოგხსნა თვალეში. მაგრამ,
თქვენ ზომ თქვენი საკუთარი შრომით არ
ცხოვრობთ, რადგან ძილის მეტს არაფერს
კეთებთ და აქტიური კომპანიონი არ ბრძანდ-
ებით მამათქვენის მიერ დაარსებული ფირმის
საქმიანობაში. გარდა ამისა, დალახვროს ეშ-
მაქმა, სად გაგონილა, კაცი ქალს უჩიოდეს
ფიზიკურ შურადაცუოფას!

ალბსტმარი. ვერ მოხდეთ ერთი მაგარი
შის წნულში?

ალბსტმარი. ქალს ხელი შემოვკრა? როგორ
შეიძლება!

ალბსტმარი. სისულელეა. ქალი რომ მუშ-
ტების ქნევას დაიწუებს, სავსებით იმსახუ-
რებს, რომ მოხვდეს კიდევ ლაყურებში.

პატრიციი. ახა, ერთი შეხედეთ, როგორ გა-
უმეინიერებხართ, მისტერ ზღენდერბლანდი!
ტუუილად მოგიმთენიათ: სწორედ მაგას გაუ-
თამამებია იმიც.

ალბსტმარი. ახა, მე თუ მიპოვით სადმე მა-
გისთანა დალილაკებულ ადგილებს. მას კი,
გაგებხარით, დავადე ნიშანი, როგორც კი
წამომიწყუო. მეორეჯერ აღარ დამპირებხია თა-
ვის გამოდება.

ალბსტმარი. სამწუხაროდ, მე არც თქვენი

კუთვითი შავს და ვერც დარტყმის თქვენსა-
რი ცოდნით დავტრიალებთ. მაგრამ, როგორც
კი გამოვკეთდებით, მაშინვე შევადგებთ მაგისტ
შესწავლას, ფულს კი თქვენს ცოლს გადა-
ვანდებინებთ. მკურნალობის ფულსაც მას ავ-
ცილებ და სასამართლოს ხარკებსაც. მოდგეს და
იხადოს ორი ათას ხუთასი.

საბამორი. და ალბათ, საავადმყოფოში ტა-
ქსით მიხსუვან ფულსაც.

ალრიანი. არა. საავადმყოფოში თავისი ხა-
კუთარი მანქანით მიიყვანინა ჩემი თავი. სხვა-
თა შორის, თქვენ გამახსენეთ, მძღოლს ცო-
ტაოდენი ფული მიიხს ვაჩუქე. ცუდად ნუ
გამიგებთ, ფული აქ რა მოხატანია. უბრალოდ
ქალს როგორ! დავაჭანინო თავი. ეს ზომ
საკუთარი ღირსების შეგრძნებისა და თავმო-
ყვარების საქმეა.

საბამორი. გახაგებია, მაგრამ საიდან აი-
ღეთ ეს თანხა? რატომ მიგაჩნიათ, რომ
თქვენი საკუთარი ღირსების შეგრძნება და
თავმოყვარეობა ორი ათას ხუთას ვირვან-
ქად უნდა იქნეს შეფასებული და არა ორ-
ნახევარი მილიონად?

ალრიანი. ჩემმა ძმამ ორიათას ხუთასი
ვირვანქა სტერლინგი მიიღო რკინიგზის კო-
მისიონისგან, როცა მას ელექტროსაბარგო
ვაგონი დაეჭაბა პაღინგტონის პლატფორმა-
სთან. ამზე ნაკლებს ვერც ეპიფანია გამო-
მჩაბდა. ეს იყო რაღაც საშინელი, უმიზე-
ზოდ ატეხილი. მხეცური, გლახაკური თავდას-
ხმა.

საბამორი. უმიზეზოდ? თქვენ გინდათ მაგ-
ნაირი მტკნარი სიცრუე თორმეტ ნაფიც მსა-
ჭულთან გახალდო?

ალრიანი. მითქვამს და კიდევ გეუბნებით,
რომ ახსოვლთერად უმიზეზოდ მეთქი. თუმცა.
ამის შედეგად მიღებულმა ტვინის შერყევამ
სავსებით ამოშალა ჩემი მეხსიერებიდან ყვე-
ლაფერი, რაც ამ თავსდატეხილ უბედუ-
რებას უშუალოდ წინ უძღოდა: ერთადერთი
რამ, რა ამ მაგონდება, იყო სრულიად ჩვეულებ-
ბრივი საუბარი მამამისის ფულების შესახებ.

საბამორი. მით უარესი თქვენთვის. მას
შეუძლია დაგადანაშაულოთ ყველაფერში, რა-
შიც მოიხსრვებს. დამიხსოვრეთ: ბრიტა-
ნული სასამართლოს ნაფიცი მსაჭულები წა-
რალს მხოლოდ იმას უნაწაღებენ, ვისაც
სპეტაკი წიგნების მქონედ მიიჩნევენ.

ალრიანი. თქვენ გინდათ თქვათ, რომ მე უზ-
ნეო კაცად მიგაჩნიათ?

საბამორი. არა, მაგრამ ქალბატონ ფიცვა-
სენდენის დამცველი აუცილებლად ეცდებოდა
ამის დამტყიცებას, თუ სასამართლოში იჩი-
ვლებო.

ალრიანი. რა სიტუტუცეა! ნუთუ რომე-
ლიმე ნაფიცი მსაჭული ერთმანეთის საყვარ-
ლებად ჩაგვთვლის, როცა ამ ჩემს ნაღ-
რამბ კოვს, ამოვარდნილ მუხლის ძვალს და-
ხედავს და სირაქლემის კვერცხის ოდენა
კოპს დამინახავს თავზე?

საბამორი. სწორედ ეს გახლავთ საუკე-
თისო მტკიცებულება თქვენს წინააღმდეგ.
რამეთუ მტკიცების სასიყვარულო შეხლა-შეშის-
ლა მხოლოდ და მხოლოდ ნამდვილ საყვარ-
ლებს თუ მოუვით. ახლა ისიც წარმოიდგი-
ნეთ, მან რომ განაცხადოს, თავს ვიცავდი
დანაშაულებრივი თავდასხმისაგან!

ალრიანი. ვერ გაბედავს ფიცკვეშ მაგოდე-
ნა თავზედურ ტყუილს.

საბამორი. ვინ მოგახსენათ, რომ ეს ტყუი-
ლია? ავი არაფერი გახსოვთ რა როგორ მოხ-
და? ავი ტვინი შეგერყათ?

ალრიანი. დიახ, თავდასხმის შედეგად.
საბამორი. ჰო, მაგრამ, თქვენი გონებიდან
ზომ ამოიშალა ყველაფერი, რაც მანამდე მოხ-
და? რა იცით, რა ჩაიდინეთ მაშინ?

ალრიანი. თქვენ ჩემი რწმუნებული ხართ
თუ იმ დედაკაცისა?

საბამორი. ბედმა ინება, რომ მე ყველას
რწმუნებული ვიყო ამ საქმეში. თუ მე იძულებ-
ული გავხდი უარი ვთქვა მასზე ან თქვენზე,
ალბათ ისევ თქვენზე მომიწევს ხელის აღება.
რა დამაყარავინებ ასეთი შემოხაზლისა და ასე-
თი ხასიათის მქონე კლიენტს? მაგის ყოველი
აზრებთა ორ-სამ ათას ვირვანქა სტერლინგს
უღრის წელიწადში მისი რწმუნებულისათვის.

ალრიანი. ძალიან კარგი, საგამორ. თქვენ
ხედავთ, რა დღეში ვიშუოებები, და ისიც მშვე-
ნივრად უწყით, რომ სიმართლეცა და სამართა-
ლიც ჩემს მხარეზეა. ამ პატივისცემას დაგიმახ-
სოვრებთ.

შემოდის მმართველი, შეცუბუნებული.

მმართველი (ალსტერს) დიდად ვწუხვარ,
სერ, მისის ფიცვასენდენი ძირს გახლავთ ევა-
ვიპტელ ექიმთან ერთად. ნამდვილად არ ვე-
ლოდი მის მოსვლას.

მაიფანი (შემოიკრება ოთახში და გააფთ-
რებული ეცემა მმართველს) თქვენ ჩემს ქმარს
ნება დართეთ ქალი მოეყვანა ჩემს სასტუმ-
როში და ჩემს სახელზე გაატარეთ იგი დავთა-
რში. თქვენ დათხოვნილი ხართ (იგი ტახტის
უკან დგას და ვერ ხედავს ადრიანს. საგამორი
წამოდგება).

მმართველი. გოზოვთ, მომიტევეთ, ქალბა-
ტონო, არ ვიცოდენ, რომ ეს ჭინტლემენი თქვენი
ქმარი იყო. თქვენი, როგორც ყოველთვის, მარ-
თალი ბრძანდებით. როგორ გნებავთ, ახლავ
დაბტოვთ თუ კვლავ გავუძღვე საქმეს, ხანამ
ჩემს შემცველს გამოძენით?

მაიფანი. მე არ მნებავს თქვენი წასვლა.
ისევ ამყავხართ სამუშაოდ. ახლავე აქედან გა-
ყარეთ ეს ორივენი.

ალსტერსი. მა-მა-მა!

საბამორი. თქვენს მმართველს ალასტერის
გაგდებისათვის ძალია არ ეყოფა. თუ გაგდებამე
მიღვა საქმე, ისევ ალასტერი გაგყარის აქედან
ყველას. რაც შეეხება ქალბატონ სმიტს, ეს ლი-
ცენზირებული სასტუმრო გახლავთ და მას ისე-
თივე უფლება აქვს აქ ყოფნისა, როგორც
თქვენ ან მე.

მკიზსანიბი. თუ დაშვირდა, ამ სახტურის ცეცხლს წაფუკიდებ და გადავწვავ (დინახავს ადრიანს) ზიქოსი ამახ ვინ ვებღავა? ადრიანიც აქ ყოფილა მაგ თავზე რა მოგვიდა, ადრიანს? ან ეგ ჭახები რას დაგიტერია? (მმართველი) ახლავ აქ მომგვარეთ ექიმი. (ადრიანს) დაიშტვირი?

მმართველი გარბის გახარებულნი, რომ ასე იოლად გადაარჩა.

ადრიანი. დაეშტვირი? მე დავიშტვირი?

მკიზსანიბი. ამას ზედ რამემ გადაუარა?

ადრიანი. ამ ქალმა კინადამ მომქლა და ახლა შევითხება, დაიშტვირიო? მთელი კიბე კისრისტებით ვიგორე, კოჭი ამოვივარდა, მუხლი დავიშავე, წვივის ძვალი გავიტებე, ზურგი ვიტკინე. საავადმყოფოში, სადაც შენმა მძღოლმა მიმიყვანა, ხელწერილი დამადებინეს, იქიდან კერძო კლინიკაში მიყრეს თავი, სადაც კვირაში თორმეტ გინავს მახლევინებდნენ. საში დანტაქარი ვინახულე მარლი-ბატრეტზე და ვერცერთმა მათგანმა ვერაფერი ვერ მოუბერნა ფოსოდან ამოვარდნილ მუხლის თავს. ბოლოს მუხლთან კანის გაქრაც მომინდომეს, რომ ენახათ რა სტირს თქვენს მუხლსო, და იძულებული გავხდეთ ექიმმაშთან გავეტყულებიყავი. იმანაც ორმოცდაათი გინა ამაღლიდა.

მკიზსანიბი. კი, მაგრამ, რატომ ფეხით არ ჩაიარე კიბე? მთვრალი იყავი?

ადრიანი (აღშფოთებული) მე—

საბამორი (სასწრაფოდ შეაწყვეტინებს). ეგ აშტკივებს, რომ მაგ დღეში თქვენ ჩაადგეთ იგი თქვენი უკანასკნელი შეხვედრის დროს, მისის ფიცხანდენ.

მკიზსანიბი. მე?! მე რა — პროფესიონალი ვარ თუ რა? ან რომელი ნახშირის მზიდავი მე მნახეთ?

ადრიანი. ერთიცა ხარ და მეორეც.

საბამორი. თქვენ უარყოფთ, რომ მახ თავს დავხსით?

მკიზსანიბი. რასაკვირველია, უარყოფ. ამაზე საშინელი სიცრუე ჭერ არ გამოგონია. სინამდვილეში მოხდა ის, რომ მან უხამხამდ შეურაცხველი მამაჩემი, თუმცა არავითარი საბაბი საამისოდ არ გაჩნდა, და თანაც მაშინ, როდესაც სრული საფუძველი მქონდა საფრებელი სიტყვები მომესმინა მისგან. სისხლი თავში აშივარდა. მერე იხდა მახსოვს, რომ მაგიდაზე ვიყავი გადაწვალელი, მთლად მაკანკალდა და სულს ვღაფავდი. ექიმო, რომელიც მაშინ ბედზე შემომხმერსო, გეტყვით, რა დღეშიც მნახა.

ადრიანი. რა ჩემი საქმეა, რა დღეშიც გნახა. შენმა შოფერმა მე რა დღეში მნახა?

საბამორი. მამ, არცერთ თქვენგანს წარმოგდგენაც კი არა აქვს რით დამთავრდა თქვენი კინკლაობა.

ადრიანი. მე ხელთა მაქვს სამედიცინო დასკვნა.

მკიზსანიბი. მეც.

ადრიანი. კაი, ბატონო, ვნახთო. მაგ ლაპარაკით ხელს მაინც ვერ ამაღებინებთ ჩემს მიზანზე.

მკიზსანიბი. როგორ თუ მიზანი? რას ნიშნავს ეგ „მიზანი“? საბამორი. სასამართლოში აპირებს საქმის წარმოებას თქვენს წინააღმდეგ.

მკიზსანიბი. ჩემს წინააღმდეგ? ძალიან კარგი: თქვენ კარგად იცით, რომ ერთხელ არჩეულ გეხს არასოდეს არ გადავუხვევ. ცხრაპირი ტყავი გააძრეთ, სული არ მოათქმევინოთ, არ შეარჩინოთ არაფერი, რადაც არ უნდა დაგივდეთ. თუ საქირო გახდა, ლორღთა პალატაზე მიახლევინეთ შუბლი. ვნახოთ, ვისი ქისა უფრო დიდხანს გაუძლებს ამ ჭიდილს. თავს ასე იოლად არავის გავაბრძოლებინებ.

ადრიანი. შენ გგონია მამაშენის ფული კანონს ფეხქვეშ გაგათელივინებს?

მკიზსანიბი (იფეთქებს), კიდევ! გაიწვეს ადრიანისკენ. ალასტერი უკნიდან ხელს სტაცებს და საგამორისკენ მიაგდებს; შემდეგ მასსა და დივანს შუა ჩადგება და მუქარით მუშტს მოუღებებს.

ალასტერი. აბა, აბა, ეგეთები არ იყო. ტოკო, ჩემო გოგონი, ტოკო.

საბამორი. ტოკო? ეგ ტოკო რადა?

ალასტერი. მაგან იცის, რაც არის. ტოკო უდბარი საშუალებაა ნერვების დასაწყნარებლად. ერთი შემოკვრა მზის წნულში და მთელი დღე ლოჯინში წოლა. აი, რა არის ტოკო.

მკიზსანიბი. მისტერ საგამორ, თქვენ მოწმე ხართ, რაჩივად ვცდილობ თავი დავადლო ჩემი ქმრის მხედრე ძალადობას. მას ჩემზე მეტი ღონე აქვს, შეუძლია მცემოს, მაწამოს, მომკლას კიდევ. ეს გახლავთ უმდაბლესი არსების უკანასკნელი საბუთი წინააღმდეგ უმადლესისა. ჩემივე უდანაშაულობაა ჩემი უმწეობის სათავე. ახლა ისე მოიქეც, როგორც შენი ღრძო გული გქარნახობს (ჩაქდება საგამორის სავარძელში მელიდორი სახით).

ალასტერი. ახლა შეგიძლიათ მშვიდად ბრძანდებოდეთ და აღარაფრის გეშინოდეთ, ბატონებო და ქალბატონებო. (აიღებს თავის ილუსტრირებულ ჟურნალს, ყველაზე შორს მდგარ საჩივი მაგიდას მიუჭდება და ჟურნალის კითხვას შეუდგება, თითქოს არაფერი მომხდარიყოს).

ადრიანი (ეპიფანიას). ახლა ხომ გაიგე, რა მაქვს გადატანილი? ახია შენზე.

მკიზსანიბი. არიქა, არ დაიშალოთ, განაგრძეთ ჩემი შეურაცხველობა, დამემუქრეთ, შანტაჟი მომიწყვეთ, პასუხს მაინც არავინ მოგთხოვთ.

საბამორი (უკნიდან ამოუღებდა მის სავარძელს) ასე გულთან ახლოს ნუ მიგაკვთ ყველაფერი, მისის ფიცხანდენენ. არავინ შანტაჟს არ გიწყობთ, არავინ თქვენს შეურაცხველას არ აპირებს. მე უზარალოდ მინდა მისტერ ბლენდერბლანდისათვის მიყენებული სიულის დაწინაების საკითხი მოვგვარო. ვიდრე თქვენი ცოლქმრობის საქმეს შევუდგები.

მკიზანიძე. აღარ გამოგონოთ აღარც მისტერ ბლენდერბლანდის სახელი და აღარც მისი სხეულის სამახარაო დაზიანებანი.

საბამორი. გამოიჩინეთ ცოტა მეტი კეთილგონიერება, მისის ფიცფასენდენს, როგორც უნდა ვიმსჯელოთ მისტერ ბლენდერბლანდისათვის მიუყვებელი ზიანის ანაზღაურებაზე, თუ არ მოვიხსენიებთ მისი დაზიანებები?

მკიზანიძე. მისტერ ბლენდერბლანდს არ ერგება არავითარი საზღაური, რაც ეკუთვნისა და, მიიღო კიდევ.

საბამორი. კი, მაგრამ, თქვენზე სარჩელს რომ წარადგენს?

მკიზანიძე. თქვენც დაასწარიეთ და წარადგინეთ სარჩელი.

საბამორი. რის თაობაზე?

მკიზანიძე. რისაზედაც გნებავთ, ოღონდ მე ნუ გამიწვალეთ გული. მოითხოვეთ ოცი ათასი გირვანჯა ზარალის ასანაზღაურებლად. ზომ გინახარით, თავს არ გავებარეყვებიანებ-მეთქი.

აღრიანი. არც მე, კომპენსაცია მერგება და მივიღებ კიდევ.

საბამორი (ჩადგება მათ შორის) ფრთხილად, ბატონებო, ფრთხილად! გთხოვთ, ნუ ინებებთ. ვერც ერთ თქვენგანს ვერ ვურჩევ საქმის აღძვარს სასამართლოში; მაგრამ, თუ კარგად დაუფიქრდებით, მისის ფიცფასენდენს, მისტერ ბლენდერბლანდს მართლაც აქვს ერთგვარი უფლება მოითხოვოს კომპენსაცია. მე მგონი, შეგიძლიათ თქვენს თავს ამის უფლება მისცეთ.

მკიზანიძე. მისტერ საგამორ: ისეთი შეძლების მქონე ქალი, როგორც მე გახლავართ, თავის თავს ვერაფრის უფლებას ვერ მისცემს. მე ბრძოლა მიხდება თითოეული პენსისათვის, რომელიც მე მომეპოვება. ყოველი მათხოვარი, ყოველი შანტაჟისტი, ყოველი მატრახაზი, ყოველი საქველმოქმედო საზოგადოება, ყოველი რეკომენდატორი, ყოველი პოლიტიკური ორგანიზაცია, ლიგა და, ძმობა თუ დობა, ყოველი ეკლესია და სამლოცველო, როგორც დაწესებულებაც არ უნდა აიღოს, რაც კი ამ ქვეყნად არსებობს, უკვლა ერთთვად სულ იმის ცდაშია, როგორმე სისხლი გამოიწვოვონ და მიმასიკვდილონ. ერთი წამითაც რომ მოვადუნო ყურადღება, ერთი გროშიც რომ გამეჭკვებს ხელიდან, თვეც არ გაივლის, რომ ხახამზარას და მტოვებენ. მე წელიწადში ერთ გინეას ვწირავ გადასახადების გადამხდელთა ინტერესების დაცვის ლიგას და იკმარონ. ეს არის სულ. ჩემი უცვლელი დავალება თქვენდამი ის გახლავთ, რომ წინ აღუდგეთ სველაფერს, რაც ჩემს წინააღმდეგ იქნება მომართული და აღკვეთოთ ყოველგვარი ცდა ჩემთვის ფულის წაგლეჩხისა შემხვედარი სარჩელით ათქერ მტერი თანხის თაობაზე. ეს გახლავთ ერთადერთი საშუალება იმისათვის, რომ მთელ ცის ქაბადონზე მკაფიოდ და ცხადზე უცხადესად გამოვსახო სიტყვები: „ხელები შორს ჩემი ფულისაგან“!

საბამორი. როგორც ხედავთ, მისტერ ბლენდერბლანდ, თქვენი საშველი არ არის ხელი უნდა აიღოს შუკარაზე.

საქონელში
გზავნიან

აღრიანი. არ ავიღებ.

საბამორი. აიღებთ. უნდა აიღოთ. მისის ფიცფასენდენს: მისტერ ბლენდერბლანდს აღარაფერი აქვთ თქვენი საწინააღმდეგო. ნება მიბოძეთ, მოგმართოთ მისი სახელით და გთხოვთ ყურად იღოთ ჩვენი ღაღადისი.

მკიზანიძე (მოუთმენლად) დროს ტყუილად ნუ მაქარავინებთ. მე ამაზე უფრო დიდი საქმეები მაქვს მოსავარებელი. მიაშავეთ თი გირვანჯა სტერლინგი და გამანებეთ თავი.

აღრიანი. ათი გირვანჯა?

საბამორი (ხელებს ვასავსავებს) ერიბა. ქალბატონო ფიცფასენდენს!

მკიზანიძე. დიახ, დიახ, ათი გირვანჯა. არ შეგულება ამ ქვეყნად კაცო, ცთუნებას რომ გაუძლოს, თუ მის ცხვირწინ ათიგირვანჯიან ბანკოთა დაწვეუბინებთ ტკაცატკუს.

საბამორი. მართალი ბრძანებაა, მაგრამ ეს თქვენგან ორი ათას ზუთასს მოითხოვს.

მკიზანიძე (წამოხტება გაოგნებული) ორი ათას — (ხმა ჩაუწყდება)

აღრიანი. და არცერთი პენსით ნაკლებს.

მკიზანიძე (საგამორს უკნიდან მოუვლის და ტახტზე გადაწოლილ აღრიანს მადგება) აღრიან, ჩემო ბიჭუნა, მე სწორად ვერ შემიფასებია ხარ თურმე. ეს შენი წარმოდგენილი კანდიერება, ენით აუწერელი ღორმუცელითა და გადასარევი შინაინობა პატივისცემის გრძობასაც კი აღმოძრავს შენდამი. მე ერთ უდღეურ არსებას ჩავუძახებ კიბზე თავდაუირა და ჩემს მძღოლს კი კი მაგარი სალახანა მიმგორებიხარ ხელეში.

აღრიანი (გააფთრებული). ახლა ზუთი ათასს ვითხოვ. ასეთი შეურაცხყოფისათვის. საგამორ, გესმით თუ არა?

საბამორი. გთხოვთ! გთხოვთ, თავი შეიკავოთ.

აღრიანი. თქვენ თვითონ შეიკავეთ თავი. მაგან თქვენ დაგაკოჭლათ სამუდამოდ ან დაგასვათ თავზე უშველბელი კოპი თუ? ან თქვენ გიწოდათ სალახანა?

საბამორი. არა, მაგრამ შეიძლება ყოველ წუთში მოხდეს ეს სველაფერი.

მკიზანიძე (ალტაკების შეძახილის მკლავს გადახვევს მას) მა. მა. მა, მა! მისტერ საგამორი ჩემო საუნჯევი! იქნებ მიმეცა მისთვის ორი ათას ნახევარი იმ პირობით, რომ ექვს თვეში ამ თანხას მიიღოდათ აქცეზი?

აღრიანი. მე იმ ფულს რასაც მინდა იმას ვუწამ. და მას მივიღებ ყოველგვარი პირობის გარეშე.

საბამორი (ფრთხილად გაითავისუფლებს თავს ეპიფანიას მკლავისგან). მისტერ ბლენდერბლანდ, არ არის მართებული სასამართლოს მიმართოს კაცობა, რომელსაც სალახანა უწოდებს. ნაფიცო მსაჯულთა ამის გამო თავიდანვე აგითვალწუნებენ. არც ის არის იოლი საქმე, მო-

სამართლის თანაგრძობა აღუძრას ქალისაგან
გალახულება კაცმა. მისის ფიცფასენდენს რომ
თქვენთვის დანა დარტყა, ან ტუვია ესროლა
ან მოეწამლეთ, კიდევ არა უშვავდა რა —
თქვენს თავმუყვარობას ეს ვერაფერს დააკ-
ლებდა. მაგრამ ქალბატონ ფიცფასენდენს არაფერ-
ი ეშლება. მან შესანიშნავად იცის თავისი
სქესის უპირატესობანი და არახოდეს არ გა-
დაამლაშებს. სასამართლოში იგი გამოგვცხადე-
ბათ თვალისმომკრეტლად ჩაცმული ან ფრიად
ექსტრავაგანტური სახით. ვერც ერთი ქალი ვერ
მოახერხებს გამოჩნდეს მასზე უფრო ღიადიუ-
ლი — უფრო მშვენიერი, რომელსაც მას დას-
პირდება მოგვევლინოთ ქალური სრულყოფი-
ლების განსახიერებად და, დარწმუნებული ბრძა-
ნდებოდეთ, ბევრად უფრო ადრე, ვიდრე თქვენს
სარჩელს სასამართლოს სიაში შევატანინებთ, ეგ
კოპი თავზე გაგიკრებთ, გატენილი ძვალი შე-
გინორცადლებათ და ეგ ფერდკარგული ლოყე-
ბიც კვლავინდებურად აგიადეალებათ. და თუ
როგორმე მისის ფიცფასენდენს ვერ გამოიწ-
ვეთ იმაზე, რომ საქმის გარჩევის წინა დღეს
ისევე აბეგვინოთ თავი — საიმისო ჭკუა კი აქვს,
რომ ეგ არ გააკეთოს — წახულია თქვენი საქ-
მე, არაფერი გამოგვივთ.

ალექსანდრი (წამოდგება და ოთახის მეორე
კუთხიდან გამოდის წინ). სრული ჭეშმარიტე-
ბა გახლავთ, ბლენდერბლანდ. ძალღის ბედი
მქონიაო, ვერ დაიტრიაბებთ. ამის შემდეგ, რო-
დესაც მის მოღერებულ მუშტს დინახავთ, ეცა-
დეთ მოიგერიოთ დარტყმა და პასუხიც გასცეთ.
თუ ამ გზით ვერ მიადწიეთ დაქმყოფილებას,
სხვაფერს ვერაწიარად მოახერხებთ (მარჯვენა
მხრიდან მიუჯდება პატრიციას).

პატრიციას. დიას, მისტერ ბლენდერბლანდ,
ალექსანდრი კარგად გირჩევთ. ეცადეთ, თავაწი-
ანად სთხოვოთ და იქნებ აგინაწლადურით ხარ-
ჭები მაინც.

ალექსანდრი (წამოდგება, თავს ხელბეში ჩარგავს
გაოგნებული და ტირილს აღარაფერი უკლია)
მეშ, სამართალი აღარ სჭირს კაცებისთვის ქა-
ლების წინააღმდეგ, რაღა!

საბამორი (გვერდით მიუჯდება და ცდი-
ლობს ანუგეშოს) დამიჭერეთ, არა-მეთქი. მილი-
ონერი ქალის წინააღმდეგ — არა.

პაიშანნი. მილიონერი ქალისათვის რაღა სა-
მართალი არსებობს, ვეთყვავთ?

საბამორი. სასამართლოებში —

პაიშანნი. მე თქვენს სასამართლოებზე არ
გეკითხებით. სასამართლოებში არავისთვის არ
არსებობს სამართალი. თავად ჩემი მილიონები
განასახიერებენ უსამართლობას. მე ვლამარჯობ
წეტიურ სამართალზე.

ალექსანდრი. ღმერთო ღიადიულო! ეს რას გა-
დავეყვართ? (გათამამებული წელზე ხელს მოხ-
ვევს პატრიციას).

პაიშანნი. ალექსანდრი. ასე შენი დახაინი რო-
გორ გავხდი? ნუთუ იმიტომ, რომ მე მილიო-
ნების პატრონს, არ შემოძლიაა შეინარჩუნო
ქმარი, თვით ხაყვარელიც კი, არაფერი, გარდ-

ფულითა. აგერ, ახლა თვალწინ მიზინარ, (დაუ-
რღებლად ჩაკონებულხარ მაგ ყოვლად უმჯ-
ნის არარაობას, რომელსაც თავისი წინდებობა-
ხასუსურიც კი ვერ გაუღია, და შენც) მხედნერს
ხარ და იგვეც. (მოუბრუნდება ადრიანს) ახლა
ამ ჭობზევე ჩამოცმულ ძონძებს დაშიხედეთ.
ყრია შიგ რამე?

ალექსანდრი (საქციელწამდარი). მომეფვი, თუ
ქალი ხარ.

პაიშანნი. ის, რაც ოდესღაც ადამიანს წა-
აგავდა, ის, რასაც უყვარდა ხუთი გირვანქა
სტრლინგის ხესხება ჩემთვის და უკან კი არა-
სოდეს ითხოვდა მათ. და რატომ მერე? სიკეთე
სურდა ჩემთვის? სიყვარული ამოქმედებდა?
არა; ეს გახლდათ ამისთანა უნიფხოს ბღინძვა,
აქოდა, შემომხედეთ, რა ვაქცავი ვარ, მილიო-
ნერ ქალს ფულს ვაძლევ სესხადო. და მე
ღვთებრივი რისხვით აწავთებულმა დავთრგუ-
ნი იგი, ვითარცა ბავშვი ვინმე შემოსრავს სა-
თამაშოს სთასას, რამეთუ მომხერდა იგი. და
როცა მთლად მივახიკვდილე და მისი ნამდვილი
არსი გამოვაჩინე, დავინახე, რომ მე მისთვის ქა-
ლი კი არ ვყოფილვარ, არამედ ბანკში გახსნი-
ლი ანგარიში საუკეთესო მზარეულითურთ.

პატრიციას. ეგ ყველაფერი ღიადიულოა,
ძვირფასო, მაგრამ, ისიც ხომ ნამდვილია, რომ
თქვენთან ცხოვრება არავის შეუძლია.

პაიშანნი. თქვენთან ცხოვრება კი ყველას
შეუძლია და თქვენც, როგორც გეტყობათ; ყვე-
ლასთან შეგძლიათ ცხოვრება.

ალექსანდრი. პოლის ბავით თვით ღმერთი და-
ლადებს ჭეშმარიტებას. შენთან ცხოვრებას კა-
ციშვილი ვერ მოახერხებს.

პაიშანნი. რატომ? მაინც რატომ? ვითომ
რატომ?

საბამორი. გამოჩინეთ-მეთქი კეთილგონი-
რება, მისის ფიცფასენდენ. განა შეუძლია ვინ-
მეს შეეწყოს გრიგალს? ან მიწისძვრას? ან, თუ
გნებავთ, მთიდან მოვარდნილ მეწყერს?

პაიშანნი. რატომაც არა. განა ათასობით
ხალხი არ ცხოვრობს იმ მთის ფერდობებზე,
რომლებიც ვულკანებს აფრქვევენ, ან ზევას რა-
მდენი უხვდება წინ და რამდენი ხალხი ბინად-
რობს მიწისძვრის შედეგად წარმოქმნილ კუნ-
ძულეებზე. მილიონერ ქალს კი, რომელსაც ძა-
ლუძს განგებისაგან მიჩინილ ბედს ეწიოს და
ხელთ ეყარას ძალისუფლება, რასაც მას ფული
ანიჭებს, ვერაფერ ვერ უნდა შეეწყოს. კეთილი,
ასე იყოს. ვიქნები ის, რაც ვარ, და თავს და-
ვუყრი მოლონებს, სანამ არ გადავაწყდები ალა-
მიანს, რომელიც ჩემთვის ისეთივე ღირსეული
ჭუფთი იქნება, როგორც ალხატრიაა ამ უწინ-
დურისათვის.

პატრიციას. იმედი მაქვს, დიდხანს ლოდინს
არ დაგპირდებათ.

პაიშანნი. ლოდინი ჩემი მოწოდება როდი
გახლავთ. მე სულ წინ მივისწრაფი და რო-
გორც კი წავაწყდები ჩემთვის საჭირო ნივთს,
მასწინე ხელს ვტაცებ და დავეპატრონები. ახე

ვიგდე ხელთ ეგ თქვენი ალასტერი. ახლა კი ვხვდავ, რომ ეგ კაცი ჩემი შესაფერისი არ არის: მცემს ხოლმე —

ალესტერი. როცა თავის დაცვა მიხდება. მე შენთვის თითი არ დამიკარებია, თუ არა თავის დასაცავად.

მამიზანია. პო: შენ დიდ ევროპულ სახელმწიფოებს მაგონებ. ყოველთვის იბრძვი მხოლოდ და მხოლოდ თავდაცვის მიზნით. მაგრამ შენ ჩემზე ბევრად უფრო მძიმე ხარ და ხელჩართულ ბრძოლაში ვერ მოგერევი. ამიტომ არა ხარ ჩემი ჭოფთი. დამითმია შენი თავი მაგ უწინდელურ-უწინდელურისთვის: ურტყი, რამდენიც გაგებარდება. მისტერ საგამორ, მოგვიგვარეთ განქორწინება. საბაბად გამოიყენეთ ამ ვაჟკაცის უხეში მოპყრობა და ღალატი, მაგისი, რა თქმა უნდა.

პატრიციანი. მაგაზე მე ვერ დაგყაბულდებოთ — ეგ ალასტერისათვის საკადრებელი საქციელი არ იქნება. რატომ თქვენ უნდა გაშორდეთ მას და არა ეგ თქვენ?

მამიზანია. მისტერ საგამორ, წარადგინეთ ხარჩელი პატრიცია სმიტის წინააღმდეგ იმის თაობაზე, რომ მან მითთვისა ჩემი ქმრის გრძნობები. ამ წარალის ანაწალურებლად მოითხოვეთ მისგან ოცი ათასი გირვანჯა სტერლინგი.

პატრიციანი. ვაიმე, ნუთუ ასეთი რამ შესაძლებელია, მისტერ საგამორ?

საბამორი. ვაი, რომ შესაძლებელია, მის სმიტ, საესებით შესაძლებელი.

პატრიციანი. პოდა, ჩემი ძვირფასი მოხუცი მამა მტკიცედ მეტყუოდა ხოლმე, ერთადერთი საშუალება აქოზო იხეთ ხალხს, ვისაც უნნე მეტი ფული აქვს, არის ის, რომ შენ ნაერთად არ გქონდეს ფულიო. ჩემგან თქვენ ოციათასს ვერ ეღირსებთ; თუ გნებავთ, უწოდეთ ამას პატივმოყვარეობა, მაგრამ, ძალიან მიხდება მთელმა ქვეყანამ შეიტყოს, რომ ჩემი ხელმოკლეობის მიუხედავად მაინც შევიძელი წამერთმია ინგლისის საუკეთესო მამაკაცი ამ უმდიდრესი ქალისათვის.

მამიზანია. ჯანდაბამდისაც გზა მქონია, იმ თქვენს ბებერ მამიკოს!

ალესტერი (გულიანად ხარხარებს). მა, მა, მა! ეგვე შენ, ეპი, მოგხვდა თუ არა! (პკოცის პატრიციას).

საბამორი (ღიმილით). უნდა მოგახსენოთ, მისის ფიცხანდენს, რომ საბოლოოდ სწორედ მოხუცი სმიტი დარჩება მოგებული. ააფრინე აძალიო, რაც არ არი, არ არიო.

მამიზანია. არა, ამის ატანა ადარ შემძლია. ჩემს თავს მაგისთანა გაუწვრთნელობის ლაფში ვერ ჩაგაგდებინებთ და თავს ვერ გაგაგუდვინებთ. ვიქნები ჩემთვის სრულ სიმარტოვეში და ნიავს არ მივაკარებ ჩემს პატიოსნებას იქამდე, სანამ არ შეხვდება კაცური კაცი — კაცი, რომელიც გვერდით მდგომება უმაღლეს მწვერვალზე და თავბრუ არ დაეხვევა ამ სიმაღლეებისაგან — ჩემი ჭოფთი, თუ ასე გნებავთ, რომელ-

საც თავად ზეცა შექმნის საჩემოდ. ხადმე ხომ უნდა მოიძვებოდეს ასეთი კაცი.

მამიზანი (გამოჩნდება კარის ზღურბლზე მშარ-თველმა მთხრა, რომ აქ საჭიროა მშარ-თველმა მთხრანს ვუწოდებარ, ბატონებო?)

მამიზანია. მე მინდისხართ. აბა, ერთი აქეთ მოდექით (ხელს გაუწვდის მბრძანებლური იერით).

მამიზანი (მიღის მისთან და მაჯისცემას უსინჯავს) სახსლის წნევამ ხომ არ შეგაწუხებთ, ა? (გაოცებულად) ოოოო! მხგავსი არაფერი მომიხმენია. ნაადრედ სამქედლო უროსავით ურტყამს.

მამიზანია. ეგვე ჩემი ბრალია, თუ? მამიზანი. არა. ეს ალაპის ნებაა. ყველა ჩვენთაგანის მაჯისცემა ალაპის ნება-სურვილის ნაწილია.

ალესტერი. ერთი აქეთაც მოგვხედეთ, ექიმო. ეგეთი რაღაცები ჩვენს ქვეყანაში არ გაგივათ. ალაპისა ჩვენ არაფერი გვწამს.

მამიზანი. ეგ ალაპს სრულიადაც არ ენადვლებდა. ჩემო კარგო. მაჟა კი სცემს, დინჯად, მკაფიოდ (ეპიფანისს) თქვენ საშინელი ქალი ხართ, მაგრამ თქვენი მაჯისცემა კი მიყვარს. ჭერ ასეთი რამ მიგრძენია.

პატრიციანი. წარმოგიადგენიათ? თქვენი მაჯისცემა მიყვარსო.

მამიზანი. მე ექიმი ვარ. ქალები, როგორებადაც თქვენ ისინი წარმოგიადგენიათ, ჩემთვის სხვა არარანი არიან თუ არა სატიკვართა მთელი დასტა. მაგრამ, ხიცოცხლი მაჯისცემა ეს ხომ თავად ალაპის გულისცემაა და არა არს ალაპისა გარე არცა დიდება და არცა ძლიერება რამ ქვეყანასა ზედა (გაუშვებს ეპიფანისს ხელს).

მამიზანია. ჩემი მაჯისცემა არასოდეს შეიცვლება. სწორედ იგია სიყვარული, მე რომ მივცწარავი. მე თქვენ ცოლად მოგყვებით. მისტერ საგამორ, გამოითხოვეთ სატიკაოლური ნებართვა, როგორც კი ალასტერს თავიდან მოშორებო.

მამიზანი. კი, მაგრამ, ეგ შეუძლებელი რომ არის? ჩვენ ხომ ჩვენი ფიცითა ვართ შეტყულებნი?

მამიზანია. როგორ! არ შევასრულე დედათქვენის მიერ დადებული პირობა? მე თქვენ ამას ბულატრის საბუთით დაგიდასტურებთ. ჩემი ესოდენი მოწადინების პირველსავე ნახევარ საათში შევიტყვე, რომ მარტოხელა ქალის საარსებო მინიმუმი არის ხუთი შილინგი კვირაში. მე კი, კვირაც არ იყო გასული, რომ რაც ფული დავუყარე თავი, ას წელიწადს მეყოფოდა ხარჩნად. და ეს ყველადფერი მოვიპოვე პატიოსნად და კანონიერად. მე უკვე აგისხენით, რა გზით შევიძელი ეს.

მამიზანი. ეგ არ არის ალაპის გზა, ჩვენი ღმობიერი და გამთხოვი ფულის გზა. თქვენ რომ სათითო თითო პენი მაინც მიგემატებინათ ამ ქანცვაწყვიტილი მუშა ქალებისათვის, მთელი თქვენი ბინაშური ბიზნესი თავზე ჩამოგებხობოდათ. თქვენ თქვენი ესოდენი მოწადინებით ნუყოფ

მიჰყიდეთ ვინმე სუპერფულს, რომელსაც უკანასკნელი პენიც კი არ შეარჩინეთ შემონახული ფულიდან, მუშა ქალები კი ისევე მონურად ეკვლივნენბიან მისთვის მუშაობას თითო პიასტრის ფასად საათში.

მპიზანიბი. შრომის ანაზღაურების საბაზრო ფასს ვერაფერი შეცვლის — მაგას თქვენ კი არა, თქვენი ალაპიც ვერ უშველის. მაგრამ, მე ამ სასტუმროში, ჭურჭლის მრეცხავად მოვედი, ჩემზე უარეს მრეცხავს ალბათ ჭერ არსად და უღელწია ჩემდენი ჭურჭელი. ახლა კი ამ სასტუმროს მფლობელი გახლავართ და ჩემს მსახურებს თქვენნაირ გროშაკაბიკებს კი არ ვუბდი.

მპიზნი. ფოტოებზე ეს სასტუმრო, გაგინარიათ, ლამაზად გამოიყურება. თქვენ რომ ჭამაგირს უბდი თქვენს ხალხს, ალბათ თავზე საყრდელად ექნებოდა ნილოსის პირას მუხლჩაუხრელად მოჭაფე მუშას, მაგრამ იმ მოხუცებს რას ეტყვი, ვისთვისაც ეს ადგილი ხანუკვარი ხავენი იყო? ან იმ მოხუცს, დამბლა რომ დაეცა? ან იმ დედაკაცს, ჭეუიდან რომ შეიშალა? და ვვლამს ერთად, ვინც სამუშაო სახლში ამოიყოს თავი? და ეგ არ გგონიათ ღარიბ-ღატაკთა ძარცვა და ყველგა? და მე, ალაპის მსახურმა, გინდათ, რომ მაგისთანა გასამრჯელოთი ვიცხოვრო? მე, მეურნაღსა და აღმზინის ჭანის სიმართლის დარაჯად მდგომ ქომაგსა და სიცოცხლის მცველს, განა შემფერის შევუკავშირდე იმას, ვისაც სხვის უძლურებაზე გაუშლია ფეხი?

მპიზანიბი. ახ ვნა, მე ამ ქვეყნის გადაშენებელი რომ არა ვარ.

მპიზნი. დაე, ალაპის რისხვა თავს დაატყდეს ყველას, ვინც არ ეცდება ოდნავ უფრო მაინც გააუმჯობესოს ეს ცხოვრება.

მპიზანიბი. მე კი მგონია, ალაპს ის უფრო უყვარს, ვისაც ფულის შოვნა შეუძლია.

საბამწირი. ყველაფერი თვალნათლივ ადასტურებს მაგას, სხვათა შორის.

მპიზნი. მე ეგ აგრე არა მგონია. აშკარად ვხედავ, რომ სიმდიდრე ნამდვილი წყევლაა; სულაქვე წყევლაა; მხოლოდ ალაპის სამსახურშია ჭეშმარიტება, სამართალი და ბედნიერება. მაგრამ ეს ხომ სულ ფუჭი მსჭელობაა. ამ ქალბატონმა იოლად შეასრულა პირობა, დედაჩემმა რომ დაუდო. მაგრამ მე რომ არ შემისრულებია ამ ქალბატონის მამის დავალება?

მპიზანიბი. მაგაზე ნუ წყუხხართ. ექვს თვეს ხომ ჭერ არ გაუვლიდა. მე განწავლით როგორ უნდა გადააქციოთ ას ორმოცდაათი გირვანჯა სტერლინგი ორმოცდაათასად.

მპიზნი. ველარ მასწავლით. იმ ფულმა ჭირი მოგჭამათ.

მპიზანიბი. მთლიანად მაინც ვერ დახარჯავდით. თქვენ ხომ სოროში შემალული თავგვივით ცხოვრობთ და ცოტაოდენი მაინც მოგჩრებოდათ.

მპიზნი. არცერთი პენი, არცერთი პიასტრი. ალაპი —

მპიზანიბი. ეშმაკაც წაუღია თქვენი ალაპი სად ჩანდაბაში დალუპეთ ფული?

მპიზნი. ეშმაკი ალაპს ვერაფერს დაუტყდებოდა. იმ საღამოს როდესაც თქვენ მიმატრყვეთ დასაკუთარი შრომით თავის საჩრინად გაუღეპით გზას, მე ვეღვრებთ მიგმართე ალაპს, ლმობიერსა და გამკითხავს, ეუწყებოდა ჩემთვის, ხომ არ იყავით თქვენ მისი წევარდაუღებელი ზუმრობის ერთ-ერთი გამოვლინებათაგანი. შემდეგ კი დავაჭქე და გაზეთი ავიღე ხელში. და არ იკითხავთ, რა მომხვდა მაშინვე თვალში? შენიშვნა, რომელსაც ერქვა „ანდერძები და შემეკვიდრობანი“. ამოვიკითხე გვარი, მაგრამ ახლა აღარ მახსოვს იგი. კლებემ-პარკში მცხოვრებმა რომელიღაც ქალბატონმა დატოვა ახ ორმოცდაორი ათასი გირვანჯა სტერლინგი. მას არახოდეს არაფერი არ გაუკეთებია გარდა იმისა, რომ ცხოვრობდა კლებემ-პარკში; და დავოვა ას ორმოცდაორი ათასი გირვანჯა სტერლინგი. შემდეგი გვარი კი, წარმოადგენდა? იყო ჩემი მასწავლებლისა, იმ აღმზინისა, რომელმაც მთელი ჩემი ცხოვრება შეცვალა და ახალი სული შთამბერა იმით, რომ მეცნიერების საშუაროს მაწიარა. მე მისი ასისტენტი ვიყავი ოთხი წლის განმავლობაში. თავისი ექსპერიმენტებისათვის საჭირო მოწყობილობას საკუთარი ხელით აკეთებდა და ერთ მშვენიერ დღეს დასტორად ლითონის ძაფი, რომელიც ისეთ ტემპერატურას გაუძლებდა, პლატინას ლუქავით რომ აღნობს.

მპიზანიბი. იყიდეთ მისგან ჩემთვის პატენტი, თუ სხვამ ვინმემ არ დაგაწროთ უკვე.

მპიზნი. მას არ სჩვეოდა პატენტების გაცემა. სწამდა, რომ ცოდნა არ შეიძლება ვინმეს საკუთრებას წარმოადგენდეს. მას არც დრო ჰქონდა და არც ფული, რომ საპატენტო კანტორებში ეტანა. მისი აღმოჩენის წყალობით გაკეთდნენ და მილიონებზე გახდნენ ისეთი აღმზინები, ვისთვისაც არაფერს არ ნიშნავს მეცნიერება და ყველაფერია ფული. მას დარჩა სულ ოთხასი გირვანჯა სტერლინგი და დაქვრივებული მეუღლე, ერთი გულგებელი ქალი, რომელიც ჩემთვის მეორე დედად იქცა. ეს თანხა მისთვის ნიშნავდა სულ დიდი ერთ შილინგს დღეში. საათში ერთი პიასტრიც კი არ გამოდიოდა.

მპიზანიბი. აი, რა მოხდევს, როცა უქნარა მეოცნებებს გაუვები ცოლად. ახლა გინდათ მისი თავი შემაცოდოთ? გაფრთხილებთ, უკვე გადავიღალე არაფრის მქონე ქვრივების შემწეობით. ალბათ მე თვითონ მათხოვრად გადაამაქცევს მთელი მაგათი ჭილაგის ზურგზე მოკიდება.

მპიზნი. ნუ გეშინიათ. ლმობიერმა და გამკითხავმა უფალმა ისმინა ქვრივის ვედრება. ყურით დამიგდეთ. ერთხელ მე ერთი პრემიერ-მინისტრი მოვარჩინე, რომელსაც აჩემებული ჰქონდა, გინდათ თუ არა, ავად ვარო. მე მივედი მასთან და განვეუცხადე, ალაპის ნება გახლავთ ამა და ამ ქვრივს პენსია მეფის ოჯახის სისის მიხედვით დაენიშნოს-მეთქი. და დაენიშნა კიდეც: ასი გირვანჯა სტერლინგი წიდიწადში. მაშინ მივაკით-

ისევე, როგორც შეხვედრისხარო თქვენს მიერვე ასობით გაკეთებულ საშუაშ ოპერაციას.

მეიმი. ჭეშმარიტად ვერავენ შეედრება ქალს ვერც ციბერებითა და ვერც ჭკუა-გონებით, რო- დესაც იგი ბადეში აბაშს ალამის მიერ მისთვის განკუთვნილ მამაკაცს. მაგრამ, მე ისედაც კარ- გადა ვარ, როგორცა ვარ. შესაცვლელი რა მქონს? უტოლოდაც კარგად ვეწყობი ამ წუ- თისოფელს.

მეიმი (წაუშვებს თავის ხელს). მერედა, შეძლებთ კი ჩემი მაჩისცემის გახიჩვას ყოველ- დღე, თუ უტოლოდ დარჩით?

მეიმი (ხელს სტაცებს მას მაჯაში და უნებუ- რად საათს ამოიღებს). აჰ, მართლა, მაჩისცემა რამ დამავიწყა. ერთი, ორი, სამი. ნაშლვლიად გონებას მაკარგვინებს თქვენი პულსი. ასეთი მაჩისცემა ასიათას ადამიანში ერთს თუ ექნე- ბა. მე მიყვარს თქვენი მაჩისცემა და წარმოუდ- გენლად მიმჩინა მასთან განშორება.

ბლენდერბლანდი. თქვენ ეს ხანანებლად დაგრჩებათ სამარის კარამდე.

მეიმი. მისტერ საგამორ, მე უკვე გით- ხარით, რა უნდა გააკეთო. (საგამორი თავს უკრავს)

პატრიცია. მომილოცავს, ძვირფასო.

ასე მთავრდება ეს პიესა კაპიტალისტურ ქვე- ყნებში. მაგრამ რუსეთსა და იმ სახელმწიფოებ- ში, სადაც კომუნისტებს თანატურქობენ, მაყუ- რებლებს სურთ მორალური შეგონება მოისმი- ნონ. ამიტომ, მას შემდეგ, როდესაც ექვინი მაჯას გაუსინჯავს ებიფანიას და გამოაცხადებს რომ უყვარს იგი და არ ძალუძს მასთან განშორება, ბლენდერბლანდი შემდეგნაირად განავრძობს სა- უბარს.

ბლენდერბლანდი. გაფრთხილდით-მეთქი. მაგ ხელს თან სდევს წყველა. ეს მიდასის ხე- ლია: რასაც შეეხება, ყველფერს წამხვე ოქროდ აქცევს.

მეიმი. ჩემს ხელს უფრო ძლიერი წყველა სდევს თან: ოქრო თვალის დახამამებაში მიჭრე- ბა ხელიდან. რატომ ვარ მუდამ დარბი? სილა- რიბე ვერავითარ სიამოვნებას ვერ მანიჭებს.

მეიმი. მე რატომღა ვარ ყოველთვის მდი დარი? სიმდიდრე ვერავითარ სიამოვნებას ვერ მანიჭებს.

ალანსტერი. მაშინ ადვილთ ორივენი და წა- დით რუსეთში. იქ არც მდიდრები მყავთ და არც ღარიბები.

მეიმი. რატომაც არა? მე სულ რუსულ აქციებს ვყიდულობ.

ბლენდერბლანდი. რუსები მაშინვე მიგაბ- ვრტენ, როგორც ცოფიან ძაღლს. შენ ხომ ერთი გაწულუქებული კაპიტალისტი ხარ. ეს შენც კარგად იცი.

მეიმი. მე კაპიტალისტი ვარ აჰ, მაგრამ რუსეთში ვიქნები მშრომელი ადამიანი, და მერე როგორი აქ უქმად მეხარჯება ჩემი ჭკუა-გო- ნება. მთელი დოვლათი, რომელიც აქ იქნება, უსაქმურებასა და მუქთახორებს უვარდებათ ხე- ლში გახანიავებლად მაშინ, როდესაც გარს მა-

რტყია სილატაკის, სიბინძურის, ავადმყოფობის, ვაებისა და მოწობის მღვრიე მორევი, ყოველ წუთს რომ მზად არის მშთანთქას ფუფუნებას. რის რაიმე ხუშტურის გამო. რუსეთში კი ისეთი მარიაფათიანი ქალები, როგორც მე გახლავარ, დიანაც რომ საჭირონი არიან. მოსკოვში მე მი- ლიონერი, რა თქმა უნდა, აღარ ვიქნები, მაგ- რამ, ექვსიოდე თვეში სახკომსაბჭოს შემადგენ- ლობაში გავჩნდები, და ერთი წელიც არ იქნე- ბა გასული, რომ პოლიტიბუროშიც შევალ. აჰ მე მოკლებული ვარ ნაშლვლი ძალაუფლებას, ჭეშმარიტ თავისუფლებას და საერთოდ ყო- თლგვარ რწმენას: ყველა ჩვენთაგანმა შეიძლებ- თავისი ცხოვრება საშუაო სახლევში დასარუ- ლოს, რუსეთში კი ისეთი ავტორიტეტით ვიქ- ნები მოსილი, ისეთი ფართო ასპარეზი მექნება ჩემი ბუნებრივი შნისი და უნარის გამოხავლი- ნებლად, თვით იმპერატორ ეკატერინეს რომ არ ღირსებია. სიტყვას გაძლივთ, ოცი წელიც კი არ შექნება გატარებული რუსეთში, რომ ყოველი რუსი ბავშვი ხუთ გარვანჯით მოიმა- ტებს წონაში და ყოველ რუსი კაცსაც და ქალ- საც ათი წლით გაუხანგრძლივდება სიცოცხლე. მე არ გავხდები იმპერატორი; თავაუღებლად ვიმუშაებ და საქმეზე ვიქნები გადამყვდარი, ათასი წლის შემდეგ კი წმიდა რუსეთს კვლავ მოივლენება მფარველი და მისი სახელი იქნება წმიდა ეპიფანია.

ბლენდერბლანდი. ეს ვინა ყოფილა, კაცო! სბაზმორი. ვაი, რომ რუსეთში დღეს წმი- დანები აღარ არიან.

მეიმი. წმიდანები ყველგან არიან. ეს ისეთი ჭურის ხალხია, რომელთა მოსაბობა შეუძლებე- ლია! მეფეებს, იმპერატორებს, დამპყრობლებს, მღვდელმთავრებსა და ყველა სხვა მათნარ კერ- პებს ადრე თუ გვიან დრო წალეკავს და მერე მათ ველარავითარი მთელი სამეფო ლაშქარი თუ მხედრობა ვერად აღადგენს. წმიდანები კი ხა- მარადისოდ იქნებიან ძლიერაფორილად აღმართუ- ლნი ჩაქუჩისა და ნაშგლის საუფლოში. მაგრამ, ჩვენ რუსეთში მინც არ წვაღათ, რამეთუ ჩვენ რუსებისათვის საჭირონი არა ვართ: ისინი თა- ვიანთთვის არიან და შინ შეეკტილები საკუთა- რი სულის ცხოვნებისათვის იღვწიან. იქნებ ჩვენც გვმართებს შინ დავეციოთ და ჩვენთვის სული- სათვის ვიწარუნოთ? და საერთოდ, რატომ არ უნდა გადავაქციოთ ბრიტანეთის იმპერია საბ- ჭოთა ხელისუფლება?

მეიმი. აუცილებლად გადავაქცივთ. მაგ- რამ, ჯერ უნდა თავიდან მოვიშოროთ ყველა ასაკსრული აქაური მკვიდრი და საქმის მოგვა- რება ძღუფთა ბავშვებიდან დავიწყოთ. ამისათ- ვის კი, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა ჩვენი შეუღლება. მისტერ საგამორ, შეუღლებით სათა- ნადო საბუთების გაფორმებას.

საგამორი თავს უკრავს.

პატრიცია. მომილოცავს, ძვირფასო.